

**STRATEGIE ROMSKÉ INTEGRACE
V HLAVNÍM MĚSTĚ PRAZE
PRO ROKY 2022–2030**

Obsah

0. Úvod – kontext, metodologie, struktura, implementace	4
Kontext	4
Metodologie.....	5
Vymezení cílové skupiny	7
Struktura dokumentu	9
Přehled priorit a obecných cílů.....	11
Implementace strategie	16
Romská integrace na samosprávné úrovni	19
Spolupráce hlavního města Prahy a městských částí na romské integraci	23
Spolupráce odborů Magistrátu hlavního města Prahy	23
Spolupráce mezi samosprávou a státní správou	24
Implementace národní SRI	24
Monitoring plnění cílů strategie romské integrace a její aktualizace	24
Financování	25
Priority a cíle v oblasti systémových nastavení na úrovni veřejné správy	26
1. Oblast vzdělávání, volného času a rodiny	34
Předškolní vzdělávání.....	34
Základní vzdělávání	37
Středoškolské vzdělávání	45
Zájmové vzdělávání, volnočasové a sportovní aktivity.....	48
SWOT analýza – předškolní vzdělávání	51
SWOT analýza – základní vzdělávání.....	51
SWOT analýza – střední vzdělávání	53
SWOT analýza – volný čas, zájmové vzdělávání.....	54
Priority a cíle v oblasti vzdělávání, volného času a rodiny	55
2. Oblast zaměstnanosti	74
Podpůrné pozice: sociální pracovníci, dluhová poradci, pracovní poradci, mentoři, předáči a další	75
Veřejná služba, veřejně prospěšné práce, sociální podniky	76
Sociálně odpovědné zadávání veřejných zakázek	77
SWOT analýza – zaměstnanost	78
Priority a cíle v oblasti zaměstnanosti	79
3. Oblast bydlení	88

SWOT analýza – bydlení	92
Priority a cíle v oblasti bydlení.....	93
4. Oblast zdraví, bezpečí a prevence sociálně nežádoucích jevů	100
Zdraví, patologie	100
Bezpečí	103
Prevence kriminality.....	104
SWOT analýza – zdraví, bezpečí, prevence sociálně nežádoucích jevů	105
SWOT analýza – rodina a ústavní péče.....	106
Priority a cíle v oblasti zdraví, bezpečí a prevence sociálně nežádoucích jevů	107
5. Oblast boje proti předsudkům, diskriminaci, anticiganismu a předsudečnému násilí	112
Předsudky, útoky z nenávisťi.....	112
Diskriminace	114
SWOT analýza – anticiganismus, diskriminace, předsudečné násilí	114
Priority a cíle v oblasti boje proti předsudkům, diskriminaci, anticiganismu a předsudečnému násilí	116
6. Oblast etnické emancipace a participace Romů na veřejném životě	126
Jazyk a identita.....	126
Participace Romů na veřejném životě	128
SWOT analýza – etnická emancipace a participace na veřejném životě.....	128
Priority a cíle v oblasti etnické emancipace a participace Romů na veřejném životě	130
Přehled organizací pracujících s Romy v Praze	141
Vybrané zdroje využitelné nevládními neziskovými organizacemi a příspěvkovými organizacemi na podporu Romů a sociálně vyloučených osob	153
Seznam zkratk.....	170

0. Úvod – kontext, metodologie, struktura, implementace

Kontext

V roce 2021 byla Zastupitelstvem HMP schválena *Koncepce politiky hl. m. Prahy ve vztahu k národnostním menšinám – aktualizace na období 2021–2025* (usnesení č. 23/35 ze dne 22. 1. 2021), ve které je za jednu z priorit stanoveno dokončení materiálu *Strategie romské integrace na území hlavního města Prahy* (dále SRI), rozpracovaného v roce 2020. Pro oddělení národnostních menšin a cizinců (KUC MHMP) z toho vyplynul úkol zajistit potřebné kroky vedoucí ke zpracování SRI do konce roku 2021, a to ve spolupráci s Centrem sociálních služeb Praha jako zpracovatelem, jelikož daná problematika významně přesahuje oblast tradičních témat společných všem národnostním menšinám – tj. uchování kultury, jazyka apod.

Zastupitelstvo zároveň schválilo základní strukturu SRI, kterou v dokumentu dodržujeme – strategie je rozdělena do tří **komplementárních** větví:

- 1) **Větev sociálně integrační** (oblasti 1–4, tedy témata vzdělávání, volný čas, rodina, zaměstnanost, bydlení, zdraví, bezpečí, sociálně nežádoucí jevy), jejíž **cílovou skupinou jsou primárně sociálně vyloučení Romové**, ale sekundárně i další sociálně vyloučení nebo sociálním vyloučením ohrožení obyvatelé hlavního města. Obecně platí, že tam, kde se jedná o sociální vyloučení podmíněné etnicitou, jsou aktivity směřovány výhradně na Romy, a pokud se jedná o sociální vyloučení s širší paletou příčin, jsou aktivity navrženy systémově tak, aby byly dostupné všem potřebným
- 2) **Větev boje proti diskriminaci, stereotypům, anticiganismu a předsudečnému násilí** (oblast 5)
- 3) **Větev etnické emancipace a participace Romů na veřejném životě** (oblast 6)

Cílovou skupinou druhé i třetí větve jsou primárně všichni Romové na území HMP bez ohledu na jejich socioekonomické postavení. V případě druhé větve lze ale cíle a opatření vztáhnout opět i na další skupiny obyvatel, tentokrát ty, které čelí diskriminaci či předsudečnému jednání.

Hned v úvodu dokumentu chceme zdůraznit, že větve strategie nejsou mimoběžné, ale vzájemně se doplňují. Boj se sociálním vyloučením Romů (první větev) nemůže být úspěšný, pokud opomeneme diskriminaci a útoky, kterým Romové čelí (druhá větev), a pokud budeme ignorovat aspiraci Romů na účast ve veřejném životě a jejich potřebu sebeurčení (třetí větev).

Tomu odpovídá rovněž implementační struktura strategie, která je popsána níže. Odpovědnost za uvedení strategie v život budou mít **společně** Centrum sociálních služeb Praha a krajský romský

koordinátor koordinující příslušnou implementační skupinu složenou ze zástupců odborů MHMP a zástupců pražských Romů.

Dokument jsme navíc doplnili o oddíl zabývající se systémovými nastaveními na úrovni veřejné správy v souvislosti s plněním cílů strategie a zařadili jej do popisu implementační struktury uvedeného na jeho začátku.

Metodologie

Strategie romské integrace vznikala ve dvou kolech. První proběhlo v roce 2020 a zastavilo se na úrovni priorit a obecných cílů, které nebyly dále rozpracovány do cílů specifických ani do kroků. Druhé kolo příprav, již pod koordinací Centra sociálních služeb Praha, začalo v březnu 2021 revizí dosavadních výstupů z kola prvního a pokračovalo přepracováním analytické a zpracováním návrhové části **za využití stávajících (nejen) pražských strategických, analytických, koncepčních a statistických dokumentů** (*Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb na území HMP pro období 2019–21*, 4. aktualizace, HMP, 2020; *Statistická ročenka školství – výkonové ukazatele*, MŠMT, 2020; *Teze rozvoje bydlení v Praze*, HMP, 2019; *Strategie rozvoje bydlení v hlavním městě Praze*, HMP, 2021; *Analýza sociálně vyloučených lokalit*, GAC/MPSV, 2015; *Zpráva o vyloučení z bydlení, Lumos/Platforma pro sociální bydlení*, 2018; *Mapa nezaměstnanosti a sociální nejistoty*, Centrum pro společenské otázky – SPOT, 2019; *Výroční zpráva o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy hlavního města Prahy*, HMP, za školní rok 2018/19; *Školská inkluzivní koncepce kraje Hlavního města Prahy*, HMP, 2020; *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hlavního města Prahy na roky 2020–2024*, HMP, 2020; *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+*, MŠMT 2020; *Analýza segregace v základních školách z pohledu sociálního vyloučení*, ÚVČR, 2019; *Zpráva z mimořádného šetření MŠMT k distanční výuce žáků v souvislosti s poskytnutím finančních prostředků na ICT*, MŠMT, 2021; *Analýza individuálního přístupu pedagogů k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami*, Člověk v tísni, 2009; *Vzdělanostní dráhy a vzdělanostní šance romských žákyň a žáků základních škol v okolí sociálně vyloučených romských lokalit*, GAC/MŠMT, 2009; *Zpráva o stavu romské menšiny v hlavním městě Praze*, HMP, 2018, 2019, 2020; *Zpráva o stavu romské menšiny v ČR*, ÚVČR, 2017, 2018, 2019; místní akční plány vybraných MČ a jejich aktualizace; *Krajský akční plán vzdělávání v hlavním městě Praze a jeho aktualizace*, HMP, 2016; tematická zpráva ČŠI *Dopady povinného předškolního vzdělávání na organizační a personální zajištění a výchovně-vzdělávací činnost mateřských škol za období prvního pololetí školního roku 2017/18*, ČŠI, 2018; tematická zpráva ČŠI *Spolupráce základních škol s orgány sociálně-právní ochrany dětí*, ČŠI, 2016; výroční zprávy a internetové stránky pražských poskytovatelů sociálních služeb a romských a proromských organizací a další), **rozhovorů s aktéry v terénu**, konkrétně

s poskytovateli sociálních služeb, s romskými a proromskými nevládními neziskovými organizacemi, s relevantními odbory magistrátu HMP i vybraných městských částí, s řediteli základních škol, s poradci radních HMP, s romskými poradci a terénními pracovníky MČ a se zástupci Romů v orgánech hlavního města Prahy a konečně **diskuzí vedených na půdorysu přípravné skupiny oddělení národnostních menšin KUC**. Při přípravě pražské SRI bylo také čerpáno z údajů uvedených ve vládní Strategii romské integrace z roku 2021, přihlíženo k jejím cílům a usilováno o zajištění souladu obou strategií při zachování místních pražských specifíků (pražská strategie reaguje na pražské problémy). Následoval několikakolový **připomínkový proces**, do kterého byli zapojeni všichni jmenovaní, a jakmile bylo dosaženo shody na hlavních a specifických cílech, byly tyto cíle ve **spolupráci s řediteli odborů a s radními HMP a MČ** rozpracovány v kroky ukotvené v čase a s navrženými zdroji financování a odpovědnostmi za realizaci.

Při přípravě strategie nastal problém neexistence relevantních etnických dat. Zpracovatel Strategie nemá na mysli to, že přesná čísla o počtu osob romské národnosti žijících v Praze má jen ze sčítání lidu z roku 2011 (v době přípravy strategie ještě nebyly k dispozici výsledky sčítání z roku 2021), tato čísla totiž toliko potvrzují nízkou míru národního sebeuvědomění, ale to, že pro Prahu neexistují v dostupných dokumentech ani kvalifikované odhady, respektive poslední odhady počtu pražských Romů přinesl GAC v roce 2015, a to jen odhady Romů sociálně vyloučených a jen v sedmi vybraných městských částech identifikovaných jako části s vyšší koncentrací sociálního vyloučení. Další odhady počtu Romů v Praze, tentokrát vyloučených i nevyloučených, lze vyčíst z každoročních zpráv krajského romského koordinátora o stavu romské menšiny na území hlavního města. Naši respondenti dotazovaní v terénu odpovídali na otázku ohledně počtu Romů v Praze s překvapivě velkým rozptylem, ale většina odhadů se přinejmenším přibližně shodovala s údaji uvedenými ve zprávách krajského romského koordinátora, podle nichž v Praze žije zhruba 18 000 Romů, z nichž přibližně 20 % je sociálně vyloučených. Podrobnější etnická data (například kolik Romů žije v nevyhovujícím bydlení nebo kolik Romů je dlouhodobě nezaměstnaných) pro Prahu neexistují. Aktualizace SRI, které budou realizovány každý třetí rok její implementace, budou navrhovány již i na základě sběru etnických dat, což je také jeden z cílů SRI (0.3.2). Obecně lze říci, že aktualizace budou zohledňovat kromě hodnocení úspěšnosti dosahování cílů SRI a relevance navržených postupů i nové potřeby, problémy a trendy na území města. Už nyní lze odhadnout, že jedním z nových témat budou patrně i ukrajinští Romové, jejichž humanitární situaci je samozřejmě zapotřebí řešit akutně a ihned, ale pro vytvoření smysluplného plánu na jejich začlenění do české (pražské) společnosti v tuto chvíli nejsou nezbytné relevantní informace.

Vymezení cílové skupiny

Romem v naší strategii myslíme každého, **kdo se sám za Roma považuje a/nebo** koho **za Roma považuje jeho okolí.**

Vazba na českou legislativu

Česká legislativa mluví o tom, že Romové jsou **národnostní menšinou v ČR, a to na základě zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů.** Podle § 2 tohoto zákona je „národnostní menšina společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo“ a současně platí, že „příslušníkem národnostní menšiny je občan České republiky, který se hlásí k jiné než české národnosti a projevuje přání být považován za příslušníka národnostní menšiny spolu s dalšími, kteří se hlásí ke stejné národnosti“. V tomto širokém smyslu strategie reaguje na potřebu podporovat Romy ve všech oblastech společenského, ekonomického a kulturního života.

Romové jsou rovněž podle řady vládních strategií a analýz skupinou občanů, jež je nejvíce zasažena sociálním vyloučením a diskriminací, včetně diskriminace institucionální. V tomto smyslu strategie reaguje na situaci sociálního vyloučení Romů opět v širokém kontextu, tj. bez nutnosti identifikovat v místech, kde se sociální vyloučení koncentruje, to, zda je příjemcem podpory primárně Rom, nebo jiný občan, který může a nemusí být za Roma považován, ale ocitá se ve stejné znevýhodněné situaci, jež je obvykle determinována sérií institucionálních i individuálních bariér v přístupu ke zdrojům (ekonomickým, společenským, kulturním).

Vazba na evropskou legislativu

Strategie je navrženými opatřeními v souladu s doporučeními Rady ze dne 9. prosince 2013 o účinných opatřeních v oblasti integrace Romů v členských státech a směrnicí Rady 2000/43/ES, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ.

Je také v souladu s *Rámcovou úmluvou o ochraně národnostních menšin, Evropskou chartou regionálních či menšinových jazyků, Listinou základních práv a svobod, zákonem č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů (antidiskriminační zákon), a nařízením vlády č. 92/2002 Sb., kterým se stanoví podmínky a způsob*

poskytování dotací ze státního rozpočtu na aktivity příslušníků národnostních menšin a na podporu integrace příslušníků romské komunity.

Postavení hlavního města Prahy

Agenda integrace příslušníků romské komunity do společnosti je uložena hlavnímu městu Praze jako výkon přenesené působnosti ustanovením § 31 odst. 1 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve vazbě na § 6 odst. 7 a § 13a zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů.

Ve výše uvedeném zákoně je v § 6 odst. 7 stanoveno:

„Krajský úřad řídí a koordinuje ve svém správním obvodu plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti.“

V odst. 8 je dále stanoveno:

„Obecní úřad obce s rozšířenou působností ve svém správním obvodu plní úkoly napomáhající výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti.“

A v § 13a je stanoveno následující:

„Působnosti stanovené krajskému úřadu nebo obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností podle tohoto zákona jsou výkonem přenesené působnosti.“

„Kordinace a metodické usměrňování činností romských poradců a zpracovávání koncepce problematiky etnických menšin při vyšších územně samosprávných celcích včetně navrhování příslušných opatření zejména v oblasti zaměstnanosti, dopravy, bydlení, péče o zdraví, školství, sociálního zabezpečení, společenského a kulturního života orgánům kraje, vládě nebo ústředním správním úřadům (koordinátor romských poradců).“

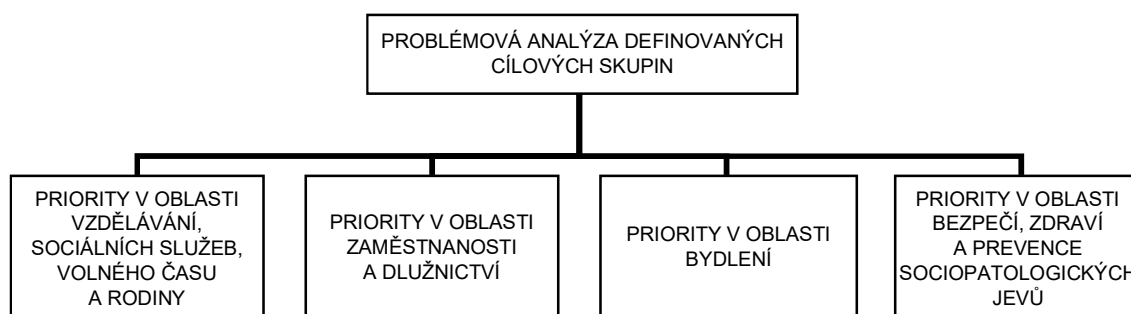
Struktura dokumentu

Dokument je členěn podle výše uvedených tematických oblastí. Stejně jako při přípravě strategie, kdy analýza problémů přirozeně předcházela návrhům jejich řešení, i v tomto dokumentu následuje u každé oblasti návrhová část až po části analytické.

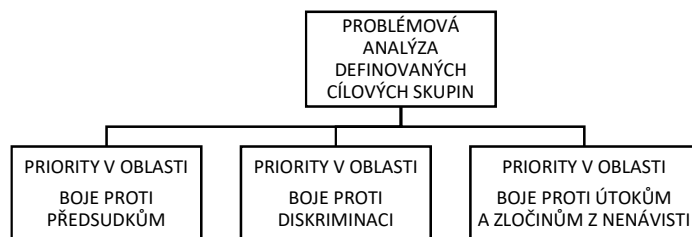
Na základě výše uvedených podkladů jsme pro každou řešenou oblast zpracovali popis problémů a možných řešení, které se v Praze nabízejí, jakož i překážek, které je potřeba překonat, a vytvořili SWOT analýzu jako východisko pro volbu priorit. Priority jsme pak rozpracovali v obecné cíle, obecné cíle v cíle specifické a ke každému cíli navrhli sled kroků, kterými lze daného cíle dosáhnout. Specifické cíle jsou měřitelné, ukotvené v čase a mají své garanty, kterými jsou odbory magistrátu. Za jednotlivé kroky, které k naplnění cílů směřují, pak nesou odpovědnost i jiní aktéři (rozdíl mezi garantem cíle a subjektem odpovědným za krok je popsán níže).

Schematicky lze základní strukturu strategie znázornit následovně:

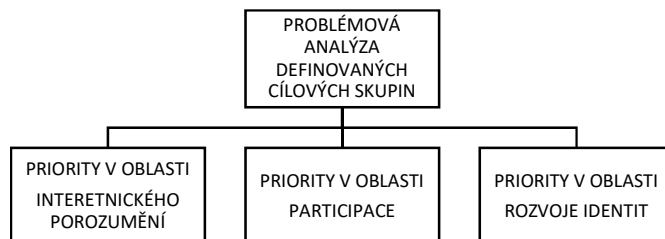
Větev sociální integrace a inkluzivního vzdělávání

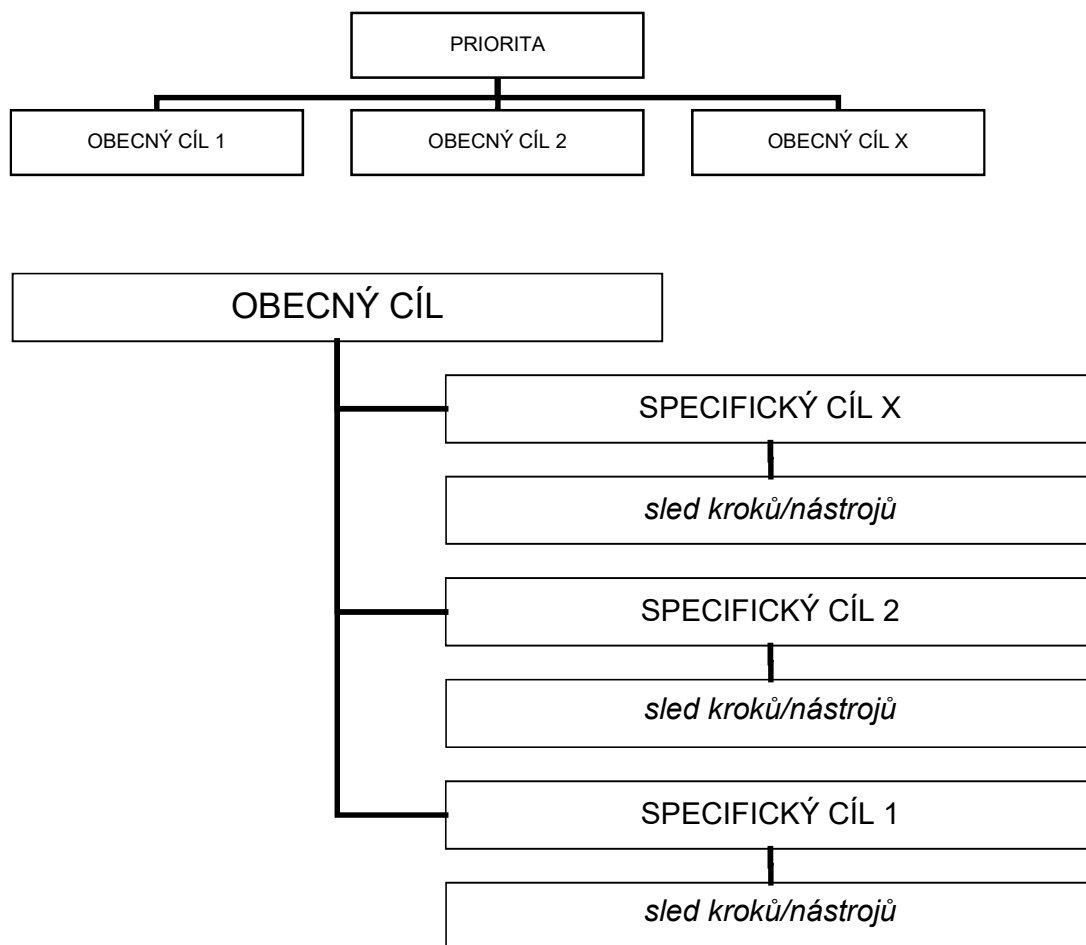
Větev ochrany před diskriminací a nenávisnými projevy

Větev etnické emancipace a participace Romů na veřejném životě

Struktura rozpracování priorit do cílů a kroků

Přehled priorit a obecných cílů

0. Priority a cíle v oblasti systémových nastavení na úrovni veřejné správy

Priorita 0.1 Zajistit financování aktivit Strategie romské integrace v Praze

Obecný cíl 0.1.1 Krajská síť sociálních služeb bude reflektovat potřeby identifikované v SRI v návaznosti na finanční zdroje k tomu určené

Obecný cíl 0.1.2 Bude optimalizováno financování dalších aktivit pro plnění cílů Strategie romské integrace mimo sociální služby

Priorita 0.2 Nastavit spolupráci mezi institucemi veřejné správy

Obecný cíl 0.2.1 Bude nastavena efektivní spolupráce mezi HMP a MČ

Obecný cíl 0.2.2 Bude nastavena efektivní spolupráce mezi jednotlivými odbory MHMP

Obecný cíl 0.2.3 Bude nastavena efektivní spolupráce mezi samosprávou a státní správou

Obecný cíl 0.2.4 Bude zajištěna implementace vládní romské strategie na území hlavního města Prahy

Priorita 0.3 Zajistit hodnocení plnění strategie a jejího přínosu pro Romy

Obecný cíl 0.3.1 Bude zajištěn monitoring plnění SRI

Obecný cíl 0.3.2 Bude zajištěn sběr dat potřebných pro aktualizace SRI

1. Priority a cíle v oblasti vzdělávání, volného času a rodiny

Priorita 1.1. Zajistit dětem ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí předškolní přípravu

Obecný cíl 1.1.1 Děti ze sociálně vyloučených rodin se budou účastnit předškolního vzdělávání nejen v posledním roce před nástupem na základní školu

Obecný cíl 1.1.2 Sociálně vyloučení rodiče budou podpořeni v rozvoji potřebných rodičovských kompetencí

Priorita 1.2 Zajistit úspěch dětí ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí v hlavním vzdělávacím proudu na základní škole

Obecný cíl 1.2.1 Děti ze sociálně vyloučených rodin budou podporovány vzdělávacími programy mimo školní prostředí

Obecný cíl 1.2.2 Bude posílen styk mezi sociálně vyloučenými rodinami a školou

Priorita 1.3 Zajistit kvalitní vzdělávání pro všechny žáky základních škol

Obecný cíl 1.3.1 Nebudou vytvářeny bariéry vstupu žáků ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí do běžných základních škol

Obecný cíl 1.3.2 Základní školy budou připraveny pracovat s žáky ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí a s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Obecný cíl 1.3.3 Segregované školy budou proměňovány tak, aby se staly atraktivními pro všechny

Priorita 1.4 Zajistit pro děti ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí navazující vzdělávání

Obecný cíl 1.4.1 Děti ze sociálně vyloučených rodin budou motivovány k pokračování ve vzdělávání na střední škole a připravovány na středoškolské studium

Obecný cíl 1.4.2 Děti ze sociálně vyloučených rodin budou podporovány při studiu na středním stupni vzdělávání

Obecný cíl 1.4.3 Střední školy budou připraveny pracovat s žáky ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí a s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Priorita 1.5 Zajistit pro děti a mládež volnočasové a sportovní vyžití a zájmové vzdělávání

Obecný cíl 1.5.1 Děti ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí se budou více účastnit zájmového vzdělávání a volnočasových a sportovních aktivit při školách

Obecný cíl 1.5.2 Děti ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí se budou více účastnit zájmového vzdělávání a volnočasových a sportovních aktivit v bezplatných kroužcích a klubech mimo sociální služby

Obecný cíl 1.5.3 Děti ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí se budou více účastnit zájmového vzdělávání, volnočasových a sportovních aktivit ve standardních kroužcích mimo školu

2. Priority a cíle v oblasti zaměstnanosti

Priorita 2.1 Vytvořit pracovní příležitosti pro osoby těžce uplatnitelné na trhu práce

Obecný cíl 2.1.1 Dlouhodobě nezaměstnané osoby budou zařazeny do systému prostupného zaměstnávání

Obecný cíl 2.1.2 Nezaměstnaní jedinci a jedinci v tréninkovém zaměstnání budou zaměstnáváni ve standardním zaměstnání díky sociálně odpovědnému zadávání veřejných zakázek

Priorita 2.2. Zajistit pro osoby v systému prostupného zaměstnávání síť podpůrných služeb a programů

Obecný cíl 2.2.1 Bude nastavena síť podpůrných programů pro osoby v systému prostupného zaměstnávání

Obecný cíl 2.2.2 Osobám v systému prostupného zaměstnávání budou nabízeny programy pracovního poradenství a asistence (mentoringu)

Obecný cíl 2.2.3 Pro osoby v systému prostupného zaměstnávání budou zajišťovány rekvalifikace

Obecný cíl 2.2.4 Osoby v systému prostupného zaměstnávání budou podporovány sociálními službami

3. Priority a cíle v oblasti bydlení

Priorita 3.1 Zajistit důstojné (standardní) a stabilní bydlení pro nízkopříjmové a diskriminované skupiny obyvatel

Obecný cíl 3.1.1 Bude vytvořen systém podpory v bydlení jednotný pro celé území HMP

Obecný cíl 3.1.2 Bude posílena síť podpůrných služeb pro prevenci ztráty bydlení

Obecný cíl 3.1.3 Potřebným domácnostem bude nabízeno sociální bydlení HMP a MČ

Obecný cíl 3.1.4 Potřebným domácnostem bude nabízeno podporované bydlení u soukromých pronajímatelů

Obecný cíl 3.1.5 Úřad práce upraví výplatu dávek pomoci v hmotné nouzi a dávek státní sociální podpory

Obecný cíl 3.1.6 Hlavní město Praha a městské části budou stavět, vykupovat nebo rekonstruovat byty pro sociální bydlení

4. Priority a cíle v oblasti zdraví, bezpečí a prevence sociálně nežádoucích jevů

Priorita 4.1 Zlepšit fyzický i psychický zdravotní stav sociálně vyloučených a chudých osob

Obecný cíl 4.1.1 Všem sociálně vyloučeným Romům bude dostupná základní a speciální zdravotní péče

Obecný cíl 4.1.2 V sociálně vyloučených domácnostech bude podporováno bezpečné a zdravé rodinné prostředí

Priorita 4.2 Předcházet kriminalitě, zvýšit pocit bezpečí a zajistit vymahatelnost práva

Obecný cíl 4.2.1 Mezi Romy se zvýší pocit bezpečí a vymahatelnosti práva a posílí důvěra v instituce veřejné správy

5. Priority a cíle v oblasti boje proti předsudkům, diskriminaci, anticiganismu a předsudečnému násilí

Priorita 5.1 Odstranit stereotypní pohledy na Romy a další menšiny a předcházet útokům na tyto menšiny

Obecný cíl 5.1.1 Děti a mladí dospělí budou vzděláváni v tématech menšin, sociokulturních, etnických, sexuálních a dalších odlišností a respektu k jinakosti

Obecný cíl 5.1.2 Pracovníci samosprávy a státní správy budou vzděláváni v tématech sociálního vyloučení, kulturních specifik Romů a přístupu k nim, diskriminace, anticiganismu a předsudečného násilí

Obecný cíl 5.1.3 Pracovníci s dětmi a mládeží budou vzděláváni v tématech menšin, sociokulturních, etnických, sexuálních a dalších odlišností a respektu k jinakosti a v tématech diskriminace a šikany

Obecný cíl 5.1.4 Hlavní město Praha spustí kampaň zaměřenou na vymycování stereotypů, diskriminace, anticiganismu a násilí z nenávisti

Priorita 5.2 Poskytnout podporu obětem násilí z nenávisli, diskriminace a anticiganismu

Obecný cíl 5.2.1 Obětem diskriminace a anticiganismu budou k dispozici bezplatné právní a sociální služby

Obecný cíl 5.2.2 Obětem předsudečného násilí budou k dispozici bezplatné právní a sociální služby

Obecný cíl 5.2.3 Soudci, státní zástupci, policisté a úředníci přestupkových komisí budou školeni v problematice předsudečného násilí a předsudečných trestných činů a v rovném a podpůrném přístupu k obětem

6. Priority a cíle v oblasti etnické emancipace a participace Romů na veřejném životě

Priorita 6.1 Budovat identitu Romů a podporovat jejich skupinové sebevědomí

Obecný cíl 6.1.1 U romských dětí a mládeže budou podporovány kompetence v užívání romštiny a romština bude představována majoritě jako svěbytný standardní jazyk

Obecný cíl 6.1.2 Bude podporována literární produkce v romském jazyce

Obecný cíl 6.1.3 Budou podporovány umělecké aktivity Romů

Priorita 6.2 Zapojit Romy plnohodnotně do veřejného života

Obecný cíl 6.2.1 Děti na segregovaných základních školách budou vedeny k občanským postojům a participaci na veřejném životě

Obecný cíl 6.2.2 Mladí Romové budou podporováni v rozvoji komunitního leadershipu

Obecný cíl 6.2.3 Budou budovány kapacity romských neziskových organizací působících nebo potenciálně působících na území HMP

Implementace strategie

Implementace strategie bude koordinována skupinou složenou z krajského romského koordinátora, zástupce Centra sociálních služeb Praha a zástupců odborů magistrátu, které jsou garanty jednotlivých specifických cílů strategie, tedy odboru sociálních věcí, odboru bytového fondu, odboru zdravotnictví, odboru školství a oddělení národnostních menšin a cizinců odboru kultury a cestovního ruchu. Tato skupina se bude scházet v pravidelných, zatím nestanovených intervalech (minimálně však 2x ročně) a zároveň komunikovat dalšími kanály domluvenými při zahájení implementace.

Hlavní odpovědnost za koordinaci a řízení implementačního procesu ponese krajský romský koordinátor (dnes zařazený pod oddělením národnostních menšin a cizinců KUC MHMP) a vybraný pracovník Centra sociálních služeb Praha. Krajský romský koordinátor bude mít na starost především větev etnické emancipace a participace Romů na veřejném životě a větev boje proti diskriminaci, anticiganismu a předsudečnému násilí, zatímco pracovník CSSP především větev sociálně integrační se všemi jejími čtyřmi oblastmi (1. vzdělávání, volný čas, rodina; 2. zaměstnanost; 3. bydlení a dluhy; 4. bezpečí, zdraví, prevence sociálně nežádoucích jevů), ale jak jsme již zdůraznili v úvodu, jelikož se větve navzájem doplňují, všechny jsou zaměřené primárně na pražské Romy a dosažení cílů ve všech větvích by mělo přispět k naplňování jejich potřeb, bude i implementace strategie probíhat za společné koordinace CSSP a krajského romského koordinátora. To znamená, že krajský romský koordinátor bude mít mandát prosazovat cíle i ve větvi sociálně integrační.

Jednotlivé specifické cíle strategie ve všech oblastech budou mít své garanty na úrovni HMP v podobě odborů MHMP, a to vždy podle tématu daného cíle. A konečně za kroky, které k dosažení těchto cílů povedou, budou odpovědné subjekty, které mají daný krok vykonat nebo na jeho vykonání dohlédnout. To mohou být odbory magistrátu, ale také odbory úřadů městských částí, ředitelé nebo zřizovatelé škol apod. Garant přitom nenes a nemůže nést odpovědnost za to, že subjekt odpovědný za vykonání dojednaného kroku tento krok nevykonal. Garant odpovědným subjektům jejich odpovědnost připomíná a poskytuje součinnost při jejím naplňování, ale ve většině případů ji nemá jak vymáhat, neboť by překračoval své kompetence – zejména tehdy, kdy odpovědnost za naplánované kroky nesou subjekty na úrovni městských částí, nikoli na úrovni kraje. Garant je tedy nápomocný krajskému romskému koordinátorovi a pracovníkovi Centra sociálních služeb při řízení plnění strategie, a to svou autoritou a tematickou erudicí. Nicméně za některé kroky může nést odpovědnost i samotný odbor MHMP, který je garantem příslušného cíle, a to pokud vykonání kroku přísluší jemu a nikomu jinému.

Souhrn rolí a náplní práce v rámci implementační struktury

Koordinátoři implementace Strategie romské integrace v Praze (krajský romský koordinátor a pracovník CSSP)

- Vedou pracovní skupinu pro implementaci SRI, svolávají její schůzky, pořizují zápisy
- Rozdělují úkoly, monitorují realizaci kroků a plnění cílů SRI
- Hlídnou harmonogram realizace kroků a připomínají jej garantům specifických cílů a osobám odpovědným za kroky
- Vyhodnocují plnění kroků a cílů a navrhnou záložní strategie
- Iniciují jednání aktérů podle harmonogramu SRI i *ad hoc* podle potřeby
- Komunikují o SRI s odbornou veřejností a partnery
- Odpovídají za domluvené procesy a podávají zprávu o plnění strategie politickým představitelům HMP i MČ
- Řídí evaluaci strategie a její aktualizace

Garanti specifických cílů (odbory Magistrátu hlavního města Prahy)

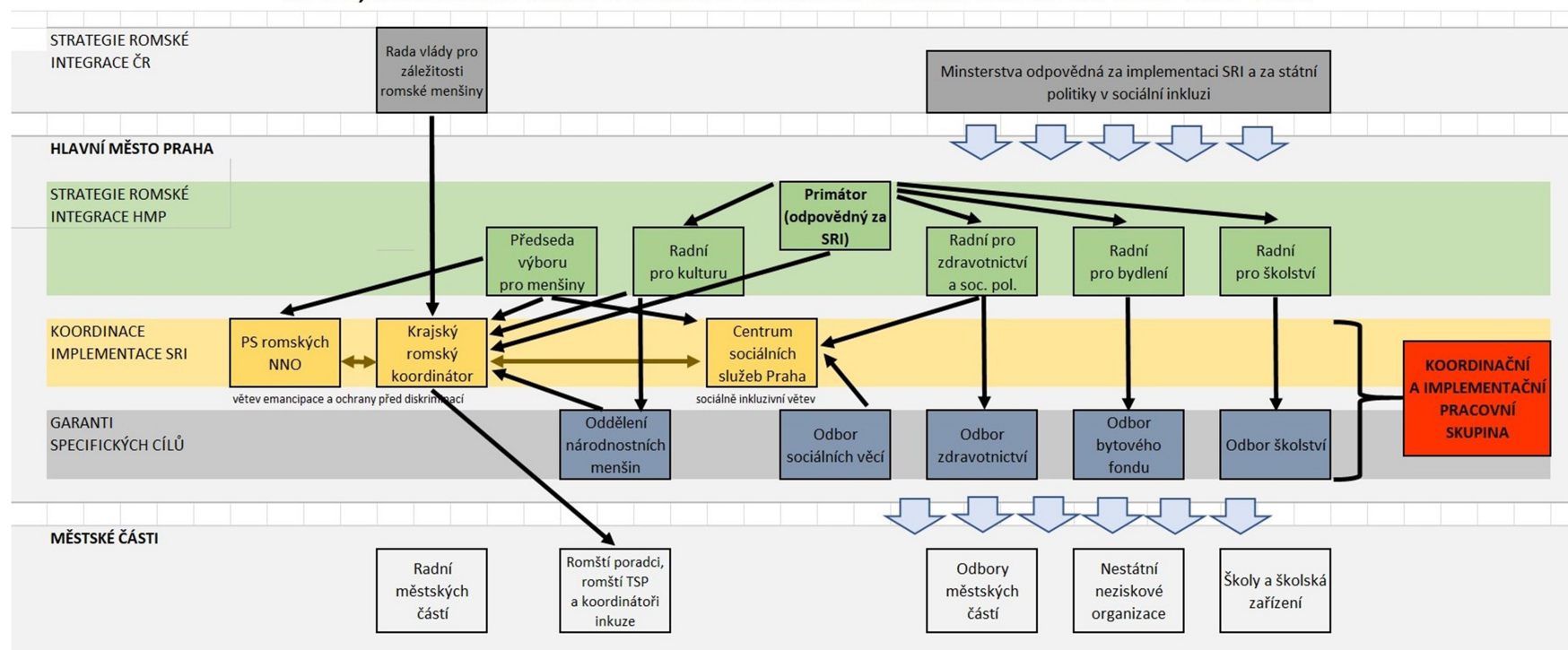
- Dozorují plnění cílů, jichž jsou odbornými guaranty
- Koordinují sled kroků potřebných k dosažení těchto cílů
- Rozdělují úkoly zaměřené na plnění těchto cílů
- Navrhují záložní strategie pro dosažení cílů, jichž jsou guaranty
- Účastní se jednání pracovní skupiny pro implementaci SRI
- Poskytují součinnost koordinátorům implementace
- Svolávají jednání aktérů relevantních pro jejich téma
- Podílí se na hodnocení naplňování strategie a na jejích aktualizacích

Subjekty odpovědné za jednotlivé kroky

- Realizují konkrétní kroky nebo jsou za jejich realizaci přímo odpovědné
- Navrhují alternativní cesty vedoucí k cílům, na jejichž dosažení se spolupodílí
- Podávají zprávy o realizaci kroků garantům příslušných cílů
- Podílí se na hodnocení naplňování strategie a na jejích aktualizacích

Diagram implementační struktury SRI

ŘÍZENÍ, KOORDINACE A IMPLEMENTACE STRATEGIE ROMSKÉ INTERGACE HMP 2022–2030

Romská integrace na samosprávné úrovni

Od roku 2000 zajišťuje agendu romské národnostní menšiny v rámci Magistrátu hlavního města Prahy krajský romský koordinátor, který je od roku 2018 zařazený pod oddělení národnostních menšin a cizinců odboru kultury a cestovního ruchu Magistrátu hlavního města Prahy.

Struktura oddělení národnostních menšin a cizinců:

- Vedoucí oddělení
- Krajský romský koordinátor
- Specialista národnostních menšin
- Specialistka integrace cizinců
- Referentka – granty

Hlavní cíle politiky hlavního města Prahy:

- Podporovat komunikaci mezi romskou menšinou a městskými částmi s cílem zlepšit vzájemné vztahy a podpořit integraci Romů do společnosti
- Podporovat spolupráci a komunikaci s městskými částmi Praha 1–22 s cílem realizovat koordinované kroky a sdílet informace
- Komplexně podporovat integraci romské menšiny do společnosti na území hlavního města Prahy

Krajský romský koordinátor

Zásadní roli v romské integraci hrají obce a kraje v přenesené působnosti, které mají dle § 6 odst. 7 a 8 zákona č. 273/2001 Sb. ve svých správních obvodech plnit úkoly napomáhající výkonu práv a integraci příslušníků romské menšiny do společnosti. Činnost romského koordinátora je výkonem přenesené působnosti v souladu s ustanovení § 13a zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin.

Stávající legislativní úprava ukládá krajům povinnost zřízovat funkci koordinátora pro romské záležitosti podle § 67 odst. 1 písmena f) zákona č. 129/2000 Sb.

Krajští koordinátoři pro romské záležitosti zabezpečují v souladu s platnými právními předpisy koordinaci výkonu agendy integrace příslušníků romské menšiny do společnosti v hranicích kraje a mimo jiné poskytují metodickou podporu romským poradcům a poradkyním při výkonu jejich agendy (sami jsou metodicky vedeni Úřadem vlády ČR). Jak je uvedeno na oficiálních stránkách Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, koordinátoři za tímto účelem vykonávají zejména následující:

- Vedou nezbytnou dokumentaci spojenou s metodickým vedením, která obsahuje záznamy o jednáních, zprávy z místního šetření, zprávy či zápisy ze seminářů, relevantní korespondenci
- Pořádají pravidelné porady (nejméně 4x za rok) s romskými poradci a poradkyněmi, relevantními zástupci nevládních neziskových organizací a zástupci dalších institucí, zejména Policie ČR, městské policie, Úřadu práce ČR atd.
- Pravidelně se účastní jednání relevantních pracovních skupin Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, porad pořádaných Kanceláří Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a případně dalších jednání tematicky souvisejících s výkonem agendy konajících se na půdě ústředních orgánů státní správy
- Zapojují se do tvorby strategických dokumentů, účastní se platform s partnery při řešení témat romských záležitostí v rámci kraje. Mezi hlavní oblasti agendy patří také analytická a koordinační činnost
- Pořádají školení a semináře pro romské poradce a případně i terénní pracovníky obcí a nevládních neziskových organizací pracujících s Romy
- Poskytují odborné konzultace dle aktuální potřeby
- Navštěvují pracoviště romských poradců v rámci metodické činnosti a v případě pověření ředitelem krajského úřadu kontrolují výkon přenesené působnosti ve vztahu k dodržování § 6 odst. 8 menšinového zákona
- Předávají relevantní informace získané zejména od ústředních orgánů státní správy, které jsou nezbytně nutné ke kompetentnímu výkonu agendy integrace příslušníků romské komunity na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností
- Facilitují výměnu zkušeností a poskytování vzájemné pomoci mezi jednotlivými subjekty, využívají příkladů dobré praxe a kasuistiky
- Seznamují účastníky s novými právními předpisy a dalšími aktuálními informacemi, zejména pak informacemi o činnosti krajské samosprávy v oblasti integrace romské komunity a jejího možného vlivu na situaci v obcích na území kraje
- Zprostředkovávají nabídku vzdělávání

Romský koordinátor HMP spolupracuje s pracovníky pověřenými výkonem agendy integrace příslušníků romské komunity v městských částech Praha 1–22. V městských částech HMP se většinou jedná o pracovníky, kteří nemají pracovní pozici zaměřenou speciálně na integraci romské komunity do společnosti (tj. romský poradce apod.), případně celkově na práci s národnostními menšinami (tj. referent národnostních menšin). Práci s romskou menšinou se (bohužel) povětšinou zabývají

pracovníci s kumulovanými funkcemi. Tito poradci jsou členy Poradního sboru pro záležitosti romské menšiny hlavního města Prahy, konkrétně pak pracovní skupiny krajského romského koordinátora.

Poradní sbor pro záležitosti romské menšiny HMP

Poradní sbor pro záležitosti romské menšiny HMP je pracovní platforma, jejímž účelem je koordinovat proces integrace romské menšiny na území hlavního města Prahy na úrovni městských částí, jakož i na úrovni spolupráce mezi jednotlivými městskými částmi. Umožňuje sdílení zkušeností či příkladů dobré praxe v oblasti práce s romskou menšinou a rozvíjí možnosti spolupráce mezi MHMP a jednotlivými MČ. Členové poradního sboru jsou informováni o významných opatřeních, aktivitách a akcích týkajících se romské menšiny nejen v rámci HMP, ale celé České republiky (např. Rady vlády pro záležitosti romské komunity). Poradní sbor se rovněž podílí na přípravě koncepčních materiálů a dále také slouží jako zdroj informací o stavu romské menšiny na území HMP a o aktivitách městských částí. V podstatě tedy provádí základní mapování situace Romů na území HMP.

Členy Poradního sboru jsou od roku 2001 – s ohledem na přenesený výkon státní správy HMP – zástupci 22 správních obvodů (z hlediska samosprávného ji tvoří 57 autonomních městských částí s vlastními volenými orgány). Dále jsou stálými hosty zástupci vybraných státních institucí (KŘ HMP – Policie ČR a Úřadu vlády). K aktuálním tématům jsou vždy přizváni zástupci romských či proromských organizací, kteří prezentují realizované projekty a aktivity.

Výbor pro národnostní menšiny Zastupitelstva hlavního města Prahy

Zřízení Výboru pro národnostní menšiny ZHMP bylo připravováno již ve volebním období 2010–2014. Z výsledků posledního sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 vyplývá, že na území HMP se k jiné než české národnosti přihlásilo 5,46 % osob z celkového počtu obyvatel.

Historicky první Výbor pro národnostní menšiny ZHMP byl zřízen na základě usnesení Zastupitelstva hlavního města Prahy č. 5/66 ze dne 26. 3. 2015 a jeho předsedou byl jmenován PhDr. Lukáš Kaucký. Výbor měl celkem 19 členů (včetně předsedy výboru) a jeho složení bylo následující: 4 členové ZHMP, 1 odborník (nominován jedním z politických klubů ZHMP), 13 zástupců národnostních menšin (včetně romské), 1 zástupce židovské komunity. Mezi stálé hosty patřila rovněž romská koordinátorka HMP.

S nástupem nového volebního období a tím také nového vedení HMP byl usnesením ZHMP č. 1/2 ze dne 15. 11. 2018 zřízen Výbor pro národnostní menšiny Zastupitelstva hlavního města Prahy (tj. historicky 2. v pořadí) s tím, že uvedeným usnesením byli zároveň jmenováni předseda a místopředseda Výboru. Usnesením ZHMP č. 4/66 ze dne 28. 2. 2019 byli do funkce jmenováni

členové, kteří ve Výboru zastupují jednotlivé národnostní menšiny, a dále externí členové nominovaní politickými kluby.

Předsedou byl jmenován zastupitel hlavního města Prahy Mgr. Jiří Knitl. Složení Výboru je následující: 4 členové ZHMP, 2 externí členové nominovaní politickými kluby ZHMP, 1 zástupce židovské komunity a 12 zástupců následujících národnostních menšin: bulharská, maďarská, německá, polská, romská, rusínská, ruská, řecká, slovenská, srbská, ukrajinská, vietnamská.

Mezi stálé hosty Výboru patří: zástupkyně ředitele MHMP pro sekci služeb občanům, zástupce Kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a Sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny, ředitel Domu národnostních menšin o.p.s. a romský koordinátor HMP.

Městské části a romští poradci

Na lokální úrovni by měli být důležitými aktéry romští poradci. Podle § 6 odst. 8 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů: „Obecní úřad obce s rozšířenou působností ve svém správním obvodu plní úkoly napomáhající výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti.“ V uvedeném zákoně sice není zakotvena povinnost zřízení pozice romského poradce, tato povinnost však vyplývá z doporučení metodického pokynu Úřadu vlády ČR. Hlavní náplní práce romského poradce je komunikace a práce s romskými rodinami a jednotlivci. Musí znát prostředí, ve kterém Romové žijí, sledovat situaci romských rodin, vyhledávat, udržovat a rozvíjet spolupráci s institucemi a osobnostmi, které mohou být nápomocny při řešení problémů. Romský poradce poskytuje konzultace jak příslušníkům romské menšiny, tak orgánům státní správy a samosprávy. Romští poradci pracují koncepčně s cílem integrovat Romy do společenství města ve všech oblastech života.

Existence pracovního místa romského poradce vytváří prostor pro jednotné metodické vedení a zároveň na první pohled identifikuje pomáhajícího pracovníka, který se specializuje na oblast integrace Romů (a to jak navenek, tak i uvnitř příslušného úřadu).

Hlavní město Praha má zájem integrovat romskou menšinu do společnosti, a proto nadále naléhá na zřízení pracovních míst pro romské poradce nebo poradce pro národnostní menšiny v městských částech Prahy, které romského poradce dosud nemají – zejména městských částech s vyšší koncentrací romského obyvatelstva.

Spolupráce s nevládními neziskovými organizacemi

Hlavní město Praha spolupracuje s romskými a proromskými neziskovými organizacemi, které působí na jeho území, jakož i s poskytovateli sociálních a prorodinných služeb bez etnického vymezení cílové skupiny aktivit, které ale mají na romskou pražskou populaci dopad.

Jedná se o organizace, které poskytují sociálně znevýhodněným (Romům) sociální a právní poradenství, pomoc se vstupem na legální trh práce, podporu vzdělávání, práci s dětmi a mládeží atd. Některé se zaměřují na osvětu či propagaci romské kultury, další na rozvoj tolerantní společnosti či boj proti rasismu a xenofobii.

Spolupráce hlavního města Prahy a městských částí na romské integraci

Praha dnes z krajské úrovně nemá v podstatě žádné páky, jak přimět jednotlivé městské části ke spolupráci na podpoře romské integrace. Krajský romský koordinátor je odkázán na dobrou vůli jednotlivých MČ s ním spolupracovat a míra této spolupráce se diametrálně liší. Zatímco na některých ÚMČ je vyčleněn pracovník na plný úvazek (a na Praze 7 dokonce celý odbor sociálního začleňování, byť se samozřejmě nezabývá jen Romy), na jiných (bohužel na většině) mají problematiku na starost úředníci s úplně jinou agendou a „romská agenda“ tvoří zlomek jejich úvazku. A jsou rovněž MČ, kde tuto pozici nezřídili vůbec, obvykle s poukazem na to, že mezi Romy a ostatními nerozlišují. Díky tomu je pravidlem, že pracovník nebo pracovnice jedné MČ je využíván/a i romskými klienty z jiných MČ, kde jim takový pracovník nebo pracovnice k dispozici není. To podporuje i migraci romských rodin mezi městskými částmi a hlasy z terénu se shodují, že některé MČ ji neposkytováním služeb romského poradce a dalšími způsoby (nepodporováním potřebných sociálních služeb, volnočasových aktivit, zaměstnanostních programů atd. nebo privatizacemi bytového fondu) záměrně iniciují.

Podobně koordinace mezi magistrátem a městskými částmi v otázce pravidel a systému přidělování sociálních bytů je jen částečná. Sjednocen není ani výkon sociální práce na obcích (MČ), ačkoli o to SOV MHMP svým metodickým vedením usiluje.

Spolupráce odborů Magistrátu hlavního města Prahy

Romská integrace (jakožto i sociální začleňování obecně) je mezioborové téma, které vyžaduje jednak vyjasnění rolí, kompetencí a finančních zdrojů mezi odbory MHMP a jednak koordinaci jejich spolupráce tak, aby dohodnuté mohlo fungovat. Dnešní situace je roztržštěná, místy se kompetence odborů překrývají (odbor sociálních věcí a odbor kultury a cestovního ruchu, odbor kultury a cestovního ruchu a odbor školství, mládeže a sportu, bytový odbor a odbor sociálních věcí) a jinde

jsou zase bílá místa (kupříkladu podpora romské LGBT+ menšiny, spolupráce sociálních služeb a vzdělávacích institucí).

Spolupráce mezi samosprávou a státní správou

Z šetření prováděných při přípravě Strategie romské integrace v Praze vyplynuly čtyři hlavní deficity spolupráce mezi samosprávou a státní správou: 1) městské části takřka nevyužívají možnosti financování romských poradců / terénních pracovníků, které nabízí ÚVČR, a v kontaktu s Kanceláří Rady vlády pro záležitosti romské menšiny je až na výjimky (Praha 7 a Praha 14) toliko krajský romský koordinátor, který je KRV metodicky veden; 2) městské části dostatečně nespolupracují s kontaktními pracovišti ÚPČR (nebo je tato spolupráce pouze formální) a nevytváří ani platformy spolupráce KoP ÚPČR s dalšími subjekty (poskytovatelé sociálních služeb, školy) za účelem domluvy koordinovaného postupu při řešení problémů klientů, a to jak v oblasti podpory zaměstnanosti (aktivní politika zaměstnanosti, síťování s odbory MHMP a s poskytovateli sociálních služeb, spolupráce s programy pracovního poradenství, spolupráce se středními školami a zaměstnavateli atp.), tak v oblasti dávek sociální podpory a dávek pomoci v hmotné nouzi (sjednocení výplatních termínů dávek, pokyny KrP pro KoP ohledně nastavení spolupráce KoP se sociálními pracovníky ÚMČ); 3) odbor sociálních věcí MHMP nemá dostatečnou metodickou a finanční podporu ze strany MPSV pro výkon sociální práce a pro metodické řízení sociální práce na obcích (MČ), kupříkladu po vzoru OSPOD; 4) Praha nemá navázanou spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování (MMR).

Implementace národní SRI

Ačkoli je národní strategie pro resorty vlády závazný dokument, bez součinnosti se samosprávami na krajské i obecní úrovni nemůže být uspokojivě naplněna. Považujeme za nutné se k tomu zde ve Strategii romské integrace zavázat, jelikož se tento dokument po svém schválení orgány HMP stane na území Prahy závazným.

Monitoring plnění cílů strategie romské integrace a její aktualizace

Strategie romské integrace je navržena na 9 let. Každé tři roky bude aktualizována na základě hodnocení plnění jejích cílů a na základě nových dat sebraných v terénu, včetně etnických dat, která nám nyní zoufale chybí. K tomu bude: 1) ustanovena pracovní skupina, která se bude zabývat sběrem

dat; 2) bude prováděn pravidelný sběr dat v oblastech stanovených pracovní skupinou (odpovědnost budou mít primárně odbory MHMP); 3) data budou využívána HMP při tvorbě politik a při implementaci SRI.

Výstupem aktualizace bude akční plán na další tři roky vytvořený Řídící platformou implementace SRI vedenou předsedou Výboru pro národnostní menšiny ZHMP. Akční plán bude schvalovat Zastupitelstvo HMP, kterému bude spolu s akčním plánem předkládána také průběžná evaluační zpráva o plnění cílů SRI. Po 8 letech implementace bude strategie evaluována externím subjektem a na základě evaluační zprávy bude vytvořena strategie na další období.

Financování

Mnohé cíle strategie se týkají zvyšování objemu potřebných sociálních služeb na území HMP. Pražská Krajská síť sociálních služeb se ale potýká s podfinancováním ze strany MPSV. Podle odborníků na oblast sociálních služeb však kromě navyšování prostředků pro zvyšování kapacit služeb existuje i další cesta, a to zefektivnění (optimalizace) služeb v síti, neboť podle odhadů samotných poskytovatelů zhruba 10–15 % služeb ze sítě financovaných neplní své poslání nebo je neplní dostatečně kvalitně. Vyřazením těchto služeb by se otevřel prostor buď pro zavedení nových služeb, které by odpovídaly identifikovaným potřebám v terénu, nebo pro navýšení kapacit kvalitních stávajících služeb. Sledování potřeb v terénu a kontrola kvality služeb je v kompetenci metodiků služeb SOV MHMP a je součástí cílů a opatření SPRSS.

Pro naše potřeby je důležité, aby hodnocení pokrytí potřebnosti službami reflektovalo i zjištění uvedená ve Strategii romské integrace a aby aktualizace SPRSS brala v potaz mimo jiné i cíle SRI. Některé z nich obsahují požadavek na navýšení kapacit vybraných služeb (konkrétně se jedná o služby NZDM, SAS, TP a OSP). Jelikož hlavní zdroj financování těchto služeb, tj. dotace kraje (MPSV), nestačí k tomu, aby bylo možné potřeby cílových skupin SRI uspokojit v navrhované výši, považujeme za žádoucí zařazovat do sítě i kapacity služeb bez nároku na dotace HMP – tedy kapacity financované z evropských strukturálních a investičních fondů (ESIF). Takové služby (kapacity) budou v síti zařazeny dočasně, a pokud se při hodnocení a aktualizaci SPRSS (vycházející mimo jiné i z hodnocení a aktualizace SRI) prokáže jejich nepostradatelnost, mohly by být v síti ukotveny trvale a jejich financování by pak mohlo být dále zabezpečeno z dotací HMP, aniž by však byl takový posun při dočasném zařazení nárokovatelný.

Mnohé cíle z naší strategie jsou naplnitelné mimo rámec sociálních služeb (především cíle v oblasti vzdělávání, prevence, etnoemancipace, ale i další). Prvním krokem po schválení strategie musí být rozdělení variantních zdrojů ve strategii uvedených a na jeho základě pak přenastavení dotačních programů hlavního města i městských částí. Chce-li Praha strategii naplnit, nemůže spoléhat na to, že

si na aktivity v ní stanovené jejich realizátoři seženou peníze někde sami. V tomto ohledu není strategie pouze návod a plán, proč, co a kdy dělat, ale i podklad pro uvolnění prostředků na to, co bylo odsouhlaseno jako potřebné.

Priority a cíle v oblasti systémových nastavení na úrovni veřejné správy

Priorita 0.1 Zajistit financování aktivit Strategie romské integrace v Praze

Obecný cíl 0.1.1 Krajská síť sociálních služeb bude reflektovat potřeby identifikované v SRI v návaznosti na finanční zdroje k tomu určené					
<u>Specifický cíl 0.1.1.1</u> Při evaluacích SPRSS budou zohledňovány rovněž výstupy z evaluací SRI a tyto výstupy budou jedny z podkladů pro aktualizaci SPRSS a podoby Základní i Doplnkové sítě sociálních služeb				Garant: SOV MHMP	
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Bude provedena průběžná evaluace SRI a výstupy budou předány SOV MHMP	2024 2027 2030	KRK, CSSP	HMP	
ii.	SOV MHMP zohlední při aktualizaci SPRSS výstupy z evaluace SRI	2024 2027 2030	SOV MHMP	HMP	
iii.	SRI bude aktualizována po dohodě se SOV MHMP	2024 2027 2030	KRK, CSSP	HMP	
<u>Specifický cíl 0.1.1.2</u> Část služeb identifikovaných v SRI a při jejich aktualizacích jako potřebných bude zařazena do sítě sociálních služeb dočasně s tím, že tyto služby budou po tuto dobu hrazeny z evropských strukturálních a investičních fondů a při nejbližší aktualizaci SPRSS bude na základě hodnocení jejich (ne)postradatelnosti rozhodnuto o trvalém zařazení do sítě a hrazení z rozpočtu HMP				Garant: SOV MHMP	
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Při aktualizaci SPRSS bude vyjednáno navýšení kapacit služeb zařazených do sítě	2024 2027	SOV MHMP, KRK, CSSP	HMP	

	dočasně a financovaných z jiných zdrojů (ESIF)	2030			
ii.	Při evaluaci SPRSS bude zhodnocena i potřeba a efektivita služeb dočasně zařazených do sítě	2024 2027 2030	SOV MHMP	HMP	
iii.	Na základě toho bude rozhodnuto o jejich případném dlouhodobém zařazení	2024 2027 2030	SOV MHMP	HMP	
Obecný cíl 0.1.2 Bude optimalizováno financování dalších aktivit pro plnění cílů Strategie romské integrace mimo sociální služby					
<u>Specifický cíl 0.1.2.1</u> Dotační řízení HMP budou zohledňovat cíle SRI a zapojené městské části se budou v souladu s cíli SRI ucházet o dotace u HMP i jinde					Garant: KUC MHMP
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	KUC MHMP bude pravidelně informovat MČ o možnostech financování aktivit stanovených v SRI	2022– 2030	KUC MHMP	HMP	
<u>Specifický cíl 0.1.2.2</u> Naplňování cílů pražské SRI bude zohledňováno při vypisování dotačních programů jednotlivých zapojených MČ, kterých se SRI týká					Garant: KUC MHMP
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Zapojené MČ se přihlásí k vybraným relevantním cílům SRI	2022	MČ	MČ	
ii.	Zapojené MČ zahrnou aktivity SRI vedoucí ke splnění těchto cílů mezi podporované aktivity svých stávajících dotačních programů	2022– 2030	MČ	MČ	
iii.	Zapojené MČ případně vypíší nové dotační programy	2022– 2030	MČ	MČ	
<u>Specifický cíl 0.1.2.3</u> Hlavní město Praha, jednotlivé městské části a jejich příspěvkové organizace (včetně škol) budou čerpat na podporu aktivit vepsaných do Strategie romské integrace evropské prostředky z OPZ+, IROP a OP JAK.					Garant: KUC MHMP

	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	HMP bude při jednání s ŘO o podobě výzev z ESIF usilovat o začlenění aktivit SRI mezi podporované aktivity výzev	2022–2030	HMP	vlastní	
ii.	HMP a zapojené MČ budou podávat projektové žádosti na zajištění realizace aktivit SRI	2022–2030	MČ a odbory MHMP	vlastní	
iii.	Projekty budou realizovány	2024–2030	MČ a HMP	ESIF	

Priorita 0.2 Nastavit spolupráci mezi institucemi veřejné správy

Obcený cíl 0.2.1 Bude nastavena efektivní spolupráce mezi HMP a MČ					
<u>Specifický cíl 0.2.1.1</u> Bude zajištěna působnost krajského romského koordinátora pro HMP v rozsahu celého úvazku					Garant: KUC MHMP
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	HMP vyčlení ve svém rozpočtu každý rok alespoň 0,5 úvazku na KRK	2022–2030	KUC MHMP	HMP	
ii.	HMP bude od roku 2022 podávat žádost o dotace ÚVČR na KRK v rozsahu doplňujícím úvazek KRK na 1,0	2022–2030	KUC MHMP	vlastní	
iii.	HMP bude využívat dotace ÚVČR na KRK v potřebném rozsahu	2023–2030	KUC MHMP	ÚVČR	
<u>Specifický cíl 0.2.1.2</u> Na všech ÚMČ se signifikantním výskytem romské menšiny budou působit kvalifikovaní romští poradci s dostatečnými úvazky vyčleněnými pouze na práci s romskou menšinou					Garant: KUC MHMP, KRK
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Budou identifikovány MČ s vyšší mírou romských obyvatel	2022–2023	KRK	vlastní	

ii.	Bude svoláno jednání s těmito MČ a domluvena potřeba romských poradců	2022–2023	KRK	vlastní	
iii.	Budou zajištěny zdroje financování romských poradců	2023–2030	zapojené MČ	ÚVČR + MČ, Norské fondy	
iv.	Romští poradci budou vybráni a začnou působit	2023–2030	zapojené MČ	ÚVČR + MČ, Norské fondy	
<u>Specifický cíl 0.2.1.3</u> Krajský romský koordinátor bude romským poradcům zapojených MČ poskytovat metodickou podporu při práci s romskou menšinou					Garant: KUC MHMP (KRK)
Kroky		Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Bude dojednáno způsob komunikace mezi KRK a romskými poradci	2023	KUC MHMP / KRK	vlastní	
ii.	Romští poradci budou průběžně vzděláváni	2023–2030	KUC MHMP / KRK	ÚVČR	
iii.	Budou probíhat pravidelná setkání KRK a romských poradců zapojených MČ	2023–2030	KUC MHMP / KRK	HMP + ÚVČR	
Obečný cíl 0.2.2 Bude nastavena efektivní spolupráce mezi jednotlivými odbory MHMP					
<u>Specifický cíl 0.2.2.1</u> Budou rozděleny kompetence a odpovědnosti při realizaci SRI mezi odbory MHMP					Garant: KRK, CSSP
Kroky		Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	KUC MHMP navrhne implementační strukturu	2021/22	KRK, CSSP	vlastní	splněno
ii.	Odbory ji budou připomínkovat	2021/22	KRK, CSSP	vlastní	splněno
iii.	Implementační struktura bude schválena	2022	KRK, CSSP	vlastní	
<u>Specifický cíl 0.2.2.2</u> Mezi dotčenými odbory budou nastaveny mechanismy a kanály					Garant:

komunikace				KRK, CSSP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Při zahájení implementace SRI bude dojednána četnost schůzek implementační skupiny (minimálně 2x ročně) a způsoby vzájemného informování	2022	KRK, CSSP	vlastní	
ii. Implementační skupina se bude pravidelně scházet	2022– 2030	KRK, CSSP	vlastní	
Obecný cíl 0.2.3 Bude nastavena efektivní spolupráce mezi samosprávou a státní správou				
<u>Specifický cíl 0.2.3.1</u> Budou nastaveny mechanismy a kanály spolupráce na implementaci SRI mezi MHMP, ÚMČ a KrP a KoP ÚPČR				Garant: KRK, CSSP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Budou identifikována konkrétní témata romské integrace v souvislosti s agendou ÚPČR	2022	KRK, CSSP	vlastní	
ii. Stávající komunikační kanály mezi MHMP, ÚMČ a KrP a KoP ÚPČR budou využity pro dojednání implementace SRI	2022	KRK, CSSP	vlastní	
iii. MHMP, zapojené ÚMČ a KrP a KoP ÚPČR se budou scházet nejméně 1x za rok nebo <i>ad hoc</i> a spolupráci hodnotit	2022– 2030	KRK, CSSP	vlastní	
<u>Specifický cíl 0.2.3.2</u> Budou nastaveny mechanismy a kanály spolupráce na implementaci SRI mezi MHMP, zapojenými ÚMČ a Kanceláří Rady vlády pro záležitosti romské menšiny				Garant: KUC MHMP, KRK
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Budou identifikována konkrétní témata romské integrace v souvislosti s agendou ÚVČR	2022	KRK, CSSP	vlastní	

ii.	Stávající komunikační kanály mezi MHMP, ÚMČ a ÚVČR budou využity pro dojednání implementace SRI	2022	KRK, CSSP	vlastní	
iii.	MHMP, zapojené ÚMČ a ÚVČR se budou scházet nejméně 1x za rok nebo <i>ad hoc</i> a spolupráci hodnotit	2022–2030	KRK, CSSP	vlastní	

Obecný cíl 0.2.4 Bude zajištěna implementace vládní romské strategie na území hlavního města Prahy

Specifický cíl 0.2.4.1 Hlavní město Praha bude na implementaci vládní Strategie romské integrace pro roky 2021–2030 spolupracovat se státní správou

Garant:
KUC
MHMP,
KRK

	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	KRK bude přinášet úkoly z vládní SRI do implementační skupiny pražské SRI	průběžně	KRK	ÚVČR	
ii.	Úkoly budou rozdělovány mezi garanty pražské SRI a plněny	průběžně	KRK	vlastní	

Specifický cíl 0.2.4.2 Zapojené městské části budou na implementaci vládní Strategie romské integrace pro roky 2021–2030 spolupracovat se státní správou

Garant:
KUC
MHMP,
KRK

	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	KRK bude přinášet úkoly z vládní SRI do svého poradního sboru	průběžně	KRK	ÚVČR	
ii.	Úkoly budou rozdělovány mezi romské poradce a sociální pracovníky při zapojených MČ	průběžně	KRK	vlastní	

Priorita 0.3 Zajistit hodnocení plnění strategie a jejího přínosu pro Romy

Obecný cíl 0.3.1 Bude zajištěn monitoring plnění SRI

<u>Specifický cíl 0.3.1.1</u> Plnění cílů SRI bude průběžně hodnoceno				Garant: KRK, CSSP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Implementační skupina si stanoví periodicitu hodnotících setkání	2022	KRK, CSSP	vlastní	
ii. Na setkáních budou identifikovány překážky plnění cílů a navrhovány záložní strategie	průběžně	KRK, CSSP	vlastní	
<u>Specifický cíl 0.3.1.2</u> SRI bude každé tři roky implementace aktualizována				Garant: KRK, CSSP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Každý třetí rok bude vyhodnoceno plnění SRI a identifikovány nové potřeby CS	2024 2027 2030	KRK, CSSP	vlastní	
ii. Nové potřeby budou promítnuty do aktualizace SPRSS a dalších strategických dokumentů HMP	2024 2027 2030	KRK, CSSP	vlastní	
iii. V návaznosti na SPRSS a další strategické dokumenty HMP bude SRI aktualizována	2024 2027 2030	KRK, CSSP	vlastní	
<u>Specifický cíl 0.3.1.3</u> Poslední rok implementace bude strategie evaluována externím subjektem a bude připravena strategie na další období				Garant: KUC MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Bude vybrán evaluátor SRI	2029	KUC MHMP	HMP – KUC MHMP	
ii. SRI bude evaluována	2030	KUC MHMP	HMP – KUC MHMP	

iii.	Na základě výstupů z evaluace bude připravena SRI na další období	2030	KUC MHMP	HMP – KUC MHMP	
Obecný cíl 0.3.2 Bude zajištěn sběr dat potřebných pro aktualizace SRI					
<u>Specifický cíl 0.3.2.1</u> Bude zajištěna metodika sběru dat, včetně dat etnických					Garant: KRK, CSSP
Kroky		Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Bude ustavena expertní skupina pro vytvoření metodiky sběru dat	2022	KRK, CSSP	HMP – KUC MHMP	
ii.	Bude vytvořena metodika sběru dat	2022	KRK, CSSP	HMP – KUC MHMP	
<u>Specifický cíl 0.3.2.2</u> Data budou sbírána pravidelně každé tři roky					Garant: KUC MHMP
Kroky		Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Budou vybráni dodavatelé	2023	KUC MHMP	HMP – KUC MHMP	
ii.	Data budou sbírána každé tři roky a využita při aktualizacích SRI	2024	KUC MHMP	HMP – KUC MHMP	

1. Oblast vzdělávání, volného času a rodiny

Předškolní vzdělávání

Předškolní příprava je podle mnoha studií (za všechny jmenujme např. analýzu MŠMT z roku 2009 zpracovanou GAC *Vzdělanostní dráhy a vzdělanostní šance romských žákyň a žáků základních škol v okolí romských vyloučených lokalit*) alfou a omegou budoucí vzdělanostní a potažmo i profesní dráhy jedince. Děti, které projdou alespoň jedním rokem předškolního vzdělávání, jsou úspěšnější na základní škole, snadněji splňují její nároky, nevypadávají z hlavního vzdělávacího proudu, nekončí povinnou školní docházkou předčasně a pokračují ve vzdělávání i po jejím absolvování častěji než děti, které předškolní přípravu neabsolvovaly. Čím delší předškolní příprava je, tím jsou tyto děti úspěšnější. V Praze je přitom podle odborných (byť starých – GAC 2015) odhadů přes 600 sociálně vyloučených dětí ve věku 3–6 let, z toho přibližně 85 % je dětí romských, z nichž většině se potřebné předškolní výchovy nedostává. To dokládají údaje uvedené ve *Školské inkluzivní koncepci kraje Hlavního města Prahy* z roku 2020 (dále také jen ŠIKK): v mateřských školách činí podíl dětí se socioekonomickým znevýhodněním jen 0,3 %, což bylo v září 2020 necelých 130 dětí z celkového počtu dětí v pražských MŠ (který činil 42 578), tedy zhruba 20 % ze všech sociálně znevýhodněných dětí ve věku 3–6 let. Důvodů je více. Jedná se o překážky na straně rodičů, kteří často mají kromě dětí v předškolním věku (míníme tím věk 3–6 let) i děti mladší (kojence, batolata) a je pro ně logisticky náročné dítě do školky dovést nebo nemají na školku peníze (školné, stravné, výlety a další mimořádné aktivity), a jednak si často důležitost předškolní přípravy neuvědomují, a to nejen důležitost přípravy institucionální (která kromě profesionálně vedeného vzdělávání nabízí i integraci do kolektivu vrstevníků), ale jakékoli. Podle tematické zprávy České školní inspekce z roku 2018 *Dopady povinného předškolního vzdělávání na organizační a personální zajištění a výchovně-vzdělávací činnost mateřských škol za období prvního pololetí školního roku 2017/18* se „do předškolního vzdělávání nepodařilo zapojit všechny děti, pro které byl poslední školní rok povinný (zhruba 3 % dětí z populačního ročníku). Často jde právě o děti, pro něž by bylo předškolní vzdělávání nejvíce přínosné, protože pochází ze sociálně a ekonomicky znevýhodněného prostředí, které na jejich potřeby v oblasti vzdělávání nedokáže adekvátně reagovat“.¹

Podle odhadu GAC bylo v Praze v roce 2015 až 1 700 sociálně vyloučených rodin (z toho 1 450 romských). Značná část rodičů v těchto rodinách vykazuje podle zkušeností terénních pracovníků snížené rodičovské kompetence a významná část sociálně vyloučených romských rodin žije

---

¹ Dokument dostupný na adrese https://www.csicr.cz/html/2018/TZ_Dopady_povinného_predskolniho_vzdelavani/resources/pdfs/Tematicka_povinna_pre_dskolka_29.5..pdf.

v nevyhovujícím, nestandardním bydlení nebo bydlení zcela postrádá. a Tyto podmínky jsou nevyhovující pro rozvoj dětí (např. v oblasti vzdělávání).

Kromě překážek na straně rodičů ale můžeme jmenovat i překážky i na straně mateřských škol: podmínky přijetí zvýhodňující při převisu poptávky zaměstnané rodiče jsou sice dnes již minulostí (byť ne dávnou), avšak ředitelé MŠ například běžně trvají na stravování dětí ve školce, tedy odebrání obědů, které jsou však pro rodiče v hmotné nouzi nákladnou položkou, kterou nelze na rozdíl od školného odpustit. Další překážkou může být i požadavek na určitou míru samoobslužných schopností dítěte a jeho sociálních návyků nebo si může klást vlastní podmínky, ač v mantinelech školského zákona, jenž vylučuje libovůli a zdůrazňuje rovný přístup a transparentnost, sám ředitel, jemuž § 34 ponechává v kompetenci možnost stanovit vlastní kritéria přijetí dítěte vnitřním předpisem. A konečně v případě rodin, které relativně často migrují nebo bydlí jinde, než je jejich trvalé bydliště (na ubytovně, v pronájmu, kam je pronajímatel odmítne – ač na to nemá právo – přihlásit, apod.), je překážkou přihlášení dítěte do školky pravidlo přednostního zapsání dětí s trvalým bydlištěm ve spádové oblasti školky.

V souvislosti se zavedením povinného předškolního vzdělávání a práva na přednostní přijetí do mateřské školy od určitého věku má obec povinnost zajistit podmínky pro předškolní vzdělávání těchto dětí. Obec proto musí vymezit školské obvody spádových mateřských škol. Pokud je v obci více mateřských škol zřízených obcí nebo svazkem obcí, vymezí obec jednotlivé školské obvody obecně závaznou vyhláškou. Školské obvody jednotlivých mateřských škol na území hlavního města Prahy jsou stanoveny obecně závaznou vyhláškou č. 4/2019 Sb. hlavního města Prahy, o školských obvodech mateřských škol. Spádová mateřská škola je mateřská škola zřízená obcí nebo svazkem obcí se sídlem ve školském obvodu, v němž má dítě místo trvalého pobytu nebo, jedná-li se o cizince, místo pobytu. V hlavním městě Praze jsou v převážné většině městských částí u jimi zřizovaných mateřských škol školské obvody vymezeny tak, že pokrývají celé území dané MČ. Ve většině případů se tak jedná o širokou nabídku předškolního vzdělávání, které mohou rodiče využít, ale jak jsme uvedli: trvalý pobyt má značná část rodin ve zcela jiné městské části, či dokonce ve zcela jiném městě, než kde skutečně žije a kde potřebuje dítě do školky umístit.

Školky v Praze jsou přitom oproti jiným městům relativně obstojně připravené s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami pracovat. Podle ŠIKK mají nejvíce zkušeností s využíváním asistenta pedagoga (90 %), nicméně tato pozice je nestabilní, dále s využíváním služeb psychologů (60 %) a speciálních pedagogů (80 %). Přesto je po všech těchto pozicích poptávka, tj. současná kapacita nestačí – 82 % ředitelů a ředitelky by potřebovalo navýšit úvazky asistenta pedagoga, 80 % by uvítalo intenzivnější a rozsáhlejší spolupráci se školskými poradenskými zařízeními (jako jsou pedagogicko-psychologické poradny – PPP), které poskytují služby psychologů a speciálních pedagogů, 59 % ředitelů a ředitelky MŠ na území hlavního města by ve své školce uvítalo zřízení školního

poradenského pracoviště a 77 % by ocenilo další vzdělávání svých pedagogických pracovníků v oblasti inkluze.

Zároveň je v Praze obrovský deficit alternativních, nízkoprahových forem předškolního vzdělávání, jakými jsou předškolní kluby. Ty jsou přitom pro sociálně vyloučené rodiče maximálně dostupnou variantou – jsou bezplatné, nevybírají si děti, není potřeba účasti u zápisu ani splnění podmínek přijetí, není v nich rigidně stanovena hodina přijetí dítěte, kterou musí ráno rodič dodržet, a dítě připraví nejen na školní vzdělávání, ale i na vstup do mateřské školy (mohou fungovat jako předstupeň mateřské školy, proto jsou někdy označovány jako „předškolky“, avšak nemyslí se tím, že by do nich chodily děti mladší 3 let, ale to, že v předškolních klubech si děti od 3 let zvykají na kolektiv a nabývají návyků a dovedností vyžadovaných ve školkách, aby do nich o rok nebo o dva později mohly přejít). Předškolní kluby bývají spojené s rodičovskými (mateřskými) centry, kde je pracováno s rodiči, což mimo jiné zahrnuje i zvyšování jejich rodičovských kompetencí. Obě tyto služby jsou nejčastěji využívány pro ambulantní poskytování fakultativní části sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi, jejichž terénní forma podpory rodin v jejich přirozeném prostředí v Praze taktéž není dostupná ani zdaleka v potřebné míře. Potřeba terénní formy SAS je v Praze pokryta jen z 19 % (zhruba 35 úvazků v krajské síti sociálních služeb) a potřeba předškolních klubů dokonce jen z 9 % (tato fakultativní aktivita služby není ze sítě financovaná). Ačkoli je podle odboru školství MHMP kapacita mateřských škol v současné době dostatečná, do budoucna podle *Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hlavního města Prahy 2020–2024* aktuální kapacity minimálně v MČ 1–15 (kromě MČ 2) stačit nebudou.² Předškolní kluby své místo na mapě předškolního vzdělávání budou mít stále, stejně jako jej vzhledem k výše uvedeným překážkám na straně rodičů i mateřských škol mají již dnes.

Služba SAS formou poradenství a nácviků přímo v domácnostech pracuje s celou rodinou. Obvykle jsou problémy rodiny kumulované a nestačí omezená dílčí zakázka, ale je potřeba dlouhodobější intervence na více frontách zároveň. Služba kromě výchovy a vzdělávání dětí pomáhá rodinám zvládat starost o domácnost, stabilizovat svou finanční situaci a naučit se plánovat domácí rozpočet, asistuje jim při jednání s úřady a institucemi (škola, školka), má za úkol předcházet patologickým jevům, výchovným problémům, bytovým problémům apod. a případně tyto jevy a problémy řešit a také předcházet rozpadu rodiny. Poskytovatelé služby spolupracují v terénu s OSPOD a někteří mají pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dítěte (stejně jako někteří poskytovatelé jiných služeb). Jejich předškolní kluby zase aspirují na spolupráci s mateřskými školami. Ta se může odehrávat na úrovni metodické, na úrovni didaktické, na úrovni společných aktivit apod. Cílem je dětem z předškolních klubů připravit hladkou cestu do mateřských škol, které vnímáme jako integrační prostředí *par excellence*, nejpozději v posledním předškolním roce.

---

² Viz s. 48–49. Dokument dostupný na adrese https://skoly.praha.eu/files/=86361/schvaleny_ZHMP_DZ_HMP_2020_2024.pdf.

V důsledku koronavirové pandemie přibyla i skupina dětí, které jsou sice do mateřské školy již rok zapsány, ale dosud se na ni z důvodů opakovaného zavírání školek plně neadaptovaly.

Základní vzdělávání

V Praze je podle statistik MŠMT více než 2 000 dětí, kterým hrozí školní neúspěch (je evidováno 2 084 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami z důvodu odlišných kulturních a životních podmínek; 160 žáků z celkového počtu 8 325 žáků, kteří v tomto školním roce končili povinnou školní docházku, tj. cca 2 %, ukončilo povinnou školní docházku předčasně v 7. a 8. ročníku). Zdá se však, že tento problém není nijak specificky romský – zatímco v Ústeckém kraji navštěvovali romští žáci 11,4 % ze všech základních škol, v Praze bylo napočítáno jen 1,0 % základních škol s romskými žáky.³

Absence rodičovské podpory a její zajištění nebo náhrada

Děti ze sociálně znevýhodněného či kulturně odlišného prostředí mohou postrádat podporu rodičů a jejich vzdělávání se omezuje ponejvíce na vyučovací hodiny ve škole. Český školský systém je ale nastaven tak, že bez zapojení rodičů je velice obtížné nárokům, které škola na dítě klade, dostát, a to i v případě, že dítě nemá žádné speciální vzdělávací potřeby (v celé nahotě to ukázala distanční výuka během koronavirové pandemie). V případě dětí se SVP je absence rodičovské podpory takřka fatální a musí být něčím nahrazena. Částečnou náhradu mohou poskytnout vzdělávací programy mimo školní prostředí (skupinové a individuální doučování a programy školní přípravy v NZDM nebo ve volnočasových klubech, doučování v rodinách a mentoring v rámci SAS). NZDM poskytuje individuální sociální práci s dětmi, skupinové i individuální vzdělávání formou školní přípravy, doučování, přípravy na přijímací zkoušky a neformálního a zájmového vzdělávání. Součástí NZDM jsou i volnočasové aktivity, jejichž funkcí je především motivovat děti k účasti v programech služby, ale zároveň slouží i jako nástroj pro rozvoj kompetencí, kterých se těmto dětem nedostává: rozvíjejí motoriku, pohybové schopnosti, schopnosti spolupráce ve skupině, vzájemné pomoci, internalizace smyslu pro fair play, nakládání s vlastními emocemi, jejich vyjadřování a kontrolu, schopnost vyrovnávat se s neúspěchem, posilování resilience, ale i rozvoj jazykových kompetencí.

V některých případech mohou tyto vzdělávací programy rodičovskou podporu dokonce pomoci nastartovat. Kupříkladu individuální doučování v rodinách je aktivitou s násobnými efekty. Jednak pomáhá dětem zvládat učivo, jednak posiluje rodičovskou podporu dětí (kdy si rodiče přinejmenším uvědomí, že dítě potřebuje na školní přípravu vymezený čas, prostor a další podmínky, přinejlepším se

---

³ Zdroj: *Zpráva o stavu romské menšiny v České republice za rok 2017*, Úřad vlády ČR, 2018.

ale naučí sami se s dítětem učit) a jednak také odstraňuje předsudky u dobrovolníků, kteří jsou do doučování zapojeni – obvykle studentů vysokých, vyšších a někdy i středních škol.

Komunikace mezi školou a rodinou

Pro kýžený dopad vzdělávacích programů mimo školu (ať se již jedná o doučování v rodinách, nebo o školní přípravu v NZDM či ve volnočasovém klubu) je žádoucí jejich spolupráce se školami. Ta se může odehrávat jak v rovině individuální, kdy pracovníci služby/programu dostávají pokyny, jak s kterým dítětem na čem pracovat, a pravidelnou zpětnou vazbu, tak v rovině skupinových aktivit pro školy (kupříkladu preventivních programů nebo programů kariérového poradenství NZDM nebo SAS ve třídách). V době distanční výuky mohou být služby spojkami mezi školou a žáky z rodin bez internetového připojení a potřebné ICT výbavy, ale i v době výuky prezenční mohou rodičům tlumočit a vysvětlovat požadavky školy. V Praze je podle odhadů nejméně 1 500 sociálně vyloučených rodin, přičemž většina z nich má se školou jen minimální kontakt (je samozřejmě otázkou, zda rodičovské schůzky, vzkazy v žakovských knížkách, notýscích a v elektronických školních systémech, na které se standardní kontakt rodičů s většinou škol omezuje, jsou kontaktem dostatečným).

Školy přitom jen zcela výjimečně disponují prostředky a kapacitami pro práci s rodinami žáků, a ani to není jejich povinností. Pro zajištění kontaktu školy a rodiny, přenos informací, podporu rodičů v plnění požadavků školy, a naopak pro zajištění bezproblémového přístupu rodičů k informacím o škole a vzdělávání jejich dětí lze proto využít poskytovatele sociálních služeb, s nimiž mají rodiny navázaný kontakt. Jednou z inovativních cest je kupříkladu přítomnost sociálních pracovníků terénního programu pro děti a mládež v dojednaných dnech a hodinách přímo na školách, kde mohou pomoci řešit kromě výše uvedeného i vztahy mezi pedagogem a žákem. Ovšem ještě efektivnějším řešením je zavést pozici sociálního pedagoga přímo na školách. Sociální pedagog pracuje s žáky s kázeňskými a výchovnými problémy, s žáky ohroženými školním neúspěchem, s žáky s nedostatečnou rodičovskou podporou nebo zázemím, s žáky bez motivace a s žáky se sociálními a kulturními znevýhodněními. Především ale pracuje také s jejich rodinami. Kromě samotného působení v rodinách rovněž zprostředkovává styk mezi rodinou a školou. Sociální pedagog není zatím pozice ukotvená v zákoně o pedagogických pracovnících, i když podle *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+* (MŠMT, 2020; dále jen Strategie 2030+) by v dohledné době být měla. Zatím jej lze financovat z evropských peněz z tzv. šablon OP VVV (a následně v začínajícím programovém období z OP JAK). Podle odboru školství MHMP by však školám v některých případech stačilo i jen posílení stavu pedagogů běžných, kterých by bylo možné využít pro intenzivní jazykovou přípravu dětí, neboť z poznatků SML MHMP vyplývá, že „v případě předškolního i školního vzdělávání dětí ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí je největším problémem nedostatečná znalost českého jazyka. Stěžejní je tedy včasný nástup do mateřské školy a zajištění intenzivní jazykové přípravy. Nedostatečná znalost jazyka je velkou překážkou jak při samotném

vzdělávání, ale i při diagnostice ve školských poradenských zařízeních, pokud se ukazuje potřeba odborného zjištění obtíží dítěte a nastavení potřebných podpůrných opatření při vzdělávání“.

Sociální pedagog (nebo třídní učitel či výchovný poradce v případě, že na škole sociální pedagog není) může při řešení výchovných, ale i vzdělávacích problémů dítěte spolupracovat s paletou dalších odborníků. Škola by měla být zakotvena v síti spolupracujících organizací a institucí, neboť problémy dítěte (a jeho rodiny) jsou často kumulované, mnohočetné a nelze je účinně řešit izolovaně, nýbrž jen v jejich celistvosti a se zohledněním jejich provázanosti. Platformou pro takovou multidisciplinární spolupráci může být tzv. Tým pro děti a mládež, zřizovaný nejčastěji OSPOD za účelem řešení především výchovných problémů, přestupkové a trestné činnosti dětí a mládeže, problémů ohrožení zdravého vývoje dítěte apod., jakož i řešení záškoláctví. Účastníky platformy jsou OSPOD, školy, poskytovatelé sociálních a prorodinných služeb, policie, probační a mediační služba, státní zástupci a soudci, pedagogicko-psychologická poradna atd. Pro efektivní řešení latentního záškoláctví (tedy neodůvodněné absence omlouvané rodiči, případně i lékaři) je pak žádoucí účast pediatriů. Latentní záškoláctví (či chronická absence) je přitom problémem nejen na českých školách situovaných poblíž sociálně vyloučených lokalit nebo na segregovaných školách, ale na českých školách obecně, tedy i na školách běžných.⁴ Podle tematické zprávy České školní inspekce z roku 2016 *Spolupráce základních škol s orgány sociálně-právní ochrany dětí*⁵ více než polovina škol zapojených do inspekčního zjišťování mezi roky 2014 a 2016 (novější data nejsou k dispozici) hlásila žáky OSPOD, a to nejčastěji (ve více než 30 % případů) právě kvůli záškoláctví, přičemž mezi školami jsou v záškoláctví velké rozdíly podle toho, kolik do nich chodí žáků ze sociálně vyloučených rodin. Nedostatečná docházka je přitom významným faktorem snížení prospěchu a výrazně ovlivňuje vzdělávací možnosti dětí po základní škole. Stále mluvíme o dětech ze sociálně vyloučených rodin bez ohledu na etnicitu, ale podle výzkumu GAC pro MŠMT (2009) je u romských dětí míra absencí až 3x vyšší než u dětí z majority (aniž bychom ovšem znali rozdíl mezi mírou absencí romských sociálně vyloučených dětí a romských dětí z integrovaných rodin).

Nástrojem výše zmíněné spolupráce při řešení klientských kauz je tzv. *case management*, který může mít více podob. Nejznámější z nich jsou asi případové konference, pořádané OSPOD za přítomnosti přizvaných odborníků (učitelé, sociální pedagogové, sociální pracovníci, psychologové, ale i třeba trenér sportovního oddílu, kam dítě chodí), kteří s klientskou rodinou pojmenují problémy, kýžený stav změny a dojednájí kroky ke změně vedoucí). Konference jsou pořádány většinou opakovaně, na každém dalším setkání se hodnotí pokrok a aktualizuje strategie nápravy nežádoucího stavu.

---

⁴ Více například ve výzkumné studii *Kolik času zameškají žáci v českém základním školství* Evy Skalové a Dominika Dvořáka (In: *Pedagogika*, roč. 70, č. 2, s. 179–196).

⁵ Dokument dostupný na adrese

https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/PDF_el_publikace/Tematick%3%a9%20zpr%3%a1vy/2016_TZ_spoluprace_OSPOD.pdf.

O potřebě bližšího kontaktu mezi školou a rodinou a zapojení dalších aktérů mluví i Strategie 2030+: „Budeme posilovat podporu case managementu zaměřeného na práci s rodinami znevýhodněných dětí a meziresortní spolupráci vzdělávacích institucí, pracovníků sociálních služeb (OSPOD, úřadů práce, podpora bydlení), zdravotnictví (pediatrie, duševní zdraví) a neziskových organizací s cílem posílení a udržení kontaktu s rizikovými rodinami (nízký sociální status, výskyt sociálně patologických jevů atd.) ve spolupráci s dalšími institucemi působícími v území [...] Pro posílení prevence problémů a včasné práce s rodinami je nutné podporovat propojení služeb v sociální oblasti (OSPOD, poskytovatelé sociálních služeb a další instituce), zdravotnictví (dětská psychologie, pediatrie apod.), obecních služeb (poskytování bytů apod.) a neziskových organizací (zabývajících se řešením sociálních problémů, předlužení, domácího doučování, podporou rodičovských kompetencí apod.).“⁶

Vybavení dětí potřebnou technikou a konektivitou

Během distanční výuky, jejíž zavedení si vyžádala koronavirová pandemie, se podle dotazníkového šetření MŠMT na veřejných školách nejméně 822 žáků základních škol a nižších stupňů víceletých gymnázií v Praze ocitlo bez spojení se školou (tedy 0,8 % všech žáků). Jedná se o děti z nejchudších rodin, které se už tak potýkaly s problémy se zvládnutím učiva a tento výpadek pro ně představuje enormní riziko doživotních následků. Mezi důvody uváděnými řediteli figurují nejčastěji absence připojení k internetu v domácnosti (41 %), chybějící koncové zařízení jako notebook, PC, telefon či tablet (27 %) a neochota rodičů se takové formy výuky účastnit bez ohledu na vybavenost domácnosti (64 %). Praha je na tom sice v porovnání s jinými regiony v republice takřka nejlépe, ale i tak je více než 800 dětí, které na začátku pandemie neměly přístup k online výuce, znepokojivé číslo. Z šetření nevyplyvá, jak se toto číslo měnilo v průběhu pandemie, ani jak se změnilo v důsledku distribuce technického vybavení do rodin, nicméně víme, že v Praze byla žákům nakoupena technika – převážně notebooky – za více než 140 milionů Kč z prostředků MŠMT a že zřizovatelé a ředitelé škol měli možnost vznášet požadavky na dovybavení žáků.⁷

Školy však byly schopné způsob vzdělávání distanční formou přizpůsobit podmínkám rodin, které nedisponovaly IT vybavením nebo neměly internetové připojení. V těchto případech školy s rodiči navázaly komunikaci telefonicky, nebo dokonce i prostřednictvím pošty, případně se uskutečňovaly osobní konzultace (učitelé zadávali témata pro samostudium a úkoly k vypracování). Někteří žáci se do distanční výuky zapojili nedostatečně nebo se do ní nezapojili vůbec. Tento problém se ovšem netýká pouze romských rodin, je to obecně problém rodin sociálně slabších rodin z cizojazyčného prostředí apod.

---

⁶ Zdroj: *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+* MŠMT, 2020, s. 48.

⁷ Více viz: <https://www.msmt.cz/msmt-vydalo-zpravu-z-mimoradneho-setreni-k-distancni-vyuce>.

Segregace ve školství

Strategie 2030+ uvádí, že „v současnosti se [...] míra nerovností v českém vzdělávání neustále zvyšuje. Mezinárodní šetření ukazují, že vzdělávací výsledky žáků na 2. stupni základních škol dlouhodobě spíše klesají a rostoucí nerovnosti jsou naopak dány stále větším zaostáváním některých škol. Tento fakt vede mnohé rodiče, kterým vzdělávání jejich dětí není lhostejné, k tomu, že pro své děti hledají vzdělávací alternativy, ať již ve veřejných, či soukromých školách. To má za následek, že se rozdíl mezi jednotlivými školami ještě více zvětšují. V některých školách se kumulují žáci s nižším socioekonomickým statutem, často z nepodnětného rodinného prostředí, kteří mají nízkou motivaci k učení. Učitelé na těchto školách často pochybují, že by žáci mohli dosahovat výborných vzdělávacích výsledků, a tím kvalita výuky postupně klesá.“⁸

I v Praze existují kromě standardních nesegregovaných základních škol také na jedné straně školy segregované a na straně druhé školy elitní. Podle *Zprávy o stavu romské menšiny v České republice* Úřadu vlády ČR bylo v roce 2017 v Praze celkem 6 základních škol s podílem romských žáků větším než 30 % (v ČR bylo v tomtéž roce napočítáno celkem 86 takových škol, nejvíce nepřekvapivě v Ústeckém a Moravskoslezském kraji). Příčin nerovného postavení škol je více, avšak ty hlavní jsou následující: v minulosti účelové vymezení spádových oblastí tak, aby některé školy měly možnost výběru žáků – spádovou oblast představovala buď celá MČ, nebo neobydlené části (toto již dnes neplatí, každá MČ je rozdělena do spádových oblastí⁹); mechanické vymezení spádových oblastí podle ulic bez ohledu na to, že v některé z nich je vyšší koncentrace chudých rodin, v nichž je menší nebo není žádná podpora vzdělávání dětí; historická pověst škol jako škol „lepších“, „výběrových“, „horších“, „romských“; tlak na romské rodiče ze strany vedení některých spádových škol formou přemlouvání, aby své děti nehlásili na jejich spádovou školu, ale na školu jinou, kde „jim bude lépe“; zkracování termínů zápisů řediteli některých škol; upřednostňování segregovaných (romských) škol romskými rodiči z důvodu očekávání lepšího klimatu (dítě nebude vystaveno šikaně, má na škole sourozence, bratrance, sousedy, rodiče znají sbor ještě ze svých školních let...) a opačné tendence rodičů neromských.

Vládní Strategie 2030+ si právě nevhodné spádovosti jako jedné z hlavních příčin vzniku segregovaných škol všímá: „Posílíme metodickou práci se zřizovateli škol v oblasti regulace spádovosti, zaměříme se na tvorby map a dostupnost dat o segregaci ve školství. Vyšší metodickou podporu zajistíme i školským poradenským zařízením a posílíme jejich kontrolu a revizi práce v oblastech, kde se segregace vyskytuje.“¹⁰ Praha tento problém také reflektuje – v *Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy HMP* nacházíme následující aktivitu: „Metodická

⁸ Zdroj: *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+* MŠMT, 2020, s. 44. Dokument dostupný na adrese <https://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/strategie-2030>.

⁹ Aktuálně viz https://skoly.praha.eu/87735_NOVA-Obecne-zavazna-vyhlaska-o-skolskych-obvodech-zakladnich-skol.

¹⁰ Zdroj: *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+* MŠMT, 2020, s. 47.

podpora jednotlivých zřizovatelů základních škol ze strany MHMP v úpravě kritérií pro zápis dětí ke vzdělávání v základní škole.“¹¹

Podobně jako v případě mateřských škol je pak překážkou přijetí na spádovou školu trvalé bydliště, často odlišné od bydliště skutečného.

V jedné a téže škole by děti neměly být selektovány do různých tříd podle údajného nadání. Neměly by tedy být vytvářeny ani třídy pro potenciálně problematické děti (dětí s poruchami učení, děti se speciálními vzdělávacími potřebami, děti s poruchami chování), natož třídy pro romské děti na straně jedné, ani „elitní třídy“ na straně druhé. Tento cíl nacházíme i v *Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy HMP*, v němž se hovoří o následující aktivitě: „Podpora odstraňování vnější diference na základním stupni vzdělávání metodickým působením MHMP na zřizovatele jednotlivých základních škol, aby nedocházelo k záměrným selekcím v podobě výběrovosti tříd a zaměření tříd na specifickou výuku apod.“¹²

Zda k tomu nedochází, musí kontrolovat zřizovatel školy.

Podpora znevýhodněných žáků v běžných školách

Pokud chceme, aby školy přijímaly všechny žáky, musí s nimi umět pracovat a mít potřebné nástroje. Podle údajů ve *Školské inkluzivní koncepci kraje HMP* studuje na pražských základních školách přibližně 4,1 % žáků s odlišným mateřským jazykem (včetně romštiny, která je jako mateřský jazyk evidována u žáků na více než pětina škol), 2,1 % žáků se zdravotním postižením, 0,7 % žáků se socioekonomickým znevýhodněním, 7,6 % žáků se specifickými poruchami učení a 1 % žáků s poruchami chování. Školní poradenská pracoviště přitom často sestávají toliko z výchovného poradce a metodika prevence, kteří tyto role vykonávají zároveň s běžnou pedagogickou prací. Podle ŠIKK by 52 % ředitelů a ředitelek ZŠ uvítalo zřízení školního poradenského pracoviště, což znamená, že minimálně na polovině škol tato pracoviště dosud nejsou! Celkem 60 % škol potřebuje více asistentů pedagoga a 35% škol nemá možnost využívat služeb školního psychologa adekvátně svým potřebám. Dále 64 % ředitelů a ředitelek cítí potřebu užší spolupráce s rodiči (kterou může naplnit sociální pedagog, případně asistent pedagoga), 72 % potřebuje svůj pedagogický sbor vzdělávat v oblasti inkluze a 73 % ředitelů a ředitelek by si přálo větší a častější spolupráci s PPP.

Podle odboru školství HMP ale školy mohly svá školní poradenská pracoviště rozšiřovat. Na školní psychology, asistenty pedagoga nebo školní asistenty bylo možné čerpat finanční prostředky prostřednictvím tzv. šablon. Aktivní školy svá poradenská pracoviště rozšířily, pokud se jim současně podařilo zabezpečit tyto pozice kvalifikovanými pracovníky. Pozice asistenta pedagoga jsou ve

¹¹ Zdroj: *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hlavního města Prahy na roky 2020–2024*, HMP, 2020, s. 62.

¹² Zdroj: *Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy hlavního města Prahy na roky 2020–2024*, HMP, 2020, s. 62.

školách zřizovány na základě doporučení školských poradenských zařízení pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Cílem je efektivně pracovat s pedagogy a jejich nároky včetně metod práce. Asistent pedagoga je vhodný v odůvodněných případech, které mají svá kritéria. Zlepšení komunikace mezi školou a rodiči závisí především na práci pedagogů. Co chybí, je spíše práce právě s pedagogy, např. ve formě supervizí a intervizí. Asistent pedagoga jejich práci nemůže suplovat. V oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je vzdělávacími institucemi (NPI, VISK, některé PPP a další) školám nabízeno množství školení v oblasti inkluze. Jakým konkrétním způsobem probíhá vzdělávání pedagogů v jednotlivých školách je v kompetenci samotných škol. Kapacity PPP jsou limitovány a problémy spočívají jednak v omezené kapacitě vyhrazené na preventivní práci a jednak ve velkém tlaku na diagnostiku, která je nezbytná pro případné přiznání podpůrných opatření (vyhláška č. 72/2005 Sb.).

Ač je otázkou, nakolik závěry šetření ŠIKK vypovídají o skutečné potřebnosti v terénu (či jsou jen povzdechem ředitelů s ne úplně přesnou vazbou na legislativní možnosti na jedné straně a na úsilí, kteří tito ředitelé vynaložili, na straně druhé), kýžené nástroje nelze zpochybnit: asistent pedagoga, školní psycholog, sociální pedagog, speciální pedagog, logoped, metodik prevence a výchovný poradce (a pro úplnost dodáváme nárokové kompenzační pomůcky pro žáky se SVP předepsané PPP na základě diagnostiky). Je zapotřebí, aby pedagogičtí a vedoucí pracovníci byli vzděláváni v následujících tématech: metody práce s žáky se SVP, moderní diagnostické postupy, spolupráce na školním poradenském pracovišti, legislativní úpravy týkající se inkluze ve vzdělávání, spolupráce s asistenty pedagoga při výuce, kulturní specifika romských rodin, sociální vyloučení, spolupráce s poskytovateli sociálních a prorodinných služeb atp. Součástí vzdělávání by měly být i stáže na jiných školách a v zařízeních poskytovatelů sociálních služeb (typicky v NZDM). Informace o takovém vzdělávání by mohl školám předávat odbor školství HMP, přičemž by pravděpodobně vycházel primárně z nabídky Národního pedagogického institutu. Oslovit lze i Agenturu pro sociální začleňování, Kancelář Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, Institut pro sociální inkluzi, Českou odbornou společnost pro inkluzivní vzdělávání atp.

Desegregace škol

Jakkoli chceme romským žákům (a také žákům se speciálními vzdělávacími potřebami) zpřístupňovat standardní (nesegregované) školy tak, aby po nich byli co nejrovnoměrněji rozmístěni, očekáváme, že díky hlubokým kořenům po desetiletí trvající segregace budou mít sami jejich rodiče (zákonní zástupci) stále tendenci zapisovat je do škol tradičně známých jako školy romské nebo školy s ne tak vysokými nároky, neboť je do nich stát také poslal a přijali tuto skutečnost jako danost a normu. Nadto mají dílem strach z nároků ostatních škol na aktivitu a studijní výsledky žáků a nároků na rodičovskou podporu (včetně finanční podpory: pomůcky, výlety, školy v přírodě, bruslení, třídní fond atd.) a dílem

obavy o začlenění dítěte do třídního kolektivu – naprosto pochopitelně tak raději upřednostní bezpečné klima ve třídě a škole, kde je dítě takřkajíc „mezi svými“ (a často také mezi příbuznými – sourozenci, bratřenci) před možností získat kvalitnější vzdělání za cenu pravděpodobné šikany dítěte spolužáky (to se týká především romských zákonných zástupců). A konečně, jelikož často sami navštěvovali coby žáci zvolenou segregovanou školu, znají alespoň část pedagogického sboru a prostředí školy obecně. Proto chceme jít i opačnou, méně násilnou cestou desegregace škol, která spočívá v přetváření „nechvalně proslulých“ škol na školy atraktivní, jež nalákají i jiné zákonné zástupce než ty, kteří mají z ostatních škol obavy. To je samozřejmě cesta dlouhá (mnohem delší, než byl proces postupné segregace těchto škol), ale vykročit po ní můžeme již nyní.

Nezbytnými prvními kroky by měly být:

- 1) Stanovení definice kvalitní školy a bezpečného klimatu zřizovatelem, vypracování plánu na dosažení kýženého stavu, podpora a kontrola jeho plnění
- 2) Zkvalitnění vybavenosti škol, tedy pořízení a vybavení přírodovědných, počítačových a jazykových učeben, dílen a kuchyněk, čtenářských koutků a školních knihoven, a zajištění technického vybavení pro výuku jakýchkoli předmětů. Investiční prostředky lze čerpat z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) pod podmínkou, že je projekt zařazen do strategického rámce příslušného Místního akčního plánu rozvoje vzdělávání. Městské části coby zřizovatelé proto musí přes OP JAK podat projekt na realizaci MAP
- 3) Tam, kde je to možné, vybavení škol zázemím, které jim chybí: jídelny, hřiště, pozemky atd.
- 4) Vzdělávání pedagogických a vedoucích pracovníků (viz výše, oddíl „Podpora znevýhodněných žáků v běžných školách“)
- 5) Poskytování podpory učitelům: supervize, intervize, mentoring, koučink, osobní ohodnocení atp.
- 6) Otevření neobvyklých (jedinečných) zájmových kroužků, primárně určených k rozvoji žáků školy, na níž budou otevřeny, ale sekundárně využitelných také jako lákadlo pro žáky ze škol jiných. Takto mohou kroužky přispět k postupné proměně pověsti a image segregované školy a k odbourávání stereotypních postojů k romským žákům ze strany žáků a zákonných zástupců majoritních. Kroužky lze otevřít z prostředků MAP nebo šablon (obojí OP JAK), prostředků MŠMT a prostředků zřizovatele. Na vedení kroužků lze spolupracovat s DDM
- 7) Zapojení rodičů do života školy (neformální setkávání, účast na projektových dnech, kluby pro rodiče atd.)
- 8) Pokud je to nezbytné, obměna pedagogického sboru včetně vedení, nalákání nových pedagogů za využití pobídek ze strany zřizovatele (jako je třeba městský nájemní byt)

O podpoře škol s vyšší koncentrací znevýhodněných žáků mluví i Strategie 2030+: „Do škol, kde se koncentrují žáci ze znevýhodněného prostředí, zacílíme vyšší finanční a metodickou podporu. Vytvoříme systém indexování finanční podpory, který dává školám s žáky ze znevýhodněného

prostředí vyšší podporu zaměřenou na financování podpůrných profesí (školní psychologové, sociální pedagogové atd.) a podpůrných programů (doučování, neformální vzdělávání atd.).¹³

Středoškolské vzdělávání

Přechod ze základní školy na střední

Děti ze sociálně znevýhodněného či kulturně odlišného prostředí končí vzdělanostní dráhu buď v okamžiku dovršení povinné školní docházky, nebo během prvního ročníku studia na střední škole. Příčiny lze vysledovat v absenci předškolní přípravy, která předurčuje ke školnímu neúspěchu, v sebenaplňujícím se proroctví předsudečného přístupu učitelů k dětem z nepodněného rodinného prostředí, v absenci motivace, v absenci rodičovské podpory, v absenci individuální podpory ve škole, v absenci pozitivních vzorů ze sociální skupiny dítěte, ve strachu z neznámého prostředí a v nesprávné volbě oboru. Povinnou školní docházku letos (červen 2021) končí předčasně (a tedy bez vyhlídky na standardní střední školu) 160 žáků. Na pražských středních školách je v tomto školním roce z celkového počtu 62 441 žáků vzděláváno 263 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami z důvodu odlišné kultury a životních podmínek. Oproti 1,9% zastoupení na školách základních tedy činí podíl těchto žáků na středních školách 0,4 %. Z toho je zřejmé, jak velkému odlivu těchto žáků ze systému vzdělávání po absolvování povinné školní docházky dochází. Ačkoli se hlavní město Praha může chlubit tím, že v něm žije jen 2,7 % mladých lidí bez středoškolského vzdělání, z žáků se speciálními vzdělávacími potřebami z důvodu odlišné kultury a životních podmínek nastoupí na střední školu jen každý pátý. Avšak ještě větším problémem pro tyto žáky je vydržet na střední škole déle než první rok studia.

Jedním z ověřených nástrojů, jak nízké účasti dětí ze socioekonomicky znevýhodněného prostředí zabránit, je kariérové poradenství. Dalšími jsou práce s rodinou, sociální práce a psychologická podpora dítěte či finanční podpora středoškoláků a jejich rodin (stipendijní programy), ale také vzdělávání učitelů a výchovných poradců.

Kariérové poradenství lze pojmut různě. V případě dětí bez rodičovské podpory či dětí bez zájmu rodičů o jejich vzdělávání, nemluvě o dětech, kterým rodiče v dalším vzdělávání dokonce aktivně brání, nestačí pouhé kariérové poradenství poskytované výchovnými a kariérovými poradci ve školách. To je možná dostačující pro děti, jejichž rodiče o jejich další vzdělávání usilují. Takové děti jsou motivované a stačí je a jejich rodiče jen zorientovat v nabídce středních škol. Ve zbylých případech je ale potřeba pracovat s dětmi a jejich rodiči intenzivněji. Může být například použita herní forma poradenství k představení dospělého světa a důsledků, které v něm má volba různých cest. Děti

---

¹³ Zdroj: *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2030+* MŠMT, 2020, s. 47.

si zahrají na volbu školy, hledání práce, bydlení, na hospodaření s rozpočtem, který mají k dispozici díky předchozím herním krokům, a mohou se i naučit, jakými způsoby lze čelit diskriminačním praktikám. Herní formy kariérového poradenství lze aplikovat ve školách samotných, v NZDM, ale i na táborech coby celotáborovou hru. Užitečné mohou být také besedy se zástupci různých profesí a institucí. V praxi se velice osvědčily tzv. ochutnávky oborů, kdy základní školy s žáky posledních tří ročníků (od 7. třídy) opakovaně dochází na spolupracující střední školy (včetně učilišť) – nikoli na prohlídku a zhlédnutí prezentace, ale na celé dny, během nichž si žáci vyzkoušejí činnosti v tom či onom studijním/učebním oboru. Kromě zvýšení šance na správnou volbu oboru se odbourává i strach z neznámého prostředí a nových pedagogů, jelikož se žáci s nimi i se školou touto bezpečnou formou dopředu seznámí. Dalším nástrojem je mentoring zaměřený na podporu starších dětí a mládeže k zvládnutí přechodu mezi základní a střední školou prostřednictvím neformálních peer aktivit. Mentoring vykonávají obvykle dobrovolníci pod metodickým vedením sociálního pracovníka. A konečně musíme pamatovat na práci s rodiči, bez jejichž rozhodnutí nemůže dítě na střední školu nastoupit. Škola k tomu může využít svého sociálního pedagoga nebo sociální pracovníky ze služeb, které rodina využívá (terénní programy, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi), nebo i sociální pracovníky OSPOD. Pro chudé rodiče může být motivací také nabídka středoškolského stipendia a zajištění nákupu vyžadovaných pomůcek a vybavení studenta z prostředků ÚPČR.

Pro úspěšný přechod žáka ze základní na střední školu mohou sehrát důležitou roli i adaptační kurzy.

Podpora ve studiu na střední škole

V Praze nedokončí středoškolské studium ročně 4 % dětí. Pokud jsme u přechodu ze základní na střední školu hovořili o nutnosti práce s rodiči a v některých případech o nutnosti finanční (stipendium) a materiální (pomůcky) podpory, v případě snahy o zdárné dokončení střední školy to platí dvojnásob. Podpora samotného dítěte se pak posouvá od volby oboru a motivace nějaký obor vůbec studovat jednak k jeho zvládnutí a jednak k řešení případných problémů, s nimiž se dítě na střední škole (v novém kolektivu) setkává – ať se již jedná o vztahy s učiteli, nebo spolužáky. Kromě práce s rodiči a stipendijní a materiální podpory (stipendium nabízí kupříkladu hlavní město Praha studentům oborů typu H, Člověk v tísni dětem rodičů se základním vzděláním nebo Romea romským studentům) je důležitý rovněž citlivý individualizovaný přístup pedagogů a podpůrných specializovaných profesí (podobně jako na škole základní), mimoškolní podpora ve zvládnutí učiva a možnost sdílet, konzultovat a řešit problémy. Poslední dvě jmenované činnosti realizují na velmi dobré úrovni sociální služby: v individuální (poradenství, vzdělávání) i skupinové (vrstevnické studentské skupiny po vzoru svépomocných nebo terapeutických skupin) podobě NZDM, v terénu pak SAS, a to jak v rámci obligatorní složky (poradenství), tak i v rámci složky fakultativní (doučování, mentoring).

Nicméně aby romští žáci a žáci se SVP dokončili studium, musí s nimi umět pracovat především sami učitelé, a navíc k tomu musí mít potřebné nástroje. Školním psychologem disponuje dnes 50 % středních škol na území HMP, asistentem pedagoga 26 % SŠ a koordinátorem inkluze 12 %.¹⁴ Přitom počet žáků na pražských středních školách, kteří využívají podpůrná opatření psychologicko-pedagogického rázu, se mezi školními roky 2017/18 a 2018/19 zdvojnásobil (z 1 931 žáků stoupl na 3 665 žáků). Zřízení školního poradenského pracoviště by uvítalo 31 % ředitelů a ředitelek středních škol, spolupráci se školskými poradenskými zařízeními (PPP a SPC) by rádo rozšířilo 37 % z nich, o další vzdělávání pedagogických pracovníků by mělo zájem 67 % a o užší spolupráci s rodiči 41 %. Pedagogičtí a vedoucí pracovníci by měli být vzděláváni v tématech, jako jsou metody práce s žáky se SVP, diagnostické postupy, spolupráce na školním poradenském pracovišti, legislativní úpravy týkající se inkluze ve vzdělávání, spolupráce s asistenty pedagoga při výuce, kulturní specifika romských rodin, sociální vyloučení, spolupráce s poskytovateli sociálních a prorodinných služeb atp. Součástí vzdělávání by měly být i stáže na jiných školách a v zařízeních poskytovatelů sociálních služeb (typicky v NZDM). Vzdělávání lze zajistit z ONIV, ze šablony, z dotačního programu odboru školství MHMP nebo z OP JAK prostřednictvím účasti na projektu MAP IV (MAP III toto bohužel neumožňují), jehož realizátorem může být v pražském prostředí městská část coby obec s rozšířenou působností. Kromě vzdělávání pedagogů pak školy potřebují specialisty (školní psychology, sociální pedagogy, speciální pedagogy, metodiky prevence a výchovné a kariérové poradce) a uvolněné hodiny. Pro zajištění těchto služeb je možné uvolnit peníze z rozpočtu zřizovatelů nebo využít finance z evropských zdrojů (šablony OP JAK). Žákům s diagnostikovanými speciálními vzdělávacími potřebami je pak podpora z rozpočtu státu, potažmo kraje poskytována automaticky (pomůcky a asistenti).

Posledním, dosud nezmíněným nástrojem podpory středoškolského studia je vidina konkrétního zaměstnání po absolvování školy. Od 90. let 20. století se v sociálně vyloučených generacích postupně rozpadá vnímání kauzality vzdělání a zaměstnání a vnímání stálé legální práce jako primárního zdroje obživy. Nynější sociálně vyloučení rodiče neviděli pracovat již své rodiče – alespoň ne ve stálém standardním zaměstnání. Romští rodiče mají zase zkušenost, že kvůli diskriminaci na trhu práce jim kýžené zaměstnání nezajistí ani vzdělání a školu tedy pokládají za ztrátu času a zbytečnou oběť. Pokud má však škola navázáno partnerství se zaměstnavateli a její studenti se vzdělávají již pro konkrétní pracovní pozice u konkrétního zaměstnavatele, pak podle zkušeností z terénu (například z Mostu nebo z Kadaně) dochází k předčasným odchodům ze školy podstatně méně.

---

¹⁴ Zdroj: ŠIKK. Poznámka: údaje o využívání speciálních pedagogů nejsou k dispozici.

Zájmové vzdělávání, volnočasové a sportovní aktivity

Aktivity ve školních kroužcích, školní družině nebo klubu děti nejen rozvíjí, ale navíc přispívají k jejich socializaci a integraci do kolektivu vrstevníků. Děti ze sociálně a ekonomicky slabých rodin se těchto aktivit dnes účastní v minimální míře. Z 87 % základních škol v Praze, které nabízejí alespoň jeden zájmový kroužek, jich 44 % vyžaduje plnou úhradu ze strany zákonných zástupců, 29 % úhradu alespoň částečnou a pouze 27 % úhradu nevyžaduje. Podle ředitelů si volnočasové a zájmové aktivity při základní škole nemůže z finančních důvodů dovolit 5 % žáků a 9 % žáků ve školách zřizovaných HMP a MČ si nemůže dovolit účast na jednorázových aktivitách (výlet, lyžařský výcvik, škola v přírodě, ozdravný pobyt, adaptační pobyt apod.). Některé školy, případně jejich zřizovatelé (kupříkladu Praha 3), mají pro tyto případy k dispozici tzv. fond solidarity a odbor školství navíc vypisuje grantový program pro střední i základní školy poskytující finanční prostředky na zajištění účasti chudých žáků a studentů na aktivitách školy (v případě škol základních hradí 50 % nákladů hlavní město Praha a zbylých 50 % hradí městská část, která školu zřizuje), který je součástí dotačního Programu celoměstské podpory vzdělávání na území hlavního města Prahy (zavedený v roce 2021 coby opatření č. 4).¹⁵

Úkolem je tedy jednak nabídku kroužků na školách rozšířit (a na některých obnovit), jednak zajistit jejich dostupnost pro chudé děti (odpuštění poplatků nebo úhrada ze strany ÚPČR) a jednak také do nich děti i dostat. Kromě odbourání finanční bariéry toho lze dosáhnout i tím, že dětem, které dnes po vyučování odcházejí na oběd domů, zajistíme obědy ve školním stravovacím zařízení, neboť z domova už se na odpolední aktivity do školy nevrátí. Výše řečené platí i pro docházku do školní družiny nebo školního klubu. V Praze jsou využívány všechny tři hlavní dostupné programy určené k zajištění obědů pro děti z chudých rodin v zařízeních školního stravování, tedy program MŠMT, program MPSV (coby ŘO OP PMP) a program nadace Women for Women, ale i programy další. HMP se rovněž zúčastní již 5. ročníku výzvy Operačního programu Potravinová a materiální pomoc, a to formou krajského projektu realizovaného s partnerskými organizacemi (mateřskými a základními školami, jídelnami a případně víceletými gymnázii) a určeného pro cílovou skupinu dětí ve věku 3–15 let pocházejících z rodin v hmotné nouzi, kterým je v případě základních škol a víceletých gymnázií zajištěn oběd a v případě mateřských škol oběd a dvě svačiny. Strava je poskytována přímo v zařízeních školního stravování. Prostřednictvím tohoto projektu, do nějž se každoročně zapojuje v průměru 85 partnerských škol, je zajištěno stravování pro zhruba 230 žáků a dětí.

Mimo školní nabídku je účast dětí ze sociálně vyloučených rodin na (standardním) zájmovém vzdělávání ještě o poznání slabší. Na rozdíl od svých vrstevníků se tyto děti neformálního vzdělávání a zájmových a volnočasových aktivit takřka vůbec neúčastní. Kromě toho, že není žádoucím způsobem rozvíjena jejich osobnost a že jsou vyčleněny z kolektivu svých vrstevníků, se také častěji

¹⁵ Program je dostupný na adrese https://www.praha.eu/public/47/fb/c7/3154066_1101126_Vyhlaseni_na_r._2021.pdf.

přiklání k rizikovým formám trávení volného času. Kromě nezájmu rodičů o zájmové vzdělávání svých dětí hraje zásadní roli také finanční zátěž, kterou účast na něm pro rodiny balancující na hranici chudoby a rodiny pod touto hranicí představuje. Poplatky za kroužky, kluby, oddíly apod. se samozřejmě liší, ale i ty nejlevnější, kupříkladu v Domech dětí a mládeže zřizovaných HMP, případně MČ, se měsíčně pohybují od 150 do 250 Kč, což pro chudé rodiny není vůbec zanedbatelná částka, obzvláště když se poplatky hradí najednou za celý rok. Měsíc v ZUŠ pak vyjde v Praze na 300–400 Kč.¹⁶ Ředitelé DDM i ZUŠ mohou poplatky prominout, děje se tak ale zřídka – samozřejmě i proto, že chudí rodiče své děti do těchto zařízení ani nehlasí, přičemž neinformovanost o možnosti bezplatné účasti bude jen jedním z důvodů. O této možnosti však často nevědí ani pomáhající organizace a máme za to, že zlepšení jejich povědomí o této skutečnosti a vydání jasného metodického pokynu pro ředitele zmíněných vzdělávacích zařízení by mohlo napomoci zvýšení účasti chudých dětí na zájmovém vzdělávání.

Sport je ještě dražší, o soukromých kroužcích (dnes tolik oblíbených tanečních, zaměřených na moderní tanec, street dance apod., ale i jiných) nemluvě. Nedostatek financí však není jedinou bariérou, která romským dětem znemožňuje účastnit se standardních kroužků. Svou roli hraje i sociální ostych, šikana a pocit osamění. Kromě (částečné) úhrady poplatků za kroužky pro děti v hmotné nouzi je tudíž nutné vypořádat se i s těmito překážkami, čehož lze nejlépe dosáhnout tak, že se do kroužků bude hlásit více dětí, které se znají, společně, a také tím, že kroužky budou spolupracovat s nízkoprahovými zařízeními pro děti a mládež, kam tyto děti nejčastěji chodí (pokud vůbec někde chodí) a průběžně si je přetahovat (kupříkladu je to vcelku snadno představitelné v případě DDM a dokonce již existuje zkušenost s takovou spoluprací a mícháním kolektivů: pod DDM Ulita v MČ Praha 3 funguje preventivní oddělení Beztíže, které poskytuje služby NZDM a terénní program pro děti a mládež a mimo jiné realizuje i programy propojování různých sociálních skupin – zde konkrétně účastníků kroužků a aktivit DDM a klientů uvedených služeb).

Preferujeme sice zařazení dětí ze sociálně vyloučených rodin do sociálně heterogenních vrstevnických kolektivů, ale neděláme si iluze o jejich masivní účasti. Proto je potřeba podpořit i nízkoprahové formy volnočasových aktivit zacílené primárně na tyto děti. Máme na mysli jednak bezplatné volnočasové a sportovní aktivity mimo sociální služby, provozované nejčastěji romskými neziskovými organizacemi, a jednak nízkoprahová zařízení pro děti a mládež (kde je volnočasové využití dětí jen jednou ze složek činnosti a primární je sociální a edukativní práce), která jsou na tom sice v porovnání s jinými potřebnými sociálními službami v Praze dobře, co se týče objemu úvazků, ale i tak za potřebností v terénu pokulhávají o 38 % a v některých městských částech nejsou k dispozici vůbec. Asi nejhorší je situace v Praze 5, kde pro chudé děti není absolutně žádná nabídka aktivit a služeb, ale ani jinde není dostatečné množství NZDM – s výjimkou Prahy 14 a Prahy 3, do níž za službou dojíždí i děti ze Smíchova, Karlína, ale i z Prahy 4. Rozšíření služby je možné dosáhnout za využití

---

¹⁶ Zdroj: ŠIKK.

prostředků HMP (navýšením počtu úvazků služby v krajské síti sociálních služeb) nebo prostředků OPZ+ (kdy Praha kofinancuje 50 %). Zázemí je pak možné v případě potřeby postavit, rekonstruovat nebo koupit z prostředků IROP, ale zde bychom spíše uvítali rychlejší řešení, konkrétně nalezení, koupi nebo úpravu prostor hrazené z rozpočtu městských částí.

Ještě potřebnější je podpora volnočasových, zájmových a sportovních aktivit pořádaných organizacemi, které nespádají pod sociální služby a které nedosáhnout na zázemí z IROP ani na prostředky z OPZ+ a prostředky na sociální služby z krajské sítě. Hlavní město Praha každoročně vyhlašuje Program podpory volnočasových aktivit pro děti a mládež, avšak otázkou je, zda by dotační program určený pro organizace, jež takovéto aktivity nabízí, neměl být alespoň na období dvou let a zda by rozhodnutí o přiznání dotace i dotaci samotnou neměl žadatel obdržet dříve než v polovině roku, jako je tomu nyní. Zajímavou možností je ale budování větších „komunitních center“ či jednoduše míst setkávání (nejen) mladých lidí z různých etnických, sociálních i kulturních skupin, o nichž experti z terénu hovoří jako o „agorách pro mládež“. Jedná se o veřejné, snadno přístupné (otevřené) prostory svázané minimálními pravidly, v nichž se odehrávají koncerty, workshopy, filmové projekce, divadelní představení, přednášky, besedy, turnaje atd.¹⁷

---

¹⁷ Viz například zde: <http://www.pravonadetstvi.cz/aktuality/zajima-vas-dobra-praxe-v-systemu-pomoci-rodinam-s-detmi-a-jakou-podporu-by-potrebovaly-samotne-deti-predstavujeme-publikaci-inovace-v-praci-s-ohrozenymi-detmi-a-rodinami.html> (s. 97).

SWOT analýza – předškolní vzdělávání

S – silné stránky	W – slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> – Přijatá Školská inkluzivní koncepce kraje HMP (ŠIKK) – Přijaté a realizované místní akční plány rozvoje vzdělávání – Pozitivní zkušenosti ředitelů MŠ s asistenty pedagoga, školními psychology, speciálními pedagogy, sociálními pedagogy atd. a částečná existence školních poradenských pracovišť na MŠ – Silní poskytovatelé sociálních a prarodinných služeb – Geografická dostupnost MŠ 	<ul style="list-style-type: none"> – Nízká účast sociálně znevýhodněných dětí a romských dětí na předškolním vzdělávání – Snížené rodičovské kompetence v oblasti (nejen) předškolní přípravy – Nedostatečná nabídka předškolních klubů – Nedostatek poradenských a specializovaných pozic v MŠ pro vzdělávání dětí se SVP – Nedostatečná kvalifikace pedagogických pracovníků v MŠ pro práci s dětmi se SVP a dětmi z odlišného kulturního prostředí – Podfinancovaná krajská síť sociálních služeb
O – příležitosti	T – hrozby
<ul style="list-style-type: none"> – Zájem ředitelů MŠ o posilování školních poradenských center na základě jejich kladných zkušeností s poradenskými a specializovanými pozicemi (asistenti pedagoga, školní psychologové, speciální pedagogové, sociální pedagogové...) – Zájem ředitelů MŠ o intenzivnější spolupráci s PPP – Zájem ředitelů MŠ o vzdělávání pedagogických pracovníků – Dostatek poskytovatelů sociálních služeb pro případné navýšení kapacit SAS a otevření dalších předškolních klubů a rodičovských center – Rozšíření možností projektového zajištění obědů pro chudé děti (MPSV, MŠMT, WFW) 	<ul style="list-style-type: none"> – Relativně vysoký práh podmínek přijetí dětí do MŠ a nedostatečná kapacita MŠ – Obavy, nízká nebo žádná motivace či nezájem sociálně vyloučených rodičů a romských rodičů, které jim brání umisťovat děti do MŠ – Pro přijetí na spádovou mateřskou školu je rozhodující trvalé bydliště bez ohledu na bydliště faktické

SWOT analýza – základní vzdělávání

S – silné stránky	W – slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> – Podpora školního vzdělávání v sociálních a prarodinných službách (zejména NZDM, SAS) 	<ul style="list-style-type: none"> – Existence segregovaných škol s vysokým podílem romských žáků – Nevyvážené nastavení spádových oblastí

<ul style="list-style-type: none"> – Přijatá Školská inkluzivní koncepce kraje HMP (ŠIKK) – Přijaté a realizované místní akční plány rozvoje vzdělávání – Spolupráce některých škol s poskytovateli sociálních služeb – Dostatek kompetentních a silných klíčových aktérů pro mezioborovou spolupráci (NNO, PPP, školy, OSPOD) – Poměrně široká vybavenost dětí z chudých rodin informační a výpočetní technikou pro případ distanční výuky – Pozitivní příklady uskutečnitelných změn na segregovaných školách (např. Grafická, Lyčkovo náměstí) – Využívání programů na podporu školního stravování chudých dětí – Fondy solidarity škol a zřizovatelů 	<ul style="list-style-type: none"> – Nedostatečné vzdělání pedagogických pracovníků pro práci s žáky se SVP a žáky z odlišného kulturního prostředí – Na polovině základních škol chybí školní poradenské pracoviště – Snížené rodičovské kompetence v oblasti (nejen) školní přípravy dětí – Absence mimoškolní podpory dětí (NZDM, kluby) v některých částech města (např. Praha 5 nebo Praha 4) – Nedostatečné kapacity a kvalifikace (včetně fundraisingu) romských organizací pro vzdělávací aktivity – Nedostatek prostředků na podporu vzdělávání romských dětí a dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí v grantových schématech HMP a MČ
O – příležitosti	T – hrozby
<ul style="list-style-type: none"> – Využití dotačních prostředků OP JAK a IROP pro zatraktivnění segregovaných škol i pro jiné než romské rodiče – Zájem ředitelů ZŠ o zřízení školního poradenského pracoviště a navýšení úvazků podpůrných pracovníků (asistent pedagoga, školní psycholog, sociální pedagog, speciální pedagog, metodik prevence...) – Zájem ředitelů ZŠ o vzdělávání pedagogických pracovníků v práci s žáky se SVP a žáky z odlišného kulturního prostředí – Zájem ředitelů ZŠ o intenzivnější spolupráci s PPP – Programy na budování kapacit nevládních neziskových organizací poskytujících vzdělávací aktivity – Program celoměstské podpory vzdělávání na území hlavního města Prahy 	<ul style="list-style-type: none"> – Snaha ředitelů některých ZŠ bránit přijímání romských žáků a odkazovat rodiče na segregované školy – Relativně vysoký práh podmínek přijetí dětí do ZŠ při zápisu – Tendence romských rodičů umístit děti do segregovaných škol, aby se cítily dobře – Šikana romských žáků na nesegregovaných základních školách – Sebenaplňující se proroctví pedagogických pracovníků stran romských žáků – Sociokulturní bariéry vzdělávání (jazyková deprivace – odlišný MJ a omezený jazykový kód, vzorce a normy kultury chudoby, kolektivita a diktát rodiny vs. nároky školy, bariéry rituální (ne)čistoty bránící využití nabídky obědů zdarma, role dítěte v domácnosti, zejména v případě dospívajících dcer, replikace vrstevnických i rodinných vzorů, latentní záškoláctví z důvodu statusových her, svačina, oděv...) – Nestabilní a nekvalitní bydlení omezuje

	<p>školní přípravu i docházku</p> <ul style="list-style-type: none"> – Nedostatečná konektivita žáků z chudých rodin – Velká konkurence uchazečů o dotace HMP a MČ v oblasti vzdělávání – Pro přijetí na spádovou základní školu je rozhodující trvalé bydliště bez ohledu na bydliště faktické
--	--

SWOT analýza – střední vzdělávání

S – silné stránky	W – slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> – Dostatečná nabídka středních škol a jejich geografická dostupnost – Silní poskytovatelé sociálních a prarodinných služeb – Existující programy podpory středoškoláků i u NNO mimo sociální služby (mentoring, svépomocné skupiny, doučování...) – Nabídka stipendijních programů pro středoškoláky – Poměrně rozvinutá spolupráce mezi školami a zaměstnavateli – Schválená ŠIKK a realizovaný Krajský plán rozvoje vzdělávání – Alespoň část středních škol disponuje specializovanými podpůrnými a poradenskými pracovníky (asistent pedagoga, školní psycholog, sociální pedagog, sociální pedagog) 	<ul style="list-style-type: none"> – Nedostatečná připravenost pedagogických pracovníků středních škol pro práci s žáky se SVP a žáky z odlišného kulturního prostředí – Nedostatečný objem specializovaných podpůrných a poradenských pozic na SŠ – Nedostatečně pokrytá potřeba sociálních a prarodinných služeb (zejména NZDM a SAS) – Podfinancovaná krajská síť sociálních služeb
O – příležitosti	T – hrozby
<ul style="list-style-type: none"> – Existence metodik a příkladů dobré praxe kariérového poradenství a podpory žáků na středních školách – Přijetí principů sociálně odpovědného zadávání veřejných zakázek HMP a MČ zaměřeného na zaměstnávání znevýhodněných skupin včetně absolventů SŠ – Zájem ředitelů SŠ o vzdělávání 	<ul style="list-style-type: none"> – Slabá motivace sociálně vyloučených rodičů podporovat své děti v dalším vzdělávání po základní škole – Šikana romských žáků na středních školách (zejména učilištích) – Velká konkurence uchazečů o dotace HMP a MČ v oblasti vzdělávání – Sociokulturní bariéry vzdělávání (viz výše)

<p>pedagogických pracovníků v práci s žáky se SVP a žáky z odlišného kulturního prostředí</p> <ul style="list-style-type: none"> – Zájem ředitelů SŠ o posílení specializovaných podpůrných a poradenských pozic – Dotační programy OP JAK – Program celoměstské podpory vzdělávání na území hlavního města Prahy 	<ul style="list-style-type: none"> – Nestabilní a nekvalitní bydlení (viz výše)
--	--

SWOT analýza – volný čas, zájmové vzdělávání

S – silné stránky	W – slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> – Bohatá nabídka standardních zájmových a volnočasových aktivit – Geografická dostupnost zájmových a volnočasových aktivit – Silní poskytovatelé sociálních služeb (zájmové a volnočasové aktivity jsou jejich fakultativní složkou) 	<ul style="list-style-type: none"> – Nízká návštěvnost placených zájmových a volnočasových aktivit na školách i mimo ně ze strany chudých žáků – Nedostatečná nabídka bezplatného zájmového vzdělávání a volnočasových aktivit včetně nedostatečné nabídky na některých segregovaných školách – Nedostatek prostředků na podporu zájmového vzdělávání romských dětí a dětí ze sociálně znevýhodněného prostředí v grantových schématech HMP a MČ – Absence NZDM a otevřených klubů v některých částech města – Podfinancovaná krajská síť sociálních služeb
O – příležitosti	T – hrozby
<ul style="list-style-type: none"> – Poměrně hustá síť organizací zaměřených na zájmové vzdělávání a volnočasové aktivity pro sociálně znevýhodněné děti – Spolupráce NZDM, DDM a škol a existence příkladů dobré praxe (např. v Praze 3) – Dotační program HMP na podporu účasti chudých žáků ZŠ a studentů SŠ na jednorázových aktivitách školy a širěji celý Program celoměstské podpory vzdělávání na území hlavního města Prahy 	<ul style="list-style-type: none"> – Slabá motivace sociálně vyloučených rodičů podporovat své děti v zájmovém vzdělávání a v účasti na organizovaných volnočasových aktivitách – Nedostatek prostředků chudých rodičů na úhradu placených kroužků

Priority a cíle v oblasti vzdělávání, volného času a rodiny

Priorita 1.1. Zajistit dětem ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí předškolní přípravu

Soulad s cíli vládní Strategie romské integrace pro roky 2021–2030: Specifický cíl C.1 „Zvýšit účast romských dětí v předškolním vzdělávání“.

Obecný cíl 1.1.1 Děti ze sociálně vyloučených rodin se budou účastnit předškolního vzdělávání nejen v posledním roce před nástupem na základní školu				
<u>Specifický cíl 1.1.1.1</u> Budou otevřeny nové předškolní kluby a rodičovská centra financovaná z dotačních programů ESIF				Garant: SML a SOV MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Odbory MHMP budou konzultovat znění výzev v OPZ+ a v OP JAK	2022	SML a SOV MHMP	vlastní	
ii. Bude otevřena výzva ESIF (OPZ+ nebo OP JAK) na provozování předškolních klubů a rodičovských center	2023	ŘO OPZ+ nebo OP JAK	ESIF	
iii. Poskytovatelé prarodinných služeb podají projekty na PK a RC a budou je realizovat	2023– 2030	NNO	ESIF	
<u>Specifický cíl 1.1.1.2</u> Mateřským školám bude zprostředkována nabídka spolupráce s poskytovateli sociálních a prarodinných služeb, jako jsou SAS, TP, předškolní kluby a rodičovská centra				Garant: SML a SOV MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Sociální odbor ve spolupráci s odborem školství osloví poskytovatele sociálních a prarodinných služeb s žádostí o prezentaci jejich nabídky pro	2023	SML MHMP, SOV MHMP	vlastní	

mateřské školy					
ii.	Nabídka bude předána ředitelům MŠ	2023	SML MHMP	vlastní	
iii.	Spolupráce mezi službami a MŠ bude domluvena a zahájena	2023	MŠ a NNO	ESIF	
<u>Specifický cíl 1.1.1.3</u> Praha a jednotlivé zapojené MČ coby zřizovatelé mateřských škol budou (i nadále) realizovat projekty zaměřené na bezplatné stravování dětí ve věku 3–15 let v zařízeních školního stravování				Garant: SML MHMP	
Kroky		Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	HMP bude prostřednictvím SML realizovat projekty z výzev OP PMP (či podobných v novém programovém období), MŠ budou figurovat jako partneři s finanční spoluúčastí	2022–2030	SML MHMP	OPMP M	
ii.	HMP bude mateřským školám a zřizovatelům podávat informace o dalších zdrojích a vypisovaných výzvách na zajištění bezplatného školního stravování pro děti z chudých rodin (MŠMT, Women for Women)	2022–2030	SML MHMP	vlastní	
iii.	Zapojené mateřské školy a jejich zřizovatelé se budou do výzev (kromě OP PMP) přihlašovat individuálně	2022–2030	zřizovatelé a ředitelé MŠ	MŠMT, nadace	
<u>Specifický cíl 1.1.1.4</u> Pedagogičtí pracovníci, vedoucí pedagogičtí pracovníci a asistenti pedagoga MŠ budou vzděláváni v přístupu k dětem se speciálními vzdělávacími potřebami a dětem z odlišného sociokulturního prostředí				Garant: SML MHMP	
Kroky		Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Odbor školství MHMP bude mateřským školám distribuovat nabídku vzdělávacích organizací (případně s využitím platformy Partnerství MAP)	2022–2030	SML MHMP	vlastní	
ii.	Ředitelé MŠ nabídku předají pedagogům	2022–2030	ředitelé MŠ	vlastní	

iii.	Učitelé a vedoucí pracovníci se budou vzdělávat buď individuálně, nebo společně v kurzech zajištěných na daném území RT MAP	2022–2030	ředitelé MŠ	ONIV / OP JAK	
Obecný cíl 1.1.2 Sociálně vyloučení rodiče budou podpořeni v rozvoji potřebných rodičovských kompetencí					
<u>Specifický cíl 1.1.2.1</u> V síti služeb budou navýšeny sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi alespoň o 20 úvazků pro terénní sociální práci v rodinách, z čehož 10 úvazků bude financováno z dotace HMP a 10 úvazků z ESIF					Garant: SOV MHMP
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Při aktualizaci SPRSS bude vyjednáno navýšení služby SAS o 10 úvazků sociálních pracovníků dlouhodobě zařazených do sítě a financovaných z dotace HMP na potřebný počet úvazků	2021	SOV MHMP	HMP a ESIF	splněno
ii.	Při dalších aktualizacích bude objem služby v síti upravován s ohledem na potřebnost v terénu a s ohledem na možnosti rozpočtu HMP	2024 2027 2030	SOV MHMP	HMP a ESIF	
<u>Specifický cíl 1.1.2.2</u> Přínos služeb dočasně zařazených do sítě služeb bude po stanovené době poskytování zhodnocen a služby budou případně do sítě zařazeny dlouhodobě a nadále financovány z dotace HMP					Garant: SOV MHMP
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Při evaluaci SPRSS bude zhodnocena i potřebnost a efektivita služeb dočasně zařazených do sítě	2024 2027 2030	SOV MHMP	vlastní	
ii.	Na základě tohoto zhodnocení bude rozhodnuto o jejich případném dlouhodobém zařazení	2024 2027 2030	SOV MHMP	HMP	
<u>Specifický cíl 1.1.2.3</u> Bude vytvořen model dobré praxe v oblasti spolupráce mezi poskytovateli SAS pro rodiny s dětmi a OSPOD					Garant: SOV MHMP

Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. SOV MHMP shromáždí příklady dobré praxe v oblasti spolupráce mezi SAS a OSPOD	2023	SOV MHMP	vlastní	
ii. SOV MHMP vytvoří na podkladě shromážděných praxí doporučující materiál – model dobré praxe – a seznámí s ním poskytovatele SAS a jednotlivé OSPOD	2023	SOV MHMP	vlastní	

Priorita 1.2 Zajistit úspěch dětí ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí v hlavním vzdělávacím proudu na základní škole

Soulad s cíli vládní Strategie romské integrace pro roky 2021–2030: Specifický cíl C.2 „Odstranit diskriminaci a segregaci Romů ve vzdělávání, v institucionální výchově a péči“ a Specifický cíl C.4 „Zkvalitnit a personálně posílit systém poradenství v oblasti vzdělávání, v institucionální výchově a péči romských dětí, žáků a studentů, včetně mládeže“.

Obecný cíl 1.2.1 Děti ze sociálně vyloučených rodin budou podporovány vzdělávacími programy mimo školní prostředí				
<u>Specifický cíl 1.2.1.1</u> Služba nízkoprahová zařízení pro děti a mládež ve věku 6–26 let bude posílena alespoň o 9 úvazků pro sociální práci z dotace HMP (vázané na krajskou síť sociálních služeb), nebo bude alespoň provedena redistribuce NZDM na daném území				Garant: SOV MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Při aktualizaci SPRSS bude vyjednáno navýšení služby NZDM o 9 úvazků sociálních pracovníků dlouhodobě zařazených do sítě a financovaných z dotace HMP, nebo uvolnění 9 úvazků z dosavadního objemu pro nová NZDM a navýšení o další potřebný počet úvazků zařazených do sítě dočasně a financovaných z jiných zdrojů (ESIF)	2021	SOV MHMP	HMP, ESIF	splněno
ii. Při dalších aktualizacích bude	2024	SOV MHMP	HMP	

objem služby v síti upravován s ohledem na potřebnost v terénu a s ohledem na možnosti rozpočtu HMP	2027 2030		a ESIF	
iii. Při evaluaci SPRSS bude zhodnocena i potřebnost a efektivita služeb dočasně zařazených do sítě	2024 2027 2030	SOV MHMP	vlastní	
iv. Na základě tohoto zhodnocení bude rozhodnuto o jejich případném dlouhodobém zařazení	2024 2027 2030	SOV MHMP	HMP	
<u>Specifický cíl 1.2.1.2</u> Vybrané základní školy s vyšším podílem sociálně vyloučených žáků budou spolupracovat s nízkoprahovými zařízeními pro děti a mládež a s poskytovateli sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi za účelem zajištění školního úspěchu dětí ve věku 6–15 let				Garant: MČ
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Odbory sociálních věcí a školství ÚMČ zprostředkují nabídku spolupráce poskytovatelů služeb NZDM a SAS základním školám	2023	MČ	vlastní	
ii. Formy a obsah spolupráce s NZDM a SAS si již základní školy budou vyjednávat samy	2023	ředitelé ZŠ, poskytovatelé	vlastní	
<u>Specifický cíl 1.2.1.3</u> Ve stávajících dotačních programech KUC a SML MHMP na podporu vzdělávání bude jako podporovaná aktivita explicitně figurovat doučování, včetně doučování v rodinách				Garant: SML MHMP, KUC MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Aktivita doučování, včetně doučování v rodinách, bude součástí aktivit podporovaných každoročně vypisovanými vzdělávacími dotačními programy KUC a SML	2022– 2030	KUC a SML MHMP	HMP – dotace KUC MHMP	
ii. O programu budou prostřednictvím KRK informovány romské a proromské organizace, jakož i poskytovatelé sociálních služeb	2022– 2030	KUC MHMP / KRK	vlastní	

s CS sociálně vyloučených osob					
<u>Specifický cíl 1.2.1.4</u> V zapojených MČ, v nichž není dostupné doučování v klubech nebo v domácím prostředí zajišťované sociálními službami nebo v nichž jsou tyto možnosti kapacitně nedostatečné, budou programy doučování nabízet Domy dětí a mládeže / Střediska volného času, eventuálně ve spolupráci s PedF UK				Garant: KUC MHMP (KRK)	
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Zapojené městské části za pomoci romských poradců zjistí míru pokrytí potřeb doučování dětí	2023	Poradní sbor KRK	vlastní, ÚVČR	
ii.	Pokud bude nedostatečná, vyjednájí a finančně zajistí coby zřizovatelé program bezplatného doučování v DDM/SVČ (analogicky v případě DDM zřizovaných HMP)	2023	zřizovatelé DDM/SVČ	zřizovatelé	
Obecný cíl 1.2.2 Bude posílen styk mezi sociálně vyloučenými rodinami a školou					
<u>Specifický cíl 1.2.2.1</u> Vybrané základní školy s vyšším podílem sociálně vyloučených žáků budou spolupracovat se službou terénních programů				Garant: MČ	
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Odbory sociálních věcí a školství zapojených ÚMČ zprostředkují nabídku poskytovatelů služby terénních programů na spolupráci základním školám (společně s nabídkou NZDM a SAS – viz výše SC 1.2.1.2)	2023	MČ	vlastní	
ii.	Formy a obsah spolupráce s TP si již základní školy budou vyjednávat samy	2023	ředitelé ZŠ, poskytovatelé	vlastní	
<u>Specifický cíl 1.2.2.2</u> Na školách budou zřizovány pozice sociálního pedagoga nejprve ze šablon (ESIF) a po změně zákona o pedagogických pracovnících z rozpočtu školy				Garant: SML MHMP	
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Odbor školství MHMP uspořádá	2023	SML MHMP	vlastní	

workshop pro ředitele a zřizovatele ZŠ na téma využití a možnosti financování sociálního pedagoga, jehož se zúčastní zástupce MŠMT				
ii. Odbor školství bude podporovat zřízení pozice SP, a to zejména na vytipovaných ZŠ, kde je potřeba této pozice největší	2023–2030	SML MHMP	vlastní	
iii. Základní školy si sociální pedagogy zaměstnají s využitím představených dostupných zdrojů	2023–2030	ředitelé a zřizovatelé ZŠ	OP JAK, později MŠMT	

Priorita 1.3 Zajistit kvalitní vzdělávání pro všechny žáky základních škol

Soulad s cíli vládní Strategie romské integrace pro roky 2021–2030: Specifický cíl C.2 „Odstranit diskriminaci a segregaci Romů ve vzdělávání, v institucionální výchově a péči“, Specifický cíl C.4 „Zkvalitnit a personálně posílit systém poradenství v oblasti vzdělávání, v institucionální výchově a péči romských dětí, žáků a studentů, včetně mládeže“ a Specifický cíl C.6 „Zajisti podporu rozvoje odborných profesních kompetencí pedagogům a dalším pracovníkům ve školství“.

Obecný cíl 1.3.1 Nebudou vytvářeny bariéry vstupu žáků ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí do běžných základních škol				
<u>Specifický cíl 1.3.1.1</u> Pro ředitele a zřizovatele ZŠ a MŠ bude uspořádán seminář na téma nesegregačních postupů při zápisech do základních a mateřských škol, při rozdělování dětí a žáků do školních tříd a při procesu vzdělávání				Garant: SML MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Odbor školství MHMP uspořádá seminář	2023	SML MHMP	vlastní	
ii. Postupy ředitelů ZŠ a MŠ budou kontrolovány zřizovateli	2023–2030	zřizovatelé ZŠ a MŠ	vlastní	
Obecný cíl 1.3.2 Základní školy budou připraveny pracovat s žáky ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí a s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami				

<u>Specifický cíl 1.3.2.1</u> Učitelé a ředitelé základních škol budou vzdělávání v práci s žáky se SVP a žáky ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí				Garant: SML MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Odbor školství MHMP bude základním školám distribuovat nabídku vzdělávacích organizací (případně s využitím platformem Partnerství MAP)	2022–2030	SML MHMP	vlastní	
ii. Ředitelé ZŠ nabídku předají pedagogům	2022–2030	ředitelé ZŠ	vlastní	
iii. Učitelé a vedoucí pracovníci se budou vzdělávat buď individuálně, nebo společně v kurzech zajištěných na daném území RT MAP	2022–2030	ředitelé ZŠ	ONIV / OP JAK	
<u>Specifický cíl 1.3.2.2</u> Školy budou disponovat nezbytnými pomůckami pro práci s žáky se SVP a žáky ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí				Garant: SML MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Učitelé se budou prostřednictvím platformy MAP seznamovat s pomůckami pro práci s žáky se SVP a žáky ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí	2022–2030	RT MAP	OP JAK	
ii. Ředitelé nakoupí pomůcky podle požadavků učitelů	2022–2030	ředitelé ZŠ	OP JAK nebo rozpočet škol	
<u>Specifický cíl 1.3.2.3</u> Pracovníci školských poradenských zařízení budou vzdělávání v moderních diagnostických metodách				Garant: SML MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Odbor školství MHMP bude ŠPZ distribuovat nabídku vzdělávacích kurzů (případně s využitím platformy Partnerství MAP)	2022–2030	SML MHMP	vlastní	

ii.	Ředitelé ŠPZ nabídku předají svým týmům	2022–2030	ředitelé ŠPZ	vlastní	
iii.	Pracovníci ŠPZ se budou vzdělávat buď individuálně, nebo společně v kurzech zajištěných na daném území RT MAP	2022–2030	ředitelé ŠPZ	OP JAK, rozpočet ŠPZ	
Obecný cíl 1.3.3 Segregované školy budou proměňovány tak, aby se staly atraktivními pro všechny					
<u>Specifický cíl 1.3.3.1</u> Dnešní tzv. segregované školy (tj. školy hlavního vzdělávacího proudu s vyšší koncentrací romských žáků) budou vybaveny moderními učebnami a výukovými pomůckami					Garant: MČ
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Zřizovatelé zjistí materiální potřeby škol	2023	zřizovatelé ZŠ	vlastní	
ii.	Projektové záměry budou zaneseny do strategických rámců MAP	2023–2024	RT MAP	OP JAK	
iii.	Zřizovatelé podají projekty do IROP nebo zajistí investice z vlastních zdrojů	2024–2030	zřizovatelé ZŠ	IROP / vlastní zdroje MČ	
<u>Specifický cíl 1.3.3.2</u> Na dnešních tzv. segregovaných školách budou posílena školní poradenská pracoviště tak, aby čítala školní psychology, speciální pedagogy, sociální pedagogy, logopedy, výchovné poradce a metodiky prevence v dostatečné výši úvazků					Garant: SML MHMP
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Odbor školství MHMP uspořádá pro ZŠ workshop zaměřený na představení dobré praxe v oblasti fungování ŠPP na ZŠ a na možné zdroje financování	2023	SML MHMP	vlastní	
ii.	ZŠ budou ŠPP individuálně zakládat s metodickou pomocí SML MHMP	2024–2030	ředitelé ZŠ	OP JAK / rozpočet zřizovat	

			elů	
<u>Specifický cíl 1.3.3.3</u> Učitelé, vedoucí pracovníci škol a asistenti pedagoga budou vzdělávání v moderních metodách výuky a řízení školy, jakož i v tématech sociokulturních specifik romských rodin, sociálního vyloučení a dalších				Garant: SML MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Odbor školství MHMP bude základním školám distribuovat nabídku vzdělávacích organizací (případně s využitím platformem Partnerství MAP)	2022–2030	SML MHMP	vlastní	
ii. Učitelé a vedoucí pracovníci se budou vzdělávat buď individuálně, nebo společně v kurzech zajištěných na daném území RT MAP	2022–2030	ředitelé ZŠ	ONIV / OP JAK / dotace KUC MHMP	
<u>Specifický cíl 1.3.3.4</u> Na dnešních tzv. segregovaných školách budou otevřeny atraktivní zájmové kroužky přístupné i žákům ze škol okolních				Garant: SML MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Zřizovatelé škol spolu s řediteli vytvoří přehled kroužků na školách	2023	zřizovatelé a ředitelé ZŠ	vlastní	
ii. Bude rozhodnuto, které kroužky budou na jednotlivých školách doplněny do nabídky	2023	zřizovatelé a ředitelé ZŠ	vlastní	
iii. Školy zajistí financování kroužků ze šablon nebo jiných zdrojů	2023	zřizovatelé a ředitelé ZŠ	OP JAK / dotace SML MHMP / dotace KUC MHMP	
iv. Bude proveden nábor na kroužky, který bude zahrnovat předložení nabídky žákům (a jejich rodičům) jiných škol než té, na níž budou	2023–2030	ředitelé ZŠ	OP JAK / dotace SML	

dané kroužky otevřeny			MHMP / dotace KUC MHMP	
<u>Specifický cíl 1.3.3.5</u> Dnešní tzv. segregované školy budou zapojovat do života školy zákonné zástupce prostřednictvím neformálních setkání nebo účasti ZZ na projektových dnech školy atd.				Garant: MČ
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Odbory školství ÚMČ seznámí ředitele s příklady dobré praxe v oblasti zapojování zákonných zástupců do života školy (setkání nebo manuál)	2023	zřizovatelé ZŠ	vlastní	
ii. Ředitelé naplánují formy a obsah zapojování ZZ během školního roku	2023	ředitelé ZŠ	vlastní	
iii. Na konci každého školního roku bude zhodnoceno, zda se představy podařilo naplnit, a formy a obsah zapojování ZZ do života školy budou případně modifikovány	2024–2030	ředitelé a zřizovatelé ZŠ	vlastní	

Priorita 1.4 Zajistit pro děti ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí navazující vzdělávání

Soulad s cíli vládní Strategie romské integrace pro roky 2021–2030: Specifický cíl C.5 „Zvýšit úroveň vzdělanosti Romů“, Specifický cíl C.4 „Zkvalitnit a personálně posílit systém poradenství v oblasti vzdělávání, v institucionální výchově a péči romských dětí, žáků a studentů, včetně mládeže“ a Specifický cíl C.6 „Zajistit podporu rozvoje odborných profesních kompetencí pedagogům a dalším pracovníkům ve školství“.

Obecný cíl 1.4.1 Děti ze sociálně vyloučených rodin budou motivovány k pokračování ve vzdělávání na střední škole a připravovány na středoškolské studium	
<u>Specifický cíl 1.4.1.1</u> Ředitelé, výchovní a kariéroví poradci základních škol budou obeznámeni s nabídkou možné individuální podpory vycházejících žáků, včetně práce s jejich rodiči, a s programy kariérového poradenství poskytovatelů služeb NZDM,	Garant: MČ

SAS a TP				
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Odbory školství zapojených ÚMČ shromáždí ve spolupráci s KRK nabídku aktivit kariérového poradenství a individuální podpory vycházejících žáků zajišťovaných NNO	2024	zapojené MČ coby zřizovatelé	vlastní	
ii. Tato nabídka bude předána školám	2024	zapojené MČ coby zřizovatelé	vlastní	
<p><u>Specifický cíl 1.4.1.2</u> Na vybraných školách budou kromě standardních školních programů zaměřených na volbu povolání realizovány programy kariérového poradenství formou besed (včetně besed s pozitivními vzory, např. úspěšnými Romy) a workshopů zajišťovaných poskytovateli sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi a poskytovateli nízkoprahových zařízení pro děti a mládež</p>				Garant: MČ
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Na základě nabídky NNO si ředitelé škol domluví formu, obsah a četnost skupinových aktivit NNO ve škole	2024	ředitelé ZŠ	vlastní	
ii. Aktivity budou realizovány ve spolupráci se školními výchovnými a kariérovými poradci a jejich přínos bude hodnocen	2024–2030	ředitelé ZŠ	ESIF	
<p><u>Specifický cíl 1.4.1.3</u> Základní školy budou při individuální podpoře vycházejících žáků spolupracovat s poskytovateli služeb NZDM, SAS a TP (práce s rodiči, volba oboru, příprava na přijímací zkoušky, doučování, mentoring...)</p>				Garant: MČ
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Na základě nabídky NNO si ředitelé škol domluví formu, obsah a četnost individuální podpory vycházejících žáků s poskytovateli služeb mimo budovu školy	2024	ředitelé ZŠ	vlastní	
ii. Aktivity budou realizovány ve spolupráci s třídními učiteli a jejich přínos bude hodnocen	2024–2030	ředitelé ZŠ	ESIF	

Obecný cíl 1.4.2 Děti ze sociálně vyloučených rodin budou podporovány při studiu na středním stupni vzdělávání

Specifický cíl 1.4.2.1 Ředitelé a kariéroví poradci středních škol budou obeznámeni s nabídkou stipendií pro středoškoláky

Garant:
KUC
MHMP
(KRK)

Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Krajský romský koordinátor s pomocí svého poradního sboru a ve spolupráci se SML MHMP shromáždí stávající nabídku stipendií pro středoškoláky a předá ji školám	2023	KRK	vlastní	
ii. Třídní učitelé předají nabídku zákonným zástupcům a výchovní poradci jim pomohou se o stipendia ucházet	2023	ředitelé ZŠ	vlastní	

Specifický cíl 1.4.2.2 Ředitelé a kariéroví poradci středních škol budou obeznámeni s nabídkou podpory poskytované studentům ze strany nízkoprahových zařízení pro děti a mládež, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a terénních programů a individuálně si s nimi domluví spolupráci

Garant:
KUC
MHMP
(KRK)

Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Krajský romský koordinátor s pomocí svého poradního sboru shromáždí nabídku podpůrných aktivit pro středoškoláky zajišťovaných NNO a předá ji školám	2024	KRK	vlastní	
ii. Na základě nabídky NNO si ředitelé středních škol domluví formu, obsah a četnost individuální podpory vycházejících žáků s poskytovateli služeb mimo budovu školy	2024	ředitelé SŠ	ESIF	
iii. Aktivity budou realizovány ve spolupráci s třídními učiteli a kariérovými poradci středních škol a jejich přínos bude hodnocen	2024–2030	ředitelé SŠ	ESIF	

<u>Specifický cíl 1.4.2.3</u> Ředitelé a kariéroví poradci středních škol navrhnu podobu celopražského programu prevence předčasných odchodů žáků ze středních škol				Garant: SML MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Odbor školství MHMP uspořádá konferenci na téma prevence předčasných odchodů žáků ze středních škol	2023	SML MHMP	vlastní	
ii. Ředitelé a kariéroví poradci středních škol spolu s pracovníky v terénu (sociální pracovníci NNO a MČ, romští poradci aj.) pojmenují příčiny odchodů a navrhnu řešení	2023	ředitelé SŠ	vlastní	
iii. Odbor školství MHMP sestaví program prevence předčasných odchodů	2024	SML MHMP	vlastní	
iv. Program bude schválen ZHMP a budou uvolněny prostředky na jeho implementaci	2024	SML MHMP	HMP	
Obecný cíl 1.4.3 Střední školy budou připraveny pracovat s žáky ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí a s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami				
<u>Specifický cíl 1.4.3.1</u> Učitelé a ředitelé středních škol zřizovaných MHMP budou vzdělávání v práci s žáky se SVP a žáky ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí				Garant: SML MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Odbor školství MHMP bude středním školám distribuovat nabídku vzdělávacích organizací (případně s využitím platformy Partnerství KAP)	2022–2030	SML MHMP	vlastní	
ii. Ředitelé SŠ nabídku předají pedagogům	2022–2030	ředitelé SŠ	vlastní	
iii. Učitelé a vedoucí pracovníci se budou vzdělávat buď individuálně, nebo společně v kurzech zajištěných na daném území RT KAP	2022–2030	ředitelé SŠ	ONIV / OP JAK / dotace KUC	

			MHMP	
<u>Specifický cíl 1.4.3.2</u> Školy budou disponovat nezbytnými pomůckami pro práci s žáky se SVP a žáky ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí				Garant: SML MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Učitelé se budou prostřednictvím platformy KAP seznamovat s pomůckami pro práci s žáky se SVP a žáky ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí	2023–2030	RT KAP	OP JAK	
ii. Ředitelé nakoupí pomůcky podle požadavků učitelů	2023–2030	ředitelé SŠ	OP JAK nebo rozpočet škol	

Priorita 1.5 Zajistit pro děti a mládež volnočasové a sportovní vyžití a zájmové vzdělávání

Soulad s cíli vládní Strategie romské integrace pro roky 2021–2030: Specifický cíl C.7 „Zajistit podmínky pro smysluplné využívání volného času romských dětí, žáků a studentů, zejména v oblasti zájmového a uměleckého vzdělávání, v oblasti sportu a jiných volnočasových aktivitách, podporujících vzájemnou integraci a prevenci rizikového chování a sociálně patologických jevů“.

Obecný cíl 1.5.1 Děti ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí se budou více účastnit zájmového vzdělávání a volnočasových a sportovních aktivit při školách				
<u>Specifický cíl 1.5.1.1</u> Školy budou své zájmové kroužky, družiny a školní kluby otevírat pro děti z chudých rodin zdarma				Garant: KUC MHMP (KRK)
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Krajský romský koordinátor shromáždí současné funkční modely zapojování chudých dětí do zájmových, volnočasových a sportovních aktivit při školách	2023	KUC MHMP / KRK	vlastní	
ii. Školy a jejich zřizovatelé budou	2023	KUC MHMP /	vlastní	

o těchto modelech informovány		KRK		
iii. Ředitelé ZŠ budou modely aplikovat na svých školách	2024–2030	ředitelé ZŠ	vlastní	
<u>Specifický cíl 1.5.1.2</u> Družiny a školní kluby budou otevřeny i na školách, kde dnes nefungují (a hlavně na školách segregovaných) ¹⁸				Garant: MČ
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Zapojení zřizovatelé škol sestaví přehled družin a školních klubů dostupných na jejich školách a s řediteli se domluví na zaplnění bílých míst na prioritních školách	2023	zapojení zřizovatelé ZŠ	vlastní	
ii. Zapojení zřizovatelé na otevření nových družin a školních klubů vyčlení ze svého rozpočtu prostředky	2023	zapojení zřizovatelé ZŠ	rozpočet zřizovatelů	
iii. Ředitelé škol zajistí pedagogické vedení družin a školních klubů	2024	ředitelé ZŠ	rozpočet zřizovatelů	
iv. Družiny a školní kluby budou otevřeny	2024	ředitelé ZŠ	rozpočet zřizovatelů	
<u>Specifický cíl 1.5.1.3</u> Jednorázové volnočasové a vzdělávací aktivity pořádané školou budou dostupné všem žákům				Garant: SML MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Odbor školství MHMP bude mezi zřizovateli škol propagovat svůj dotační program, z něhož lze na zajištění účasti chudých dětí na jednorázových školních aktivitách čerpat	2022–2030	SML MHMP	vlastní	
ii. Ředitelé škol budou program využívat	2022–2030	ředitelé a zřizovatelé ZŠ	HMP – dotace SML MHMP	
<u>Specifický cíl 1.5.1.4</u> Hlavní město Praha bude i nadále realizovat projekty z OP				Garant:

¹⁸ Poznámka: kroužky jsou řešeny v cíli 1.3.3.4.

Potravinová a materiální pomoc (či obdobného programu v novém programovém období) nebo z výzev MŠMT zaměřené na bezplatné stravování dětí ve věku 3–15 let v zařízeních školního stravování				SML MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. HMP bude prostřednictvím SML realizovat projekty z výzev OP PMP (či podobných v novém programovém období), ZŠ budou figurovat jako partneři s finanční spoluúčastí	2022– 2030	SML MHMP	OP PMP	
ii. HMP bude základním školám a zřizovatelům podávat informace o dalších zdrojích a vypisovaných výzvách na zajištění bezplatného školního stravování pro děti z chudých rodin (MŠMT, Women for Women)	2022– 2030	SML MHMP	vlastní	
iii. Zapojené základní školy a jejich zřizovatelé se budou do výzev (kromě OP PMP) přihlašovat individuálně	2022– 2030	zapojení zřizovatelé a ředitelé ZŠ	MŠMT, nadace	
Obecný cíl 1.5.2 Děti ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí se budou více účastnit zájmového vzdělávání a volnočasových a sportovních aktivit v bezplatných kroužcích a klubech mimo sociální služby				
<u>Specifický cíl 1.5.2.1</u> Hlavní město Praha posílí dotační programy na volnočasové, sportovní a zájmové aktivity pro sociálně znevýhodněné děti mimo sociální služby				Garant: KUC MHMP/KR K
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Ve spolupráci s romskými poradci v zapojených MČ provede krajský romský koordinátor šetření převisu potřeby nad nabídkou bezplatného volnočasového, sportovního a zájmového vyžití, a to zejména v exponovaných lokalitách s vyšším počtem chudých dětí	2023	KUC MHMP (KRK)	vlastní, ÚVČR	
ii. Bude provedena revize stávajících dotačních programů HMP umožňujících realizaci	2023	KUC MHMP	vlastní	

volnočasových, sportovních a zájmových aktivit pro děti a mládež tak, aby byly potřeby dětí co nejvíce naplněny				
iii. Bude vypsán nový dotační program nebo budou posíleny programy stávající	2024	KUC MHMP	HMP – dotace KUC MHMP	
Obecný cíl 1.5.3 Děti ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí se budou více účastnit zájmového vzdělávání, volnočasových a sportovních aktivit ve standardních kroužcích mimo školu				
<u>Specifický cíl 1.5.3.1</u> ÚPČR bude hradit poplatky za účast v kroužcích, klubech, oddílech atp. pro děti z rodin v hmotné nouzi				Garant: KUC MHMP/KR K
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Krajský romský koordinátor dojedná s KrP ÚPČR možnosti a mechanismy podpory volnočasového a sportovního využití a zájmového vzdělávání dětí z rodin v hmotné nouzi ve standardních kroužcích	2023	KRK	vlastní, ÚVČR	
ii. O dojednaných možnostech a mechanismech podpory budou informovány školy, NNO, sociální a školské odbory ÚMČ a romští poradci při MČ	2023	KRK	vlastní	
<u>Specifický cíl 1.5.3.2</u> Budou prováděny náborů do kroužků a klubů nejen v základních školách, ale i v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež, kde lze děti z CS spíše oslovit				Garant: KUC MHMP/ KRK
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Informace o možnostech bezplatné účasti dětí z rodin v hmotné nouzi na zájmovém vzdělávání a ve sportovních klubech bude předána dětem a rodinám ve školách, v NZDM a na ÚMČ (romští poradci)	2023	ředitelé škol, romští poradci, vedoucí NZDM	vlastní, ÚVČR, ESIF, HMP	

ii.	Rodiče budou v terénu sociálními pracovníky a romskými poradci motivováni k zapsání dětí do kroužků a klubů	2023	KRK a romští poradci	ÚVČR, ESIF, HMP	
iii.	Školy a NZDM poskytnou prostor a čas pro náborové aktivity kroužků a klubů	2023	ředitelé ZŠ a vedoucí NZDM	vlastní, ESIF, HMP	
<u>Specifický cíl 1.5.3.3</u> Zapojené domy dětí a mládeže a střediska volného času budou spolupracovat s volnočasovými kluby pro sociálně vyloučené děti a s NZDM					Garant: SML a KUC MHMP
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Odbor školství MHMP a krajský romský koordinátor uspořádají setkání DDM/SVČ a organizací pracujících se sociálně vyloučenými dětmi, na němž budou představeny aktivity pozvaných a prodiskutovány možnosti vzájemné spolupráce	2024	SML MHMP a KRK	vlastní	
ii.	Konkrétní podoby spolupráce budou domlouvány mezi aktéry individuálně a lokálně	2024	ředitelé DDM/SVČ a vedoucí NZDM a klubů	vlastní	

2. Oblast zaměstnanosti

V Praze klesla v roce 2019 míra nezaměstnanosti na 2,14 %, avšak v důsledku koronavirové pandemie opět roste. Z evidovaných 18 442 nezaměstnaných osob bylo 3 187 nezaměstnaných dlouhodobě (nad 12 měsíců), což je 17,5 % z celkového počtu pražských nezaměstnaných. Celkem 4 040 pražských domácností bylo v roce 2019 v hmotné nouzi, z toho 1 300 domácností s dětmi, a celkem 7 323 dospělých osob bylo v hmotné nouzi. Příčinou nezaměstnanosti dlouhodobě nezaměstnaných a opakovaně nezaměstnaných osob, osob v nejistých zaměstnáních (pracujících na DPP, v sezónních pracích, brigádě) a mladých dospělých je absence požadovaného vzdělání, absence pracovních zkušeností, nízké nebo neexistující pracovní kompetence (malý nebo žádný rozhled v právech a povinnostech zaměstnance a zaměstnavatele, zkrácené představy o zaměstnaneckých benefitech, o mzdě a o vlastních schopnostech, neznalost úspěšných strategií při hledání práce, psaní životopisů, oslovování zaměstnavatelů, patřičného vystupování při pohovoru, nedostatek disciplíny, nízké komunikační schopnosti a schopnosti řešit konfliktní situace atd.), rizikovost těchto osob pro zaměstnavatele, konkurence v podobě zahraničních dělníků, diskriminace na trhu práce a přidružené překážky, jako jsou nestabilní bytová situace, rodinné problémy, zdravotní problémy včetně psychických a především předluženost a exekuční výměry, jež znemožňují vstup na legální trh práce. Například v bytové nouzi je v Praze 9 800 domácností, v exekuci je pak přes 90 000 osob.

Tyto překážky jedna druhou posilují a nelze je překonat bez použití vzájemně provázaných podpůrných intervencí. Je zapotřebí vytvořit síť spolupracujících služeb a programů, které budou lidem k dispozici na cestě k zaměstnání, a tuto cestu je navíc nezbytné odstupňovat do různě obtížných kroků. Hovoří se o prostupném zaměstnávání, které sestává z aktivizačních pozic (veřejná služba), tréninkových pozic (veřejně prospěšné práce, sociální podniky) a pozic na zkoušku a pozic s asistencí u standardních zaměstnavatelů. K jednotlivým stupňům je nutné navázat podpůrnou síť sestávající z pracovního poradenství, dluhového poradenství, sociální práce (ať již obce, nebo poskytovatelů služeb), mentoringu, vzdělávacích aktivit a popřípadě dalších odborných služeb, jako jsou služby psychologa apod.

Smyslem prostupného zaměstnávání je obtížně zaměstnatelné osoby motivovat, aktivizovat, zapracovat a zorientovat tak, aby byly připraveny na standardní zaměstnání a pro zaměstnavatele bylo výhodné je zaměstnat.¹⁹

---

¹⁹ Více informací k podporovanému zaměstnávání s využitím sítě služeb lze nalézt například v *Manuálu pro podporu zaměstnanosti v obci formou pracovního poradenství, tréninkového zaměstnání a koordinace dalších nástrojů*, který byl vytvořen na základě zkušeností s realizací projektu Nové školy o.p.s. Dobrá práce v obci: Možnosti pracovní integrace osob ohrožených sociálním vyloučením na úrovni obce. Manuál je dostupný na adrese <https://www.pracevobci.cz/studie>.

Podpůrné pozice: sociální pracovníci, dluhová poradci, pracovní poradci, mentoři, předáci a další

Bude nutné stanovit, jaké programy a služby v síti budou a v jakém objemu budou poskytovány, dále konkrétní způsob koordinace sítě, formy komunikace jejích uzlů, způsoby spolupráce, rozdělení kompetencí a konečně personální obsazení. Každý klient bude mít klíčového pracovníka, jenž bude pro jeho podporu využívat ostatních služeb a programů v síti. Lze říci, že co klient, to síť. Klíčovým pracovníkem může být sociální pracovník (obce, NNO), který již s klientem pracuje dlouhodobě, nebo pracovní poradce, pokud klientovi není poskytována sociální služba či sociální práce ze strany obce.

Pracovní poradenství spočívá v motivování klienta, v jeho zorientování, nácvicích postupů ucházení se o zaměstnání, nácvicích komunikace a jednání v krizových nebo konfliktních situacích, v diagnostice jeho pracovního potenciálu, v pomoci s hledáním zaměstnání a oslovováním zaměstnavatelů, v přípravě a doprovodu na pohovor nebo vstupní testy atd. Dlouhodobě nezaměstnaní se potýkají s nízkou motivací, frustrací z opakovaných nevydařených pokusů uspět na trhu práce, s malým nebo žádným rozhledem v právech a povinnostech zaměstnance a zaměstnavatele, se zkrácenými představami o zaměstnaneckých benefitech, o mzdě a o vlastních schopnostech, nejsou schopni volit úspěšné strategie při hledání práce, jsou svázáni rodinnými povinnostmi, které jim brání nalézt si práci atd. To vše může program pracovního poradenství, spolupracuje-li s dalšími službami, pomoci odbourat.

Služeb psychologa lze využívat pro bilanční diagnostiku klientů při rozhodování o hledání zaměstnání nebo vzdělávání. Tuto diagnostiku objednává pracovní poradce. Dále je možné psychologa využít pro odbourání psychických překážek vstupu do zaměstnání nebo pro řešení potíží v zaměstnání vzniklých. Podobně logoped může napomoci k získání práce nápravou řeči.

Mentory by měli být zkušení zaměstnanci zaměstnavatele, kteří se novému zaměstnanci v prvních týdnech věnují, zaučují ho, orientují na pracovišti, jsou mu k dispozici. Předáky jsou pak vedoucí part v tréninkovém zaměstnání (VPP), kteří kromě rozdělování úkolů plní i roli mentorů.

Kromě absence tzv. měkkých dovedností, které řeší pracovní poradenství, je značným hendikepem osob v evidenci úřadu práce nízká nebo žádná kvalifikace (v Praze má přibližně 20 % uchazečů o zaměstnání nanejvýš základní vzdělání). Kromě toho, že je klienty nezbytné vybavit jistými základními schopnostmi, aby byli vůbec zaměstnatelní, je rovněž zapotřebí kvalifikovat je k výkonu konkrétního zaměstnání.

Do sítě podpůrných služeb proto musí být zapojen i úřad práce se svou nabídkou rekvalifikací. Rekvalifikace by měly být nabízeny vždy s reálným výhledem na konkrétní pracovní pozici.

Největší překážkou vstupu předlužených osob na legální trh práce jsou exekuce. Úkolem dluhového poradenství je tuto překážku odstranit buď za použití nástroje insolvence, nebo vyjednáváním splátek, které nejsou likvidační. Klientovi se musí práce vyplatit. Služba musí úzce spolupracovat s programem pracovního poradenství.

Veřejná služba, veřejně prospěšné práce, sociální podniky

Hovoří-li se o prostupném zaměstnávání, obvykle se zmiňuje veřejná služba jako nejnižší stupeň, na němž se dlouhodobě nezaměstnané osoby mají aktivizovat a z něj teprve posouvat do stupně vyššího (tréninkového) – nejpřímější cestou na veřejně prospěšné práce, často zřizované stejnými subjekty jako veřejná služba (obce a jejich příspěvkové organizace nebo nevládní neziskové organizace). My zde zřizování pozic v rámci veřejné služby nenavrhujeme, a to z toho důvodu, že tak, jak je veřejná služba postavena dnes, je podle našeho mínění v rozporu s principem dobrovolnosti, na němž by měla být založena. Lidé v evidenci úřadu práce jsou do veřejné služby nuceni pod pohrůžkou odebrání významné části sociálních dávek, avšak stát zároveň nezajišťuje dostatečné množství míst v rámci veřejné služby a *de facto* tak ty, kterým má pomáhat, vhání do pastí.

Stejně dobře lze aktivizační složku zakomponovat do tréninkových forem zaměstnání spojených s adekvátní odměnou za práci, tedy výplatou. Nejpříhodnějším typem tréninkových míst jsou veřejně prospěšné práce, které by v našem případě měly zřizovat jednotlivé městské části – ať již s využitím svých příspěvkových organizací, nebo bez nich – či nevládní neziskové organizace, a to buď samy, nebo po domluvě s radnicemi MČ, jako je tomu například na Praze 3 (Buči, z. s.). Důležité je, aby osoby pracující na VPP: 1) nezůstávaly bez další podpory (zmiňované výše: pracovní poradenství a mentoring, dluhové poradenství, sociální práce, podpora vzdělávání, specializované služby psychologické, psychiatrické, adiktologické a další); 2) byly po skončení VPP posouvány dál do standardního zaměstnání (nebo zůstávaly u téhož zaměstnavatele, ale již jako kmenoví zaměstnanci), tj. aby nedocházelo k zneužívání VPP jako dotované pracovní síly a konzervování nejlepších pracovníků na těchto pozicích. Doplňkem k VPP mohou být sociální podniky, ale opět „průtokového“ charakteru, tedy ne sociální podniky typu chráněných dílen (ty jsou vhodné pro zdravotně postižené, kteří nemají možnost uplatnit se jinde, nikoli pro sociálně znevýhodněné, kteří by tuto možnost po tréninkové fázi mít měli).

Kromě tréninkových zaměstnavatelů, kteří budou vybrané pracovníky z dotovaných míst přesouvat na místa kmenových zaměstnanců, je rovněž zapotřebí vytvořit síť zaměstnavatelů komerčních. Ti by mohli zaměstnávat osoby doporučené z tréninku, a to při čerpání podpůrných opatření (mentoring, sociální práce, pracovní poradenství).

Sociálně odpovědné zadávání veřejných zakázek

Jedním ze způsobů, jak dostat osoby, které jsou z důvodu obav a předsudečných postojů zaměstnavatelů obtížně zaměstnatelné, do standardních zaměstnání, je tzv. sociálně odpovědné zadávání veřejných zakázek. Z měst v ČR máme dnes k dispozici již relativně bohaté zkušenosti s uplatňováním podmínky zaměstnání dlouhodobě nezaměstnaných nebo absolventů ve vybraných veřejných zakázkách. Zákon o VZ stanoví takové podmínky umožňuje (§ 37. odst. 1 písmeno d), jelikož uvádí možnost klást na dodavatele VZ zvláštní podmínky, mimo jiné i s ohledem na sociální důsledky. Navrhujeme, aby tato podmínka byla v aktuálně vznikající metodice zadávání VZ hlavního města (a také v metodikách nebo směrnících o zadávání VZ městských částí, které se přidají) formulována následovně: Do zadávací dokumentace veřejných zakázek vhodného typu (na stavební práce, řemeslné práce, zahradní a lesnické práce, práce údržby veřejných prostranství apod.) bude doplněna zvláštní podmínka plnění veřejné zakázky v následujícím znění: „Zadavatel požaduje, aby část z celkového počtu pracovníků dodavatele, kteří se budou podílet na plnění zakázky, nejméně však 1 osoba, s nimiž zaměstnavatel v souvislosti s veřejnou zakázkou uzavře pracovněprávní vztah, byly osoby, kterým Úřad práce ČR v posledních 36 měsících alespoň 1 den poskytoval zvýšenou péči při zprostředkování zaměstnání podle paragrafu 33 zákona o zaměstnanosti. Může se jednat o osoby dlouhodobě nezaměstnané, osoby se zdravotním postižením, osoby nad 50 let věku, absolventy škol nebo osoby bez praxe, osoby po rodičovské dovolené, osoby v tréninkovém zaměstnání na veřejně prospěšných pracích a další osoby splňující podmínku zvýšené péče dle předchozí věty. Dodavatel může využít služeb kontaktního pracoviště Úřadu práce ČR, které pro něj uspořádá výběrové řízení s účastí vhodných kandidátů z evidence uchazečů a zájemců o zaměstnání.“ Podmínky budou upřesněny v zadávací dokumentaci. Tato formulace umožňuje, aby ÚPČR nabízel nejen uchazeče (tedy nezaměstnané), ale i zájemce o zaměstnání, kterým byla v posledních 36 měsících věnována zvýšená péče, byť jen jeden den, tedy i osoby v okamžiku zadávání zakázky zaměstnané na VPP či v jiném tréninkovém zaměstnání (pokud jsou evidovány jako zájemci), a tudíž umožňuje prostup osob z tréninkového zaměstnání do zaměstnání standardního.

Uchazečům o veřejné zakázky vypsané s podmínkou zaměstnání vybraných cílových skupin lze tedy, jak vyplývá z předchozího, nabízet předvýběr zaměstnanců, do kterého může být zapojen ÚPČR, tréninkoví zaměstnavatelé a pracovní poradci. Předvýběr reflektuje schopnosti klienta systému prostupného zaměstnávání a zkušenosti s ním. Pro zaměstnavatele je výhodné zaměstnat někoho, kdo není neznámým uchazečem nebo zájemcem z evidence úřadu práce. Přestože dodavatel nemusí nabídky předvýběru využít a podmínku může splnit jiným způsobem (vybrat si osoby, které podmínku splňují, kdekoli v České republice), lze předpokládat, že je pro něj výhodnější vybrat si osoby, které jsou již nějak prověřené a vyzkoušené, a že tedy nabídky předvýběru využije. Přesně taková praxe se

ukázala být efektivní ve městech, kde již sociálně odpovědné zakázky roky vypisují (nejdéle v severočeském Mostě).

Sociálně odpovědné zadávání však chceme aplikovat toliko na zakázky, které jsou k tomu vhodné (typicky se jedná o stavební práce, lesnické a zahradnické práce, úklidové práce, údržba veřejné zeleně a veřejného prostranství atp.). Avšak typy zakázek nechceme taxativně vyjmenovávat, aby podmínka bylo možné uplatnit i v zakázkách jiných, například z důvodu přesycení v jednom sektoru. Zároveň bude vždy na uvážení zadavatele, zda a kdy podmínku využije, aby neohrozil zakázku samotnou přílišným ztížením podmínek pro uchazeče. Aplikace podmínky bude probíhat v postupných krocích od pilotování přes vyhodnocení a revizi až po případnou kodifikaci a rozvoj (budou-li přínosy převažovat nad komplikacemi).

SWOT analýza – zaměstnanost

S – silné stránky	W – slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> – Existence tréninkových pracovních míst při MČ i NNO – Existence sociálních podniků 	<ul style="list-style-type: none"> – Není realizováno sociálně odpovědné zadávání veřejných zakázek – Tréninková místa a sociální podniky nemají návaznost ve standardním zaměstnání – Osobám na tréninkových místech je poskytována jen minimální podpora dalších služeb
O – příležitosti	T – hrozby
<ul style="list-style-type: none"> – Velké množství pracovních příležitostí – Hustá síť nevládních neziskových organizací schopných poskytovat podporu osobám v tréninkovém zaměstnání (sociální služby, pracovní poradenství, vzdělávání) – Dobré praxe z jiných měst v oblasti sociálně odpovědného zadávání VZ 	<ul style="list-style-type: none"> – Diskriminace na trhu práce a předsudečné postoje zaměstnavatelů – Tendence zaměstnavatelů nabízet práci na dohody – Předluženost nezaměstnaných osob (exekuční výměry) – Nestabilní bydlení nezaměstnaných osob – Příklon k práci na černo a k nárazové práci – Velmi omezené schopnosti dlouhodobě nebo opakovaně nezaměstnaných hledat a udržet si práci, žádná nebo minimální prokazatelná praxe, nízké vzdělání

Priority a cíle v oblasti zaměstnanosti

Priorita 2.1 Vytvořit pracovní příležitosti pro osoby těžce uplatnitelné na trhu práce

Soulad s cíli vládní Strategie romské integrace pro roky 2021–2030: Specifický cíl E.2 „Zajistit podporu pro sociálně vyloučené obyvatele, včetně Romů, v přístupu na trh práce“, Specifický cíl E.3 „Zajistit podporu Romů samostatně výdělečně činných a podnikajících“, Specifický cíl E.4 „Zajistit rozvoj podnikání a podnikavosti Romů“ a Specifický cíl E.5 „Zajistit podporu komplexního řešení nezaměstnanosti Romů“.

Obecný cíl 2.1.1 Dlouhodobě nezaměstnané osoby budou zařazeny do systému prostupného zaměstnávání				
<u>Specifický cíl 2.1.1.1</u> Budou nastaveny parametry systému prostupného zaměstnávání (stupně, podmínky, účastníci, podpůrná síť, přístup)				Garant: SOV MHMP (CSSP)
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. CSSP na základě konzultací s ÚPČR navrhne podobu systému prostupného zaměstnávání HMP	2023	CSSP	vlastní	
ii. Návrh bude projednán s MČ a NNO poskytujícími služby v oblasti zaměstnanosti a služby podpůrné	2023	CSSP	vlastní	
iii. Bude ustaven koordinační tým systému (na půdorysu MHMP) nebo dotačním řízením vybrán externí subjekt (outsourcing)	2024	CSSP	vlastní	
iv. Budou uzavřena memoranda o spolupráci s vybranými stakeholdery	2024	CSSP	vlastní	
v. Systém bude spuštěn	2024/25	CSSP	HMP nebo OPZ+	
vi. Systém bude 1x ročně vyhodnocován a modifikován	2025– 2030	CSSP	HMP nebo OPZ+	

<u>Specifický cíl 2.1.1.2</u> Bude vytvořeno alespoň XXX tréninkových pozic v rámci veřejně prospěšných prací				Garant: SOV MHMP (CSSP)
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Součástí nastavení systému dostupného zaměstnávání bude vytvoření přehledu současných a potenciálních zaměstnavatelů na VPP z veřejné a neziskové sféry	2023	CSSP	vlastní	
ii. S ÚPČR bude vyjednána počet a délka trvání pozic v rámci VPP a tyto pozice budou rozděleny mezi zaměstnavatele identifikované v kroku i.	2023	CSSP	ÚPČR	
iii. VPP budou svázány s podpůrnými službami (pracovní poradenství, sociální služby)	2024	CSSP	ÚPČR, OPZ+	
iv. VPP budou obsazovány uchazeči o zaměstnání z ohrožených skupin	2024/25	ÚPČR	ÚPČR	
<u>Specifický cíl 2.1.1.3</u> Bude provedena studie proveditelnosti založení sociálního podniku hlavního města Prahy				Garant: SOV MHMP (CSSP)
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Bude vytvořen přehled sociálních podniků v Praze a jejich zaměření	2023	CSSP	vlastní	
ii. Bude uspořádána konference o sociálním podnikání za účelem zjištění dobrých a špatných praxí a pokrytí trhu	2023	CSSP	HMP nebo OPZ+	
iii. Bude zadána a realizována studie proveditelnosti založení a ekonomické udržitelnosti sociálního podniku HMP, která určí cílové skupiny, odvětví podnikání, status podniku, strukturu řízení, odbyt, konkurenci, zdroje financování atd.	2024	CSSP	HMP nebo OPZ+	

<u>Specifický cíl 2.1.1.4</u> Na základě výstupů ze studie proveditelnosti bude vytvořeno doporučené množství tréninkových míst v nově založeném sociálním podniku HMP				Garant: SOV MHMP (CSSP)
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Politickými orgány HMP bude rozhodnuto o založení sociálního podniku	2024	Rada/Zastupitelstvo HMP	vlastní	
ii. Tréninková místa v sociálním podniku budou svázána s podpůrnými službami	2025	CSSP	OPZ+, HMP	
<u>Specifický cíl 2.1.1.4</u> Bude vytvořena síť spolupracujících zaměstnavatelů, k nimž budou osoby z tréninkového zaměstnání posouvány				Garant: SOV MHMP (CSSP)
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. CSSP a ÚPČR nebo případně vybraný externí koordinátor systému prostupného zaměstnávání uspořádají setkání se standardními zaměstnavateli, na němž představí systém prostupného zaměstnávání a jeho podpůrné nástroje včetně možné podpory pro zaměstnavatele	2024/25	CSSP	HMP nebo OPZ+	
ii. Se zájemci z řad zaměstnavatelů budou vyjednány mechanismy posouvání osob z tréninkových pozic na standardní pracovní pozice	2024/25	CSSP	HMP nebo OPZ+	
Obecný cíl 2.1.2 Nezaměstnaní jedinci a jedinci v tréninkovém zaměstnání budou zaměstnáváni ve standardním zaměstnání díky sociálně odpovědnému zadávání veřejných zakázek				
<u>Specifický cíl 2.1.2.1</u> Hlavní město Praha a městské části s vyšší koncentrací uchazečů a zájemců o zaměstnání se zvláštní podporou úřadu práce budou disponovat metodikou sociálně odpovědného zadávání				Garant: VEZ MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Odbor veřejných zakázek MHMP navrhne metodiku sociálně	2023	VEZ MHMP	vlastní	

odpovědného zadávání veřejných zakázek				
ii. Navržená metodika bude projednána v expertní skupině složené ze zástupců odborné a konzultační platformy SOVZ MPSV, SOV MHMP, ÚPČR, Agentury pro sociální začleňování a zástupců MČ a finalizována	2023	VEZ MHMP	vlastní	
iii. Zapojené městské části metodiku buď převezmou, nebo si ji upraví dle vlastního uvážení a zakomponují do směrnic o zadávání VZ	2024	zapojené MČ	vlastní	
<u>Specifický cíl 2.1.2.2</u> Vybrané zakázky budou v souladu s metodikou vyhlášovány MHMP a zapojenými MČ s podmínkou zaměstnání znevýhodněných osob				Garant: VEZ MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Při přípravě plánu vyhlášení VZ budou identifikovány zakázky, na které bude uplatněna podmínka	2024–2030	VEZ MHMP, zapojené MČ	vlastní	
ii. VZ budou vyhlášovány s podmínkou zaměstnání znevýhodněných osob	2024–2030	VEZ MHMP, zapojené MČ	vlastní	
<u>Specifický cíl 2.1.2.3</u> Pro uchazeče o sociálně odpovědně vyhlášené veřejné zakázky bude zajištěn předvýběr potenciálních zaměstnanců				Garant: VEZ MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Podmínka zaměstnání sociálně znevýhodněných osob bude formulována tak, aby pod ni spadali i jedinci zaměstnaní v tréninkovém zaměstnání	2024	VEZ MHMP, zapojené MČ	vlastní	
ii. S ÚPČR a tréninkovými zaměstnavateli (NNO, MČ, PO HMP a další) bude navržen způsob předvýběru zaměstnanců pro dodavatele VZ s podmínkou zaměstnání znevýhodněných osob	2024	VEZ MHMP, zapojené MČ	vlastní	

iii. Dodavatelé budou moci využívat předvýběr zaměstnanců	2024–2030	VEZ MHMP, zapojené MČ	vlastní	
Specifický cíl 2.1.2.4 Praxe sociálně odpovědného zadávání bude periodicky hodnocena a metodika bude aktualizována; pokud se podmínka osvědčí, bude zapracována do směrnic o zadávání veřejných zakázek HMP a zapojených MČ				Garant: VEZ MHMP, MČ
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Jednou za 12 měsíců bude uspořádána evaluační schůzka VEZ MHMP, SOV MHMP, ÚPČR, zapojených MČ a tréninkových zaměstnavatelů	2024–2027	VEZ MHMP	vlastní	
ii. Na základě zhodnocení praxe sociálně odpovědného zadávání bude aktualizována používaná metodika	2024–2027	VEZ MHMP	vlastní	
iii. Bude navrženo zapracování sociálně odpovědného zadávání do směrnic o zadávání veřejných zakázek HMP a MČ	2027	VEZ MHMP, zapojené MČ	vlastní	

Priorita 2.2. Zajistit síť podpůrných služeb a programů pro osoby v systému prostupného zaměstnávání

Soulad s cíli vládní Strategie romské integrace pro roky 2021–2030: Specifický cíl E.2 „Zajistit podporu pro sociálně vyloučené obyvatele, včetně Romů, v přístupu na trh práce“, Specifický cíl E.3 „Zajistit podporu Romů samostatně výdělečně činných a podnikajících“, Specifický cíl E.4 „Zajistit rozvoj podnikání a podnikavosti Romů“ a Specifický cíl E.5 „Zajistit podporu komplexního řešení nezaměstnanosti Romů“.

Obecný cíl 2.2.1 Bude nastavena síť podpůrných programů pro osoby v systému prostupného zaměstnávání	
Specifický cíl 2.2.1.1 Provozovatel systému prostupného zaměstnávání nastaví parametry podpůrné sítě	Garant: SOV MHMP (CSSP)

Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Ke každému stupni systému prostupného zaměstnávání budou přiřazeny typy podpory	2023	CSSP	HMP nebo OPZ+	
ii. Budou nastaveny mechanismy koordinované spolupráce mezi podpůrnými nástroji (<i>case management</i>)	2023	CSSP	HMP nebo OPZ+	
<u>Specifický cíl 2.2.1.2</u> Do podpůrné sítě budou přizváni poskytovatelé sociálních služeb a programů na podporu zaměstnanosti				Garant: SOV MHMP (CSSP) nebo externí provozovatel
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Systém prostupného zaměstnávání a podoba sítě podpůrných nástrojů budou představeny relevantním poskytovatelům podpory	2023	SOV MHMP (CSSP)	HMP nebo OPZ+	
ii. Poskytovatelé se k systému přihlásí	2023	SOV MHMP (CSSP)	vlastní	
iii. Koordinovaná podpora bude poskytována na principu individuální klientské práce, sdílení informací a předávání klientů	2024– 2030	CSSP	HMP nebo OPZ+	
Obecný cíl 2.2.2 Osobám v systému prostupného zaměstnávání budou nabízeny programy pracovního poradenství a asistence (mentoringu)				
<u>Specifický cíl 2.2.2.1</u> Na území HMP bude zajištěno pracovní poradenství NNO a PO v objemu alespoň XXX úvazků ze zdrojů ESIF				Garant: SOV MHMP (CSSP)
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Před spuštěním systému prostupného zaměstnávání budou rozděleny role podpory a budou vybrány subjekty, které zajistí	2023	CSSP	HMP nebo OPZ+	

realizaci programu pracovního poradenství a mentoringu				
ii. Vybrané subjekty podají žádost o dotace na program pracovního poradenství prostřednictvím výzev ESIF	2023/24	žadatelé	OPZ+	
iii. Před zahájením realizace pracovních poradenských projektů bude pracovní poradenství poskytováno jako součást agendy sociálních služeb terénních programů, odborného sociálního poradenství a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	2023–2024	poskytovatelé	HMP, OPZ+	
<u>Specifický cíl 2.2.2.2</u> Pro program pracovního poradenství bude počítáno i s nákupy služeb psychologa, logopeda a dalších odborných služeb a s odměnou pro mentory a předáky na pracovišti				Garant: SOV MHMP (CSSP)
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Při přípravě projektových žádostí bude pamatováno na uvedené návazné služby	2023/24	žadatelé	vlastní	
ii. Během realizace projektů pracovního poradenství budou služby nakupovány z rozpočtů projektů	2024–2030	žadatelé	OPZ+	
Obecný cíl 2.2.3 Pro osoby v systému dostupného zaměstnávání budou zajišťovány rekvalifikace				
<u>Specifický cíl 2.2.3.1</u> Úřad práce bude poskytovat rekvalifikace na základě souladu mezi poptávkou zaměstnavatelů a doporučeními pracovních poradců				Garant: SOV MHMP (CSSP)
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Při přípravě projektových žádostí o programy pracovního poradenství bude s ÚPČR vyjednán mechanismus zajištění cílených rekvalifikací na základě doporučení pracovních poradců, která se budou opírat o výstupy z pracovní nebo	2023/24	žadatelé	vlastní	

bilanční diagnostiky klientů					
ii.	Poskytovatelé sociálních služeb, součástí jejichž agendy bude pracovní poradenství, si vyjednají cílené rekvalifikace, ještě než budou projekty pracovního poradenství realizovány	2023–2024	poskytovatelé	HMP, ESIF	
iii.	Součástí rozpočtů projektů pracovního poradenství budou i prostředky na rekvalifikace	2024–2030	žadatelé	OPZ+	
Obecný cíl 2.2.4 Osoby v systému prostupného zaměstnávání budou podporovány sociálními službami					
Specifický cíl 2.2.4.1 V Základní síti bude služba odborného sociálního poradenství navýšena o 20 úvazků hrazených z dotace HMP a o potřebný počet úvazků hrazených z jiných zdrojů (ESIF) tak, aby byla pokryta potřeba poskytování dluhového poradenství (nejen) osobám v systému prostupného zaměstnávání				Garant: SOV MHMP	
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Při aktualizaci SPRSS bude vyjednáno navýšení služby odborného sociálního poradenství o 20 úvazků sociálních pracovníků dlouhodobě zařazených do sítě a financovaných z dotace HMP a o potřebný počet úvazků zařazených do sítě dočasně a financovaných z jiných zdrojů (ESIF)	2021	SOV MHMP	HMP a ESIF	splněno
ii.	Při dalších aktualizacích bude objem služby v síti upravován s ohledem na potřebnost v terénu a s ohledem na možnosti rozpočtu HMP	2024 2027 2030	SOV MHMP	HMP a ESIF	
Specifický cíl 2.2.4.2 V Základní síti bude služba terénních programů navýšena o 3 úvazky hrazené z dotace HMP a potřebný počet úvazků hrazených z dalších zdrojů (ESIF) tak, aby byla pokryta potřeba podpory osob (nejen) v systému prostupného zaměstnávání				Garant: SOV MHMP	
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Při aktualizaci SPRSS bude vyjednáno navýšení služby	2021	SOV MHMP	HMP	splněno

terénních programů o 3 úvazky sociálních pracovníků od roku 2022 dlouhodobě zařazené do sítě a financované z dotace HMP a o potřebný počet úvazků zařazených do sítě dočasně a financovaných z jiných zdrojů (ESIF)			a ESIF	
ii. Při dalších aktualizacích bude objem služby v síti upravován s ohledem na potřebnost v terénu a s ohledem na možnosti rozpočtu HMP	2024 2027 2030	SOV MHMP	HMP a ESIF	
<u>Specifický cíl 2.2.4.3</u> Přínos služeb dočasně zařazených do sítě služeb bude po stanovené době poskytování zhodnocen a služby budou případně do sítě zařazeny dlouhodobě a nadále financovány z dotace HMP				Garant: SOV MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Při evaluaci SPRSS bude zhodnocena i potřebnost a efektivita služeb dočasně zařazených do sítě	2024 2027 2030	SOV MHMP	vlastní	
ii. Na základě tohoto zhodnocení bude rozhodnuto o jejich případném dlouhodobém zařazení	2024 2027 2030	SOV MHMP	HMP	

3. Oblast bydlení

Podle odhadů Platformy pro sociální bydlení bylo v Praze v roce 2018 ohroženo ztrátou bydlení nebo v bytové nouzi 9 800 domácností (celkem 12 100 osob), z toho 540 rodin s dětmi (1 110 dětí), 84 rodin s dětmi bylo na ubytovnách (295 dětí) a 130 dětí bylo v azylových domech.²⁰

Hlavní město Praha vlastnilo k 20. 7. 2021 celkem 30 345 bytů, což představuje asi jen 5 % z celkového počtu bytů v Praze. Z toho bylo 23 080 bytů svěřených městským částem a 7 265 bytů bylo nesvěřených. Bytový fond Prahy se vytrvale snižuje – ještě v roce 2019 bylo v majetku HMP o 1 857 bytů více. Byty privatizovaly především městské části Praha 9, 6 a 13. Navíc se opět meziročně zvýšil podíl neopravených neobsazených bytů z celkového počtu bytů svěřených městským částem, a to ze 7,2 % na 9,1 %. Městské části reportovaly 2 090 neobsazených bytů, z toho nejvíce neobsazených bytů bylo svěřených Praze 2 (444 bytů) a největší podíl neobsazených bytů měla Praha 1 (20 %).²¹ Většina městských částí poskytuje obecní byty zejména seniorům a určeným profesím (policistům, hasičům, lékařům, učitelům), popřípadě také specificky rodinám s dětmi, jako startovací byty pro mladé, zdravotně hendikepovaným osobám a osobám v sociální tísní. Je evidován značný převis poptávky a potřebnosti obecních a sociálních bytů nad nabídkou. Z obsazených bytů je pak 71 % obsazeno nájemníky mimo výše uvedené cílové skupiny, konkrétně především nájemníky se smlouvami na dobu neurčitou z dob minulých až dávných. Počet obecních bytů v Praze je nedostatečný, stále však přetrvávají výzvy ve správě bytového fondu, zejména na straně městských částí, které neopravují své dlouhodobě neobsazené byty, a to i přes finanční podporu rekonstrukcí ze strany HMP.

V roce 2019 bylo v Praze celkem 1 803 – v drtivé většině obsazených – sociálních bytů pro potřebné rodiny a skupiny osob, které nedosáhnou na komerční bydlení buď z ekonomických důvodů, nebo z důvodu diskriminace. Z toho 232 bytů bylo ve vlastnictví hlavního města Prahy a zbytek ve vlastnictví městských částí. V polovině roku 2022 provozovalo hlavní město necelých 400 sociálních bytů, ročně je přitom evidováno přibližně 1 000 žádostí o sociální byt a v pořadníku aktuálně čeká již 741 schválených žádostí.

Podle *Tezí rozvoje bydlení v Praze* by v následujících zhruba 5–10 letech bylo vhodné uvažovat o potenciálním využití asi 2,5–5 tisíc sociálních bytů a o navýšení městského bytového fondu na přibližně 7,5% podíl z celkového počtu bytů ve městě, což by vyžadovalo pořízení minimálně 2 tisíc bytů ročně (do majetku hlavního města Prahy nebo městských částí).

Hlavní město se od roku 2019 kromě podpory bydlení seniorů a profesí důležitých pro město zaměřuje i na zvýšenou podporu osob v bytové nouzi. Na základě programu vládní koalice je specificky cíleno

²⁰ Zdroj: <https://socialnibydeni.org/wp-content/uploads/2019/04/Zpr%C3%A1va-o-vylou%C4%8Den%C3%AD-bydlen%C3%AD-za-rok-2018.pdf>.

²¹ Zdroj: <https://iprpraha.cz/assets/files/files/78bd2b63baa94cafa2fe75b2404bc075.pdf>.

na umístování seniorů a dětí dlouhodobě žijících v nedůstojných podmínkách pražských komerčních ubytoven do nesvěřených bytů HMP a první vlny zabydlování byly zaměřeny především na ně. Od roku 2021 tyto skupiny již nejsou zvýhodňovány kvótami, ale byty jsou jim přidělovány na základě prioritizace – bodového systému. Bodový systém byl od roku 2019 na základě průběžných zkušeností několikrát upravován, například aby nebyl úřad přetížen dlouhodobou administrací žádostí, které v dohledné době nemají reálnou šanci dostat nabídku. Žádosti, které se svým bodovým skóre řadí do spodního tercilu, jsou průběžně vyřazovány.

Byty jsou pronajímány ze standardního nesvěřeného bytového fondu HMP. Odbor bytového fondu dohlíží na to, aby v jednotlivých vchodech nedocházelo ke koncentraci bytů pro osoby v sociální tísní: maximální celkový podíl těchto bytů se pohybuje v rozmezí 10–20 % na vchod. Současně OBF intenzivně spolupracuje s městskými částmi, v nichž se nachází nejvíce nesvěřených bytů (P14 a P17), domy navštěvuje poradce pro nájemníky a probíhá komunikace s nájemci i správními firmami. Snaha o udržení vhodného sociálního mixu v domech HMP však samozřejmě omezuje nabídku bytů pro osoby v sociální tísní. Za účelem překonání této výzvy HMP učinilo několik změn ve způsobu párování bytů a žadatelů a vyvinulo několik nových nástrojů. Zprv bylo třeba odblokovat byty, které se v průběžném systému vracely v kvótách jednotlivých preferovaných profesí. V minulosti bylo zvykem umísťovat žadatele o sociální byty téměř výhradně na periferie a byty v širším centru nabízet pouze preferovaným profesím, což bylo změněno a byty v širším centru jsou nyní nabízeny také osobám v sociální tísní. Zadruhé byla zacílena podpora rekonstrukcí bytů městských částí z Fondu rozvoje dostupného bydlení. Díky tomuto nástroji může MHMP navrhopat do nově opravených nekoncentrovaných bytů městských částí nájemníky z vlastního pořadníku. A zatřetí byla ustanovena Městská nájemní agentura, která přepronajímá nekoncentrované a nesegregované byty soukromých vlastníků. MNA funguje tak, že HMP uzavře se soukromým vlastníkem smlouvu o poskytnutí bytu, vlastník svěří majetek Městské nájemní agentuře a ta pak za vlastníka vykonává jeho práva (nájemní smlouva s nájemcem) i povinnosti (správa, údržba, služby nájemníkům). Vlastník má od agentury garantovaný příjem, který je trochu nižší než tržní nájemné (nenese rizika, má obsazený byt), a to až již agentura byt obsadí, nebo ne. Záruku kryje agentura z pojistek, přičemž nájemné je o 10 % vyšší než garantovaný příjem.

Kromě pronajímání bytů osobám v sociální tísní bylo také třeba vybudovat systém podpory v bydlení v podobě sociální práce v bydlení, systém řešení stížností, dluhů a sousedských vztahů a celkové prevence vystěhování a blízce spolupracovat s městskými částmi, na jejichž území se nachází nesvěřené byty HMP. Tento systém byl cíleně budován nejen pro HMP, ale i pro městské části. Nové úvazky Krajské sítě sociálních služeb (celkem 26 úvazků základní sítě a přes 40 úvazků doplňkové sítě) tak může v sociálních bytech využívat jak HMP, tak MČ. Vznikla Kontaktní místa pro bydlení či pozice poradců pro nájemníky na MHMP i úřadech městských částí. Nakládání s byty HMP, zaměření podpory, cenová politika či celkové pojetí nakládání s bytovým fondem je však stále

fragmentarizované: každá městská část má vlastní pravidla pronájmu bytů, některé městské části nadále privatizují bytový fond nebo těm nejpotebnějším neumožňují podat žádost. HMP však městským částem od roku 2019 nabízí finanční podporu aktivit spojených s pronajímáním svěřených bytů a řešením bytové nouze a díky sladování politik a této podpoře městské části v roce 2021 pronajaly celkem 158 bytů osobám v bytové nouzi.

Vzhledem k tomu, že potřeba sociálního bydlení bude podle predikcí vzrůstat, je již dnes jasné, že stávající sociální byty a byty získávané pro sociální bydlení prostřednictvím Městské nájemní agentury od soukromých vlastníků nebudou stačit, a město a jeho městské části tedy musí pořizovat byty nové. Avšak v protikladu k tomuto požadavku mají některé městské části stále tendenci své byty naopak privatizovat, jako bychom se dodnes nepotýkali s neblahými důsledky privatizace v 90. letech. Hlavní město Praha se snaží motivovat městské části k rekonstrukci a výstavbě sociálního bydlení finančními pobídkami. Je na zvážení, zda by pobídky neměly být rozšířeny i na rozvoj infrastruktury, která s rozvojem bydlení souvisí. Jinými slovy tam, kde by měly vznikat nové (sociální) byty, musí vznikat i paleta služeb pro jejich obyvatele – minimálně školy, školky a zdravotní služby. I za pomoci příspěvků na budování těchto veřejných služeb by hlavní město mohlo městské části přimět změnit strategii nakládání s byty (tedy zastavit privatizaci a naopak začít pořizovat více bytů do vlastnictví MČ). Samozřejmě takové pobídky by pak HMP mohlo svázat se závazkem MČ umisťovat do nových bytů žadatele, které HMP potřebuje „zabydlet“.

HMP i MČ by se měly domluvit na povinném podílu sociálních bytů z celkového objemu nově pořizovaných bytů a na podmínce, aby byly rozmístěny po celé ploše území HMP. Kromě kombinace výstavby, výkupu a rekonstrukcí bytů HMP a MČ a stanovení podílu sociálních bytů na celkovém objemu nově pořizovaných městských bytů by Praha mohla zajišťovat sociální bydlení i zavedením kvót na developerskou výstavbu, tedy stanovením povinného podílu bytů určených pro sociální bydlení z celkového objemu bytů stavěných developery. Kromě zajištění bydlení pro potřebné občany lze tímto opatřením rovněž předejít koncentraci sociálních bytů na jednom místě.

Otázkou také je, co s nájemci sociálních bytů, kteří přes veškerou podporu opakovaně neplní povinnosti vyplývající z nájemní smlouvy. Máme za to, že by mělo existovat záchytné patro, kam by bylo možné přesunout domácnosti, jimž musela být ukončena (nebo nemohla být prodloužena) nájemní smlouva v sociálních bytech, a že takovým patrem by měly být kromě azylových domů i ubytovny zřizované hlavním městem a městskými částmi.

Kromě zajištění dostatečně rozptýlených sociálních bytů, nabídky kvalitní sociální práce a další podpory udržení bydlení a odbourávání předsudečných postojů soukromých pronajímatelů je třeba pomoci rodinám získat nebo udržet bydlení změnami na úrovni státní správy. Kupříkladu výplata dávek pomoci v hmotné nouzi a dávek státní sociální podpory v různých termínech vede k nemožnosti hospodaření s penězi a často k nemožnosti úhrady poplatků spojených s bydlením (nájemné, služby

a energie) a v konečném důsledku tedy ke ztrátě bydlení nebo k zadlužení. Se zaplacením poplatků spojených s bydlením musí klient čekat, až přijde zbytek dávek, což znamená, že mezitím obvykle utratí peníze z dávek, které mu byly vyplaceny jako první. Stejně tak lze říci, že úřad práce svou rigiditou zabraňuje chudým osobám a rodinám bydlení získat. Mimořádná okamžitá pomoc, po letech odmítání dnes konečně již využitelná na kauce, je totiž vyplácena pozdě, takže se významně snižuje šance osob bez úspor získat nové bydlení. Pokud chudého romského uchazeče o soukromé nájemní bydlení nezastaví překážka diskriminace ze strany pronajímatele, uvízne tak následně často právě v pasti vyžadované kauce ve výši tří nájmů (a někdy je nadto vyžadována platba prvního nájmu dopředu). Jelikož úřad práce nereaguje dostatečně pružně, aby takový uchazeč mohl využít na úhradu kauce MOP, byt mu buď uniká, nebo se musí zadlužit, a půjčí-li mu někdo, pak obvykle s lichvářským úrokem. Tím se roztáčí dluhová spirála, která nakonec opět vede ke ztrátě takto nabytého bydlení.

Poslední způsob, jak zajistit bydlení pro ohrožené skupiny obyvatel, ke kterému jsme na základě rozhovorů s OBF dospěli a který zde chceme zmínit, je rozšířit seznam podporovaných profesí (učitelé, policisté, hasiči...) o zaměstnance sociálních podniků – ať již sociálních podniků veřejného vlastníka (hlavní město, městské části) nebo vlastníka jiného (soukromá firma, nezisková organizace). Takové opatření by mohlo mít motivační efekt pro zvýšení zaměstnanosti, ovšem muselo by se předem rozhodnout, jak naložit se zaměstnanci sociálních podniků, kteří prostoupí do standardního zaměstnání a naplní tak poslání sociálního podniku jako tréninkového pracoviště. Museli by v ten moment opustit i byt? Neodrazovalo by je to pak od hledání standardní práce?

SWOT analýza – bydlení

S – silné stránky	W – slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> – Koncepční řešení sociálního bydlení HMP a jeho politická podpora, vyjádřená i přijetím strategie rozvoje (sociálního) bydlení – Oprava dlouhodobě neobsazených bytů a jejich zprovoznění pro účely sociálního bydlení – Odborný tým HMP a spolupráce s neziskovým sektorem, posílení personální kapacity OBF – Zřízení Kontaktních míst pro bydlení na MHMP i MČ – Zřízení pozic poradců pro nájemníky na MHMP i MČ – Zlepšený management nesvěřeného bytového fondu HMP – Schopnost efektivně čerpat zdroje EU pro sociální bydlení – Široká síť spolupracujících organizací poskytujících podporu v bydlení 	<ul style="list-style-type: none"> – Rozdílná pravidla HMP a MČ pro přidělování sociálních bytů – Nedostatek bytů vlastněných HMP a MČ (ale i nedostatek bytů soukromých vlastníků) – Koncentrace sociálních bytů HMP na P14 a P17 – Omezená možnost přidělovat sociální byty v MČ, odkud žadatel pochází (kde má vybudovány sociální sítě, včetně sítí solidárních)
O – příležitosti	T – hrozby
<ul style="list-style-type: none"> – Využití bytového fondu soukromých pronajímatelů prostřednictvím Městské nájemní agentury – Memoranda o spolupráci mezi HMP a několika MČ – Síť sociálních služeb využitelných k podpoře bydlení (zejména TP, OSP, SAS) – Výstavba, výkup a rekonstrukce bytového fondu z prostředků IROP a z vlastních prostředků – Chystaný zákon o podpoře v bydlení – Prostředky ESIF (OPZ+) na podporu sociálních služeb a programů prevence ztráty bydlení – Vyhlášen program OPZ+ Výzva 007 Sociální začleňování 	<ul style="list-style-type: none"> – Diskriminace na trhu s byty soukromých pronajímatelů – Upozadění rodin žijících v nevyhovujícím nebo nejistém bydlení a diskriminovaných soukromými pronajímateli na trhu s byty z důvodu etnicity nebo početnosti – Nejednotnost výplatních termínů dávek SSP a dávek pomoci v HN limituje udržitelné hospodaření s příjmy – Rigidita ÚPČR při vyplácení MOP na kauce

Priority a cíle v oblasti bydlení

Priorita 3.1 Zajistit důstojné (standardní) a stabilní bydlení pro nízkopříjmové a diskriminované skupiny obyvatel

Soulad s cíli vládní Strategie romské integrace pro roky 2021–2030: Specifický cíl D.1 „Snižit diskriminaci a segregaci v přístupu k bydlení“, Specifický cíl D.2 „Zvýšit kvalitu a dostupnost bydlení sociálně vyloučených obyvatel, včetně Romů“ a Specifický cíl D.4 „Podpora nástrojů zabydlování“.

Obecný cíl 3.1.1 Bude vytvořen systém podpory v bydlení jednotný pro celé území HMP				
<u>Specifický cíl 3.1.1.1</u> Bude jednáno o sjednocení pravidel přidělování sociálních bytů HMP a zapojených MČ				Garant: OBF MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Budou provedeny analýzy žadatelů o sociální byty, klientů kontaktních míst pro bydlení, zkušeností nájemců v domech, kde se nacházejí sociální byty z řad BOST i ostatních nájemců; dále bude uspořádáno setkání relevantních aktérů (radní HMP pro oblast bydlení a jeho tým, OBF MHMP, SOV MHMP, KRK, romští poradci při MČ, bytové odbory zapojených MČ, CSSP, poskytovatelé služeb na podporu bydlení) za účelem zhodnocení přínosů a slabin pražského programu zabydlování	2022	OBF MHMP	vlastní	
ii. Ustaví se pracovní skupina, která na základě analýz a výstupů setkání vytvoří návrh programu zabydlování (sociálního bydlení) pro nesevěřené i svěřené byty HMP	2022	OBF MHMP	vlastní	
iii. Návrh bude připomínkován všemi relevantními aktéry, finalizován a schválen orgány HMP	2022	OBF MHMP	vlastní	
iv. Program podpory v bydlení v Praze bude realizován HMP i zapojenými	2023	OBF MHMP	vlastní	

MČ				
<u>Specifický cíl 3.1.1.2</u> Bude posílena síť kontaktních míst pro bydlení				Garant: OBF MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. OBF MHMP definuje standardy práce KMB, které budou závazné pro subjekty využívající dotace MHMP na tuto činnost, OBF bude zajišťovat metodickou a finanční podporu	2022	OBF MHMP	vlastní	
ii. Se zapojenými MČ bude vyjednáno pronájem nebo poskytnutí prostor	2022	OBF MHMP	HMP	
iii. Nová KMB budou otevřena s využitím zdrojů HMP nebo ESIF	2023	OBF MHMP	HMP, OPZ+	
Obečný cíl 3.1.2 Bude posílena síť podpůrných služeb pro prevenci ztráty bydlení				
<u>Specifický cíl 3.1.2.1</u> Služba terénních programů bude v Krajské síti služeb navýšena o 3 úvazky hrazené z dotace HMP a do sítě bude navíc dočasně zařazen další potřebný počet úvazků, které budou hrazeny z jiných zdrojů (ESIF)				Garant: SOV MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Při aktualizaci SPRSS bude vyjednáno navýšení terénních služeb dlouhodobě zařazených do sítě a financovaných z dotace HMP adekvátní k nárůstu počtu sociálních bytů; také bude vyjednáno nárůst o potřebný počet úvazků zařazených do sítě dočasně a financovaných z jiných zdrojů (ESIF)	2021 2024	SOV MHMP	HMP, ESIF	splněno
<u>Specifický cíl 3.1.2.2</u> Služba odborné sociální poradenství bude v krajské síti služeb navýšena o 20 úvazků hrazených z dotace HMP a do sítě bude navíc dočasně zařazen další potřebný počet úvazků, které budou hrazeny z jiných zdrojů (ESIF)				Garant: SOV MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Při aktualizaci SPRSS bude vyjednáno navýšení služby	2021	SOV MHMP	HMP,	splněno

	odborného sociálního poradenství o 20 úvazků sociálních pracovníků dlouhodobě zařazených do sítě a financovaných z dotace HMP a o potřebný počet úvazků zařazených do sítě dočasně a financovaných z jiných zdrojů (ESIF)			ESIF	
ii.	Při dalších aktualizacích bude objem služby v síti upravován s ohledem na potřebnost v terénu a s ohledem na možnosti rozpočtu HMP	2024 2027 2030	SOV MHMP	HMP a ESIF	
<u>Specifický cíl 3.1.2.3</u> Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi budou v Krajské síti služeb navýšeny o 10 úvazků hrazených z dotace HMP a do sítě bude navíc dočasně zařazeno 10 úvazků hrazených z jiných zdrojů (ESIF)					Garant: SOV MHMP
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Při aktualizaci SPRSS bude vyjednáno navýšení služby SAS pro rodiny s dětmi o 10 úvazků sociálních pracovníků dlouhodobě zařazených do sítě a financovaných z dotace HMP a o potřebný počet úvazků zařazených do sítě dočasně a financovaných z jiných zdrojů (ESIF)	2021 2024	SOV MHMP	HMP, ESIF	splněno
<u>Specifický cíl 3.1.2.4</u> Přínos služeb dočasně zařazených do sítě služeb bude po stanovené době poskytování zhodnocen a služby budou případně do sítě zařazeny dlouhodobě a nadále financovány z dotace HMP; do základní sítě budou po vyhodnocení přesunuty i služby ze sítě doplňkové					Garant: SOV MHMP
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Při evaluaci SPRSS bude zhodnocena i potřebnost a efektivita služeb zařazených do sítě dočasně	2024 2027 2030	SOV MHMP	HMP	
ii.	Na základě tohoto zhodnocení bude rozhodnuto o jejich případném dlouhodobém	2024 2027	SOV MHMP	HMP	

zařazení	2030			
Obecný cíl 3.1.3 Potřebným domácnostem bude nabízeno sociální bydlení HMP a MČ				
<u>Specifický cíl 3.1.3.1</u> Přidělování bytů bude optimalizováno tak, aby nedocházelo ke koncentraci domácností s obdobnými charakteristikami v určitých částech města				Garant: OBF MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Součástí revize <i>Pravidel pronájmu a prodlužování doby nájmu bytů a ubytovacích místností v objektech HMP</i> bude závazný postup pro předcházení koncentraci osob v sociální tísní, který bude vyžadovat důkladné posouzení, pokud podíl nájemců BOST přesáhne 10 % v domě, a zákaz, pokud jejich podíl přesáhne 20 %	2022	OBF MHMP	vlastní	
<u>Specifický cíl 3.1.3.2</u> Městské části budou motivovány k uvolňování bytů pro sociální bydlení (sociální prací, financemi na rekonstrukci bydlení, investicemi do infrastruktury)				Garant: OBF MHMP, SE9
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Radní HMP pro bydlení a finance zjistí potřeby městských částí pro externí financování dlouhodobě udržitelné správy bytového fondu	2023	OBF, SOV, HOM, další	vlastní	
ii. HMP vytvoří vlastní pobídky (navýšení rozpočtu FRDB) a bude jednat s možnými financujícími institucemi (EIB,CEB, vláda ČR, EK) s cílem generovat pobídky pro podporu infrastruktury sociálního bydlení	2023	FRDB?	HMP	
<u>Specifický cíl 3.1.3.3</u> Mezi vybrané profese, kterým jsou byty HMP a zapojených MČ přidělovány přednostně, budou zařazení i zaměstnanci sociálních podniků				Garant: OBF MHMP

Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. OBF navrhne RHMP, bytové odbory zapojených MČ navrhnou RMČ, zda se přednost bude týkat zaměstnanců jakýchkoli sociálních podniků, nebo pouze sociálních podniků řízených nebo spoluvlastněných HMP či MČ	2024/25	OBF MHMP, MČ	vlastní	
ii. OBF stanoví podmínky užívání obecního bytu a zohlední přitom skutečnost, že některé sociální podniky jsou tréninkového, průtokového charakteru a jejich účelem je zaměstnance připravit na odchod z podniku a nástup do standardního zaměstnání	2024/25	OBF MHMP	vlastní	
Obecný cíl 3.1.4 Potřebným domácnostem bude nabízeno podporované bydlení u soukromých pronajímatelů				
<u>Specifický cíl 3.1.4.1</u> Na základě vyhodnocení pilotního provozu bude Městská nájemní agentura transformována, nebo bude s portfoliem 500 bytů etablována do roku 2030 (cíle Strategie rozvoje bydlení HMP)				Garant: SOV MHMP (CSSP), součinnost OBF MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. CSSP a OBF vyhodnotí po 12 měsících pilotního provozu přínos a nastavení MNA	2022	CSSP v součinnosti s OBF MHMP	vlastní	
ii. MNA bude etablována v podobě stanovené na základě vyhodnocení pilotního provozu	2023	CSSP v součinnosti s OBF MHMP	vlastní	
iii. Radou HMP bude určen statut MNA do budoucna	2024	Rada HMP	vlastní	
Obecný cíl 3.1.5 Úřad práce upraví výplatu dávek pomoci v hmotné nouzi a dávek státní sociální podpory				

<u>Specifický cíl 3.1.5.1</u> Hlavní město Praha bude intervenovat u KrP ÚPČR a MPSV ve prospěch sjednocení výplatních termínů sociálních dávek jednotlivými kontaktními pracovišti				Garant: Sekretariát radního pro bydlení
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Od romských poradců, sociálních pracovníků, pracovníků OBF a pracovníků bytových odborů zapojených MČ budou shromážděny podklady týkající se problémů s úhradami poplatků spojených s bydlením, které pramení z vyplácení sociálních dávek v různých termínech	2023	KRK, OBF MHMP	vlastní	
ii. Bude svoláno jednání s ÚPČR na téma sjednocení výplatních termínů	2023	Sekretariát radního pro bydlení	vlastní	
Obecný cíl 3.1.6 Hlavní město Praha a zapojené městské části budou stavět, vykupovat nebo rekonstruovat byty pro sociální bydlení				
<u>Specifický cíl 3.1.6.1</u> Hlavní město Praha a zapojené městské části vyčlení alespoň 20 % nově postavených, rekonstruovaných nebo koupených bytů pro účely sociálního bydlení				Garant: OBF MHMP, HOM MHMP / Městská developerská, SOV MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Bude pořízeno 3 500 bytů do vlastnictví HMP a zapojených MČ	2022–2030	HOM MHMP, zapojené MČ	HMP a MČ	
ii. Sociální byty budou vybírány tak, aby nebyly koncentrovány v jednom domě nebo v jedné lokalitě	2022–2030	OBF MHMP, zapojené MČ	HMP a MČ	
<u>Specifický cíl 3.1.6.2</u> Hlavní město Praha a zapojené městské části vytvoří nižší stupeň bydlení pro jednotlivce (nikoli rodiny s dětmi) sestávající z městských				Garant: SOV MHMP

ubytoven				(CSSP), OBF MHMP, HOM MHMP / Městská developersk á	
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	V Praze bude vyčíslena potřebná kapacita bydlení záchytného typu s ohledem na demografickou předpověď	2023	SOV MHMP (CSSP), OBF MHMP	vlastní	
ii.	Budou vytipovány objekty pro provoz městských ubytoven	2023	HOM MHMP, OBF MHMP	vlastní	
iii.	Soukromé ubytovny budou podléhat opakovaným důsledným kontrolám a nevyhovující ubytovny budou pokutovány vysokými částkami a zavírány	2022– 2030	Stavební úřad, OHS	vlastní	
iv.	Městské ubytovny budou otevírány buď v odkoupených budovách soukromých ubytoven, nebo v jiných objektech města	2023– 2030	OBF MHMP	HMP	
v.	Při každé aktualizaci SPRSS bude posuzována potřeba azylových domů	2024 2027 2030	SOV MHMP	vlastní	
vi.	Podle potřeb zjištěných v terénu bude navrhován rozvoj služby AD	2024 2027 2030	SOV MHMP	HMP	

4. Oblast zdraví, bezpečí a prevence sociálně nežádoucích jevů

Zdraví, patologie

Romové se podle různých průzkumů dožívají až o 18 let méně než běžná integrovaná populace (zajímavé je, že to platí pro Romy obecně, nikoli jen ty sociálně vyloučené). Vládní SRI hovoří o tom, že střední délka života je u Romů o 10–15 let kratší než u většinové populace, přičemž vychází ze studie *Roma Inclusion Index 2015*, podle níž je průměrná délka života Romů 68,5 let, zatímco u většinové společnosti je to 78,5. U romských žen je pak průměrná délka života 71,5 let. Nejnovější studie Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně, vypracovaná coby součást projektu *Saste Roma*, dokonce udává průměrný věk dožití romských mužů 57 let a žen 65 let, což je o 18 let méně než u většinové populace.

V případě chudých (sociálně vyloučených) Romů to lze připisovat především nezdravému životnímu stylu (kalorickému a nutričně chudému – mastnému, moučnému a sladkému – jídelníčku, zvýšené spotřebě alkoholu, kouření, užívání omamných a psychotropních látek, absenci pohybu, nedostatečné hygieně atd.), zapříčiněnému jednak velice nízkou zdravotní gramotností, ale také jednoduše chudobou (nuznými bytovými podmínkami a chudou stravou) nebo frustrací a potřebou úniku (nadměrným užíváním alkoholu, tabáku, kofeinu a dalších návykových látek). Podle vládní Strategie romské integrace jsou „romské děti také častěji obézní, konzumují méně zeleniny (19 % doporučené dávky), ovoce (20 % doporučené dávky), mléka a mléčných výrobků (32 % doporučené dávky), a naopak v nadměrné míře konzumují (463 % doporučené dávky) nezdravé potraviny jako sladkosti, uzeniny apod.“. Dalším důvodem (který se při jistém zobecnění týká všech Romů) je nízká míra využívání lékařské péče, která souvisí buď s obtížnou dostupností praktických lékařů a pediatriů (kupříkladu díky časté migraci rodin je lékař po čase na druhém konci Prahy, případně mají poblíž bydliště všichni lékaři plnou kapacitu a nové pacienty nepřijímají²²), s obavami z návštěvy lékaře či s nechutí lékaře navštěvovat, s považováním preventivních prohlídek za zbytečné (podle šetření Marinelly Danosové a kolektivu se takto v roce 2015 vyjádřilo 54,3 % romských respondentů průzkumu²³), s diskriminací (lékařské zařízení Roma nepřijme s tím, že se odvolá na naplněnost kapacit, která je jediným zákonným důvodem pro odmítnutí pacienta²⁴), nebo nerespektujícím

²² Aktuální a stále aktualizovaný přehled kapacit nejen praktiků a pediatriů je dostupný v Národním registru poskytovatelů zdravotních služeb na adrese <https://nrpzs.uzis.cz/>.

²³ Zdroj: Vnímání zdraví u romského etnika, In: *Medicína pro praxi*, 2015. Dokument dostupný na adrese https://www.medicinapropraxi.cz/artkey/med-201505-0012_Vnimani_zdravi_u_romskeho_etnika.php.

²⁴ Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů, vymezuje v § 48 odst. 1 možnosti odmítnutí pacienta pouze v předem definovaných případech, např. pokud by přijetím pacienta bylo překročeno únosné pracovní zatížení nebo pokud jeho přijetí brání provozní důvody, pokud by vzdálenost místa pobytu pacienta neumožňovala v případě poskytování zdravotních služeb v oboru všeobecné praktické lékařství a praktické lékařství pro děti a dorost výkon návštěvní služby, nebo pokud pacient není pojištěncem zdravotní pojišťovny, s níž má poskytovatel

chováním ze strany lékařů k romským pacientům (přezíravost, tykání, neurvalost, lhostejnost, nedůslednost při vyšetření, urážky...). Násobně větším problémem je pak nevyužívání odborné péče. Ta je buď zcela kapacitně nedostatečná (psychiatr, klinický logoped), nebo o ní lidé, kteří by tuto péči potřebovali, nevědí. Není výjimkou, že sociálně vyloučení chudí lidé (lhostejno, zda Romové nebo ne) umírají na dnes již běžně léčitelná onemocnění, neboť specialistu buď nevyhledají (nenavštíví nebo nemají praktického lékaře, jenž by je ke specialistovi doporučil), nebo jej nevyhledají včas. Další příčinou nevyužívání specializovaných lékařů je liknavý přístup praktiků k problémům romských (ať vyloučených, nebo integrovaných) pacientů.²⁵

Pro zpřístupnění lékařské péče – ať již základní, nebo specializované – sociálně vyloučeným osobám a konkrétně Romům lze využít stávající kapacity služeb poskytovaných na území hlavního města. Mohou to být sociální pracovníci městských částí, sociální pracovníci příspěvkových organizací HMP a MČ, sociální pracovníci nevládních neziskových organizací, romští poradci a terénní pracovníci při MČ nebo přímo pro tento účel zřízená síť mediátorů podpory zdraví.

Náplní práce mediátora podpory zdraví (Regionálního centra podpory zdraví) je formou individuálních konzultací i skupinových aktivit sociálně vyloučeným osobám a osobám s nízkým povědomím o péči o zdraví vlastní a zdraví členů rodiny: 1) zprostředkovávat primární zdravotní péči (praktické lékaře, pediatrie); 2) zprostředkovávat zdravotní pojištění (u pojišťoven, které mají smlouvy s lékaři dostupnými v daném místě); 3) podávat informace ohledně péče o zdraví a důsledků nezdravého životního stylu; 4) poskytovat poradenství a pomáhat s nácviky v oblasti hygieny, jídelníčku, péče o dítě či jinou nesamostatnou osobu v domácnosti atp.; 5) poskytovat poradenství v oblasti práv a povinností; 6) pomáhat s uplatňováním práv vůči zdravotnímu systému, zejména pak při podezření na diskriminaci.

Koordinovat výše zmíněné aktéry v terénu a poskytovat jim informační podporu je úkolem odboru zdravotnictví MHMP. Ten by jim měl být k dispozici při řešení konkrétních klientských kauz jako informační, metodické a kontrolní místo. To lze nejlépe realizovat prostřednictvím pravidelných (měsíčních) setkání poradního sboru krajského romského koordinátora, kam by všichni výše uvedení měli být zváni. Zároveň by hlavní město Praha mělo ve svých nemocnicích coby jejich zřizovatel dojednat vytvoření rezervních kapacit pro ošetření, vyšetření a léčení osob stojících mimo systém zdravotní péče (osob bez lékaře, případně i bez pojištění) pro případy, kdy bude v terénu zjištěna potřeba takové péče.

Do oblasti zdraví patří i problematika zdravého vývoje dítěte v rodinném prostředí a bezpečné rodinné klima. V sociálně vyloučených rodinách se podle řady výzkumů poměrně hojně vyskytují jevy jako zanedbávání výchovy, týrání, zneužívání osob mladších 18 let, domácí násilí, užívání drog,

---

uzavřenou smlouvu podle zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů.

²⁵ Zdroj: In IUSTITIA.

alkoholismus, nedostatečná hygiena a starost o domácnost atd. Orgány sociálně-právní ochrany dítěte jsou přitom jednak poddimenzované, jednak podle svědectví z terénu některé jevy (jako je třeba domácí násilí) bagatelizují s odkazem na „jinou kulturu“ nebo dokonce „jinou mentalitu“, obzvláště v případě romských rodin. Vzdělávání pracovníků OSPOD se věnujeme níže, zde chceme zdůraznit potřebu posílení preventivních služeb v terénu, konkrétně hlavně sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi, jejichž úkolem je mimo jiné sanovat a stabilizovat rodinné prostředí (bezpečné klima, udržitelnost nepatologických vztahů, zabezpečení nezbytných potřeb pro fungování domácnosti, udržení bydlení, stabilizace rozpočtu atd.), podporovat rozvoj rodičovských kompetencí v oblasti starosti a péče o děti (zdraví, vzdělání, osobnostní rozvoj) či podporovat proces vzdělávání a dospívání dětí (doučování a školní příprava, mentoring, kariérové poradenství, zájmová činnost), to vše s cílem zabezpečit dětem klidný a zdravý vývoj a předcházet jejich odebrání z rodinného prostředí. V případě, že k jejich odebrání dojde, by pak Praha měla zajistit jejich umístění do náhradní rodinné péče, nikoli do péče ústavní. To je však zatím v případě romských dětí poměrně těžký úkol, o čemž svědčí i zjištění MPSV z března tohoto roku (2021), podle nějž je ze všech dětí v českých kojeneckých ústavech 54 % dětí romských nebo poloromských.

Řadě dětí již od novorozeneckého věku hrozí odebrání nebo odložení nikoli z důvodu výskytu patologických jevů, nýbrž z důvodů socioekonomických: kvůli nestabilnímu bydlení nebo jeho úplné absenci, kvůli příjmové situaci rodiny, kvůli absenci širšího rodinného zázemí nebo jiné sociální podpory (kamarádky, kolegyně) matky samoživitelky, kvůli nezvládnutí péče o dítě či kvůli psychickým nebo zdravotním problémům rodičů. Obzvláště v takovýchto případech musí být rozpadu rodiny zabráněno všemi dostupnými prostředky napříč různými oblastmi sociálně integrační větve této strategie: zajištění stabilního důstojného bydlení, sociálních služeb, zdravotních služeb včetně služeb psychologických a psychiatrických, zajištění dostatečných příjmů (včetně řešení předluženosti), rodičovských center, poraden atd.

Zvláštní pozornost by měla být věnována domácímu násilí, páchanému především na ženách a před zraky dětí, které je v sociálně vyloučených domácnostech jev ještě méně podchycený než v rodinách tzv. běžných (nevyločených). Ačkoli k domácímu násilí dochází ve všech socioekonomických vrstvách a ačkoli se stále častěji v roli agresorů objevují ženy, v případě Romů – a zvláště těch sociálně vyloučených – lze přesto v porovnání se zbytkem populace zaznamenat rozdíl.²⁶ Oběti jsou takřka bez výjimky ženy, které navíc jednak nemají povědomí o možnostech obrany, jednak je ani nenapadá, že by se bránit mohly. I v případě, že je to napadne a že zároveň mají informace o tom, kam se s problémem obrátit, zpravidla se stydí nebo bojí tak učinit. V mnoha romských rodinách se navíc fyzické útoky vůči ženám berou (tradičně) jako norma, ženy to přijímají jako běžnou součást vzorců rodinného chování, muži se tím netají a naopak je to chápáno jako výbava muže, který si umí zjednat pořádek a respekt, jako výbava hlavy rodiny (což neznamená, abychom se vrátili k předešlému

---

²⁶ Viz například kapitola 9.3.5.3 vládní *Strategie romské integrace 2021–2030*.

odstavci, že by to tak měl chápat i OSPOD, případně policie). Děti v těchto vzorcích myšlení vyrůstají a přebírají je. Chceme obětem poskytnout bezpečný prostor, ve kterém by o svých zkušenostech mohly mluvit při individuálních konzultacích nebo ve svépomocných skupinách, vysvětlit jim, že násilí v rodinách není normální a že se proti němu lze bránit a ukázat jim jak. Na straně druhé chceme vzdělávat pracovníky OSPOD, policisty, státní zástupce a soudce (k tomu se ještě vrátíme níže).

Mezi sociálně vyloučenými osobami lze pozorovat i zvýšený příklon k užívání návykových látek – podle vládní SRI je u Romů (a to dokonce nejen u těch sociálně vyloučených) „vysoká prevalence kouření a častější drogová závislost mezi mládeží a dětmi, romské děti jsou méně informované o negativních dopadech spojených s užíváním návykových látek, specifíkem je mezigenerační vzorec užívání návykových látek v romských rodinách, při kterém mohou děti vnímat užívání drog (např. pervitinu) jako běžnou součást života, včetně častějšího přechodu na injekční aplikaci drog a vyšší míry užívání více návykových látek současně“.

Základní službou pro drogově závislé jsou terénní programy pro uživatele omamných a psychotropních látek. Kromě *harm-reduction* programu (tedy výměny injekčních stříkaček, distribuce zdravotnického materiálu a testování na HIV a žloutenku) je součástí služby sociální poradenství. V případě Romů je však těžké vzbudit u klientely potřebnou důvěru, aby bylo možné poradenství realizovat. V reakci na uvedený problém by poskytovatelé této služby mohli více spolupracovat s romskými a proromskými organizacemi, jakož i s poskytovateli dalších sociálních služeb v sociálně vyloučených rodinách. Propojení aktérů lze nastavit za pomoci poradního sboru krajské romské koordinátorky.

Samozřejmostí by mělo být pokračování a další rozvoj dosavadních programů primární prevence na školách zaměřených nejen na návykové látky, ale i na nelátkové závislosti a na podporu zdravého životního stylu v celé šíři.

Bezpečí

Podle vládní Strategie romské integrace pro roky 2021–2030 má 53 % romských žen a 59 % romských mužů v průběhu posledního roku zkušenost s obtěžováním nebo napadením z důvodu své etnicity, z toho 5 % osobně čelilo přímým fyzickým útokům a 34 % mělo někoho, kdo takovému útoku čelil, v rodině. Míra ohlašování takových útoků je přitom extrémně nízká – pod 10 %. Je to dáno nedůvěrou v instituce státní správy a zejména nedůvěrou k policii, která podle organizací monitorujících diskriminační jednání veřejné správy (např. In IUSTITIA) přistupuje k romským obětem trestných činů laxe (obzvláště v případě rasově motivovaných útoků), a navíc se potýká s rasismem ve vlastních řadách. Hlavní město Praha v počtech útoků na Romy z důvodu jejich etnicity vévodí

celorepublikovým statistikám.²⁷ Romové jsou ze všech národnostních skupin nejčastějšími oběťmi, i když v celkovém objemu předsudečných trestných činů „zaostávají“ za cizinci (počítanými dohromady). Ovšem tento statistický rozdíl je podle odborníků dán právě tím, že Romové tyto útoky neohlašují a neobrací se o pomoc ani na organizace mimo státní správu, neboť s nimi vyrůstají od dětství a považují je za běžnou součást života. Experti z pomáhajících organizací i romští poradci a terénní sociální pracovníci z městských částí se přitom shodují, že policie není jedinou složkou veřejné správy, na kterou se Romové bojí obracet, u které to považují za zbytečné nebo z jejíž strany se jim dostává nerovného zacházení. Diskriminaci, nezájmu, liknavosti v konání a špatnému zacházení čelí i ze strany služeb zdravotních, orgánů sociálně-právní ochrany dítěte, kontaktních pracovišť úřadu práce a dalších úřadů.

Na jedné straně je tedy nezbytné změnit přístup institucí veřejné správy a represivních složek k marginalizovaným skupinám a etnickým a jiným minoritám (kromě Romů se s nerovným, nepřiměřeným nebo nezákonným postupem složek veřejné správy, respektive jedinců v jejich řadách, potýkají i osoby bez domova, cizinci či osoby s odlišnou sexuální orientací), na straně druhé je třeba posílit důvěru těchto osob v právní stát. Druhé je samozřejmě do značné míry podmíněno prvním, ale ne bezezbytku.

Jednou z cest, jak oba světy (z nichž jeden – svět institucí – je tu pro ten druhý – občany) vzájemně přiblížit, jsou neformální společná setkání v prostorách komunitních center, nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež, nízkoprahových denních centrech, azylových domech či jinde. Další cestou je bezpochyby vzdělávání úředníků, policistů, pedagogů atp. a další zvýšení počtu Romů a příslušníků jiných marginalizovaných skupin na pozicích ve veřejné správě a u policie – jak státní, tak městské.

Prevence kriminality

V sociálně vyloučených lokalitách je výskyt protiprávního jednání podle českých i zahraničních výzkumů²⁸ vyšší a takové jednání je často nejdostupnější nebo jedinou dostupnou formou subsistence. Obyvatelé SVL jsou přitom častěji nejen pachateli, ale i oběťmi kriminálních činů. Děti pak takové jednání přejímají jako normu. Proto je podle našeho názoru záhodno posílit programy primární prevence včetně vzdělávání dětí v oblasti práva a důsledků jeho porušování, a to hlavně na školách s vyšší koncentrací sociálně vyloučených žáků.

Jednou ze zásadních složek prevence jsou samozřejmě vzdělávací, zájmové, sportovní a volnočasové aktivity, jejich zajištění ale řešíme v jiné části strategie.

---

²⁷ Zdroj: In IUSTITIA.

²⁸ Například projekt BRIZOLIT (bližší informace jsou dostupné na adrese <http://brizolit.org/>).

Sekundární prevenci lze zaměřit na děti z klientských rodin OSPOD formou pobytových i příměstských táborů a jiných aktivit. Praha tento druh prevence realizuje již dnes z vlastního rozpočtu. Preventivní složku má samozřejmě každá sociální služba, o níž při naplňování cílů strategie mluvíme jako o vhodném nástroji. V případě dětí se jedná především o služby SAS a NZDM.

A konečně terciární prevence spočívá v resocializaci kriminálně narušených osob (pracovní uplatnění včetně rekvalifikace, sociální a rodinné poradenství, pomoc při získávání bydlení atd.). Jejím cílem je udržet výsledky dosažené prostřednictvím předchozích intervencí a rekonstruovat nefunkční sociální prostředí.

Hlavní město Praha má oblast prevence kriminality a dalších nežádoucích jevů podrobně podchycenu v *Koncepci prevence kriminality hlavního města Prahy na léta 2017 až 2021* (nyní se připravuje nová verze s platností od roku 2022) a každoročně vypisuje dotační program²⁹, který je v posledních letech rozdělen na čtyři základní opatření: 1) práce s dětmi a mládeží v souvislosti s prevencí kriminality (v NZDM, ve volném čase, ve zvyšování právního povědomí, prostřednictvím resocializačních pobytů); 2) pomoc obětem trestné činnosti (se zaměřením na domácí násilí a na ochranu zvláště zranitelných skupin); 3) boj proti recidivě, práce s pachateli trestné činnosti (resocializační programy pro navrátilce z výkonu trestu odnětí svobody, včetně jejich umístění na trh práce, probační a resocializační programy pro mládež, programy předcházení recidivy u podmíněčně odsouzených); 4) nové hrozby a přístupy (kriminalita v kyberprostoru, zvyšování finanční gramotnosti a dluhové poradenství, boj s extremismem, rasismem, xenofobií a dalšími formami nesnášenlivosti).

Kromě prevence kriminality má odbor sociálních věcí MHMP na starosti rovněž protidrogovou prevenci a školskou prevenci rizikového chování. Své preventivní programy mají i jednotlivé městské části. Cíle SRI v těchto oblastech tak nepřináší mnoho nového, neboť systém je v Praze již etablovaný a funkční. Spíše chceme potvrdit jeho nastavení a přihlásit se v cílech k jeho pokračování.

SWOT analýza – zdraví, bezpečí, prevence sociálně nežádoucích jevů

S – silné stránky	W – slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> – Geografická dostupnost zdravotnických služeb – Dostupnost sociálních služeb, včetně služeb pro uživatele OPL – Programy primární prevence na školách – Strategie prevence kriminality HMP – Zapojení PČR do poradního sboru krajské 	<ul style="list-style-type: none"> – Špatný zdravotní stav (včetně psychického) sociálně vyloučených osob ve srovnání s průměrem populace – Nízké povědomí o zdravém způsobu života, respektive o důsledcích nezdravého životního stylu – Nízká míra navštěvování lékařů (zejména zanedbávání preventivních prohlídek)

²⁹ Program je dostupný na adrese https://www.praha.eu/public/26/eb/53/3312679_1171826_PROGRAM_PK_2022.pdf.

<ul style="list-style-type: none"> romské koordinátorky – Dotační programy SOV v oblasti prevence kriminality, školské prevence nežádoucích jevů a drogové prevence 	<ul style="list-style-type: none"> – Zvýšený příklon k užívání OPL a posun norem ve vyloučených (a romských) rodinách – Nízké rodičovské kompetence (nezdravý vývoj dětí) – Rozšířené domácí násilí v sociálně vyloučených rodinách, (dočasně) podřízené postavení žen v romských rodinách (status ženy roste s počtem dětí) – Nízké právní povědomí sociálně vyloučených osob
O – příležitosti	T – hrozby
<ul style="list-style-type: none"> – Projekt Regionální centra podpory zdraví Ministerstva zdravotnictví – Zapojení Romů do řad MP a PČR – Zavedení specializovaných drogových služeb (zejména terénních programů) pro romské uživatele – Dostatek aktérů pro multidisciplinární spolupráci – Vzdělávání pracovníků OSPOD, příslušníků PČR a strážníků MP 	<ul style="list-style-type: none"> – Diskriminace, líný a předsudečný přístup lékařů a zdravotnického personálu k Romům – Chudoba jako limitující faktor zdravého stylu života – Nedůvěra romských uživatelů OPL v sociální služby pro uživatele – Nedůvěra sociálně vyloučených osob, ale i Romů bez ohledu na socioekonomické postavení, v policii (PČR i MP)

SWOT analýza – rodina a ústavní péče

S – silné stránky	W – slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> – Dostatek poskytovatelů sociálních a prarodinných služeb (SAS, OSP, krizová pomoc) – Politické vedení Prahy usiluje o návrat dětí v ústavní péči do rodin nebo jejich umístění do náhradní rodinné péče – Dostatek kompetentních a silných klíčových aktérů pro mezioborovou spolupráci (NNO, PPP, školy, OSPOD) 	<ul style="list-style-type: none"> – Množství romských dětí v ústavní péči (v kojeneckých ústavech je až 54 % ze všech dětí romského nebo poloromského původu) – Nízké rodičovské kompetence sociálně vyloučených rodičů
O – příležitosti	T – hrozby
<ul style="list-style-type: none"> – Praha do roku 2030 připraví strategii rozvoje systému podpory ohrožených dětí 	<ul style="list-style-type: none"> – Odlišný přístup některých pracovníků OSPOD k romským rodinám v porovnání

<p>a jejich rodin na území hlavního města³⁰ (https://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/tiskove_zpravy/praha_uzavira_memorandum_v_oblasti.html)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Bytová politika HMP 	<p>s rodinami neromskými</p> <ul style="list-style-type: none"> – Nedostatečná erudice některých pracovníků OSPOD pro práci s romskými rodinami – Nedostatek pěstounů a adoptivních párů, ochotných vzít si do péče romské dítě
--	---

Priority a cíle v oblasti zdraví, bezpečí a prevence sociálně nežádoucích jevů

Priorita 4.1 Zlepšit fyzický i psychický zdravotní stav sociálně vyloučených a chudých osob

Soulad s cíli vládní Strategie romské integrace pro roky 2021–2030: Specifický cíl F.2 „Zlepšit přístup ke zdravotní péči a participaci na péči o zdraví mezi Romy“, Specifický cíl F.4 „Zajistit dostupnost zdravotních služeb v čase, místě, kapacitě i ceně, specificky pro sociálně vyloučené obyvatele, včetně Romů“, Specifický cíl F.5 „Zajistit dostupnost adiktologických služeb pro romské uživatele návykových látek“ a Specifický cíl F.6 „Zajistit řešení domácího a genderově podmíněného násilí v romských rodinách a mezi romskými LGBTIQ+“.

Obecný cíl 4.1.1 Všem sociálně vyloučeným Romům bude dostupná základní a speciální zdravotní péče					
Specifický cíl 4.1.1.1 V Praze budou působit mediátoři podpory zdraví pod Regionálním centrem podpory zdraví				Garant: KRK, ZDR MHMP	
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Za účasti ZDR MHMP, KRK, romských poradců při MČ a vybraných NNO bude uskutečněno jednání s Regionálním centrem podpory zdraví Státního zdravotního ústavu za účelem identifikace potřeb chudých osob na území HMP	2022	ZDR MHMP	vlastní	
ii.	S RCPZ bude dojednáno zacílení působnosti mediátorů	2022	ZDR MHMP	vlastní	

³⁰ Viz memorandum dostupné na adrese https://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/magistrat/tiskovy_servis/tiskove_zpravy/praha_uzavira_memorandum_v_oblasti.html.

zdraví				
<p><u>Specifický cíl 4.1.1.2</u> Na poradním sboru KRK bude nastavena spolupráce mezi odborem zdravotnictví MHMP, sociálními pracovníky NNO i MČ, OSPOD a mediátory podpory zdraví za účelem zajištění dostupnosti zdravotních služeb pro sociálně vyloučené Romy a další potřebné osoby</p>				<p>Garant: KRK, ZDR MHMP</p>
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj
i.	Budou dojednány mechanismy koordinované spolupráce mezi všemi zúčastněnými (<i>case management</i>)	2022	KRK	HMP, ÚVČR
ii.	Spolupráce bude realizována v terénu	2022– 2030	KRK	HMP, ÚVČR, MZDR
<p>Obecný cíl 4.1.2 V sociálně vyloučených domácnostech bude podporováno bezpečné a zdravé rodinné prostředí</p>				
<p><u>Specifický cíl 4.1.2.1</u> Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi budou navýšeny o 10 úvazků pro terénní sociální práci v rodinách (2023) v základní síti služeb a 10 úvazků zařazených do sítě dočasně a hrazených z prostředků ESIF</p>				<p>Garant: SOV MHMP</p>
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj
i.	Při aktualizaci SPRSS bude vyjednáno navýšení služby SAS o 10 úvazků sociálních pracovníků dlouhodobě zařazených do sítě a financovaných z dotace HMP a o potřebný počet úvazků zařazených do sítě dočasně a financovaných z jiných zdrojů (ESIF)	2021	SOV MHMP	HMP ESIF
ii.	Při dalších aktualizacích bude objem služby v síti upravován s ohledem na potřebnost v terénu a s ohledem na možnosti rozpočtu HMP	2024 2027 2030	SOV MHMP	HMP a ESIF
iii.	Při aktualizacích SPRSS bude zhodnocen přínos dočasně zařazených služeb a bude rozhodnuto o jejich	2024 2027 2030	SOV MHMP	HMP

dlouhodobém zařazení do sítě a následném financování z dotace HMP					
<u>Specifický cíl 4.1.2.2</u> Poskytovatelé sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi a služby odborného sociálního poradenství pracující se sociálně vyloučenými a Romy otevřou poradny pro oběti domácího násilí ze zdrojů Programu prevence kriminality SOV					Garant: KRK
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	KRK bude prostřednictvím svého poradního sboru rozesílat oznámení o vyhlášení dotačního programu prevence kriminality SOV MHMP, který bude zahrnovat i podporu poraden pro oběti domácího násilí	2022–2030	KRK	vlastní	
<u>Specifický cíl 4.1.2.3</u> Organizace pracující s Romy budou zprostředkovávat služby Intervenčního centra CSSP					Garant: KRK
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	IC CSSP představí krajskému romskému koordinátorovi nabídku svých služeb	2023	CSSP	vlastní	
ii.	Krajský romský koordinátor bude tuto nabídku zprostředkovávat organizacím pracujícím s Romy	2023–2030	KRK	vlastní	
<u>Specifický cíl 4.1.2.4</u> Na základních a středních školách budou dále realizovány celoroční programy primární prevence a podpory zdravého životního stylu					Garant: SOV MHMP
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Grantový program primární prevence bude nadále každoročně vypisován v souladu s Konceptí PPRCH dětí a mládeže na území HMP a s Národní strategií PPRCH dětí a mládeže	2022–2030	SOV MHMP	HMP – dotace SOV MHMP	
<u>Specifický cíl 4.1.2.5</u> Služby terénních programů pro uživatele OPL a K-centrum					Garant:

budou spolupracovat s romskými a proromskými organizacemi a s poskytovateli dalších sociálních služeb v sociálně vyloučených rodinách za účelem účinnějšího poskytování podpory romským uživatelům drog				SOV MHMP, KRK
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. S využitím poradního sboru KRK budou dojednány podoby spolupráce drogových služeb a organizací pracujících s cílovou skupinou sociálně vyloučených Romů za účelem poskytování podpory romským uživatelům drog	2022	KRK	vlastní	
ii. Dohody budou implementovány v terénu a jejich efekt bude 1x za 12 měsíců hodnocen na poradním sboru KRK	2023– 2030	KRK	vlastní	

Priorita 4.2 Předcházet kriminalitě, zvýšit pocit bezpečí a zajistit vymahatelnost práva

Soulad s cíli vládní Strategie romské integrace pro roky 2021–2030: Specifický cíl B.3 „Zvýšit dostupnost podpory při vymáhání práva“.

Obecný cíl 4.2.1 Mezi Romy se zvýší pocit bezpečí a vymahatelnosti práva a posílí důvěra v instituce veřejné správy				
<u>Specifický cíl 4.2.1.1</u> V rodičovských centrech a v komunitních centrech budou alespoň 1x ročně pořádána neformální setkání u kávy s představiteli veřejné správy (s vybranými úředníky MHMP, ÚMČ, OSPOD, policisty, řediteli, psychology z PPP apod.)				Garant: KRK a zástupce Romů ve Výboru ZHMP pro národnostní menšiny
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. KRK využije svůj poradní sbor k vytvoření okruhu představitelů veřejné správy ochotných účastnit se setkání v komunitních a rodičovských	2023	KRK	vlastní	

	centrech				
ii.	S centry bude vytvořen harmonogram těchto setkání	2023	KRK	vlastní	
<u>Specifický cíl 4.2.1.2</u> V následujících třech letech se, za předpokladu splnění kvalifikačních předpokladů, v řadách městské policie zaměstná alespoň 5 Romů na pozici strážníků, přičemž nebudou mít na starosti výlučně „romskou problematiku“					Garant: KRK, MP HMP
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Vedení Městské policie HMP bude periodicky informovat KRK o nabízených pozicích a podmínkách účasti ve výběrovém řízení na strážníky	2022–2030	ředitel MP HMP	vlastní	
ii.	KRK bude informaci prostřednictvím svého poradního sboru šířit mezi Romy	2022–2030	KRK	vlastní	
iii.	Romští poradci při MČ budou motivovat Romy k účasti na výběrovém řízení na pozici strážníka MP HMP	2022–2030	poradní sbor KRK	vlastní	

5. Oblast boje proti předsudkům, diskriminaci, anticiganismu a předsudečnému násilí

Předsudky, útoky z nenávisti

Z dat, o která se opírá nová vládní Strategie romské integrace, vyplývá, že 85 % Romů se cítí být ve společnosti diskriminováno (jen 15 % z nich diskriminaci ohlásí), a také to, že u 70 % majoritní společnosti budí Romové antipatie a jsou druhými nejméně žádoucími sousedy po Arabech (ti jsou však obávanými sousedy tak říkajíc sezónně, teprve v posledních letech v souvislosti s migrační krizí a teroristickými útoky ve světě, zatímco Romové nejnižší příčky žebříčku ideálních sousedů obsazují stabilně již desítky let). Romové jsou vystaveni nepřátelskému chování již od základní školy. Často jsou obětmi šikany a posměchu ze strany spolužáků a romští rodiče raději volí cestu přihlašování svých dětí na školy segregované, kde budou děti „mezi svými“, než aby aspirovali na jejich kvalitní vzdělávání za cenu každodenního tlaku a emočního nepohodlí. Stejně příčiny (kromě jiných) má i nízká účast, respektive výdrž romských dětí na školách středních, zejména na učilištích.

Podle vládní Strategie romské integrace se 92 % pedagogů základních škol pracujících s dětmi a žáky ze sociálně vyloučeného prostředí dostatečně neorientuje v klíčových tématech souvisejících se sociálním vyloučením a jejich vyjádření k relevantním otázkám z této oblasti nezohledňují aktuální trendy v oblasti společného vzdělávání. Celkem 96 % pedagogů se domnívá, že žáci z prostředí sociálního vyloučení vykazují projevy mentálního postižení, přestože k tomu nemají stanoven žádný diagnostický závěr, 84 % pedagogů si navíc spojuje romskou etnicitu se sociální exkluzí, což může vést k etnicky laděné negativní stereotypizaci, a až 66,7 % pracovníků ve školství projevuje antipatie vůči Romům.

Jakkoli v české společnosti postupně vzrůstá míra tolerance vůči sexuálním menšinám, v třídních kolektivech základních, a v ještě větší míře středních škol stále přetrvává (především kolektivní) odsudek jinakosti a žáci a studenti odlišné sexuální orientace jsou nuceni ji tajit, aby nebyli terčem posměchu a šikany.³¹ Despekt vůči sexuálním menšinám lze pozorovat i na fenoménu přetrvávající obliby používání hanlivých označení pro homosexuální jedince jako nadávek při interakci mezi jedinci heterosexuálními (buzerant, buzík, teplouš, ale třeba i neutrálního lesba). Obdobně jsou používány hanlivé výrazy „cigoš“ nebo „cikán“ i jako prosté nadávky mezi jedinci z majoritní populace. Ve zcela specifickém postavení se pak nacházejí Romové s odlišnou sexuální orientací. Ti čelí několikanásobnému vyloučení: z romských rodin a komunit pro sexuální orientaci, z běžné majoritní společnosti pro etnicitu a sexuální orientaci a ze skupiny podobně sexuálně orientovaných příslušníků majority pro svou etnicitu.

---

³¹ Zdroj: ARA ART, z. s.

V posledních letech jsme na politické scéně svědky posouvání dříve extrémistických a nepřijatelných projevů na adresu Romů do roviny mainstreamu. Návistný xenofobní slovník, který byl v minulosti doménou výhradně stran a hnutí extrémní pravice mimo parlamentní zdi, již přebraly i tradiční demokratické strany takřka napříč celým politickým spektrem. Obzvláště v předvolebním období se to protiromskými hesly a hesly proti dalším vyloučeným skupinám obyvatel v mediálním prostoru jen hemží. S tím se i do médií navrací způsoby referování o Romech z let devadesátých. Etnicita je spojována s potížemi, patologickými jevy, kriminalitou. To obojí podporuje a prohlubuje stereotypní pohled celé společnosti.³²

Podle vládní Strategie romské integrace pro roky 2021–2030 mělo 53 % romských žen a 59 % romských mužů v průběhu posledního roku zkušenost s obtěžováním nebo napadením z důvodu své etnicity, z toho 5 % osobně čelilo přímým fyzickým útokům a 34 % mělo někoho, kdo takovému útoku čelil, v rodině. Míra ohlašování takových případů je přitom extrémně nízká – pod 10 %. Hlavní město Praha v počtech útoků na Romy z důvodu jejich etnicity vévodí celorepublikovým statistikám.³³

Podle organizace In IUSTITIA, která pracuje s oběťmi předsudečného násilí, se navíc tohoto násilí dopouštějí údajně i ti, kteří by před ním měli chránit, totiž strážníci městské policie, a to zejména na lidech bez domova, ale i na dalších skupinách včetně Romů. Organizace mluví o potřebě větší kontroly přístupu strážníků a zpřísnění postihů jejich protiprávního jednání. MP nemá ze zákona povinnost, ale pouze možnost zapínat audiovizuální nahrávání, pokud to vyhodnotí jako potřebné, což podle organizace In IUSTITIA vede k tomu, že v případech, kdy si jsou strážníci MP vědomi možného střetu se zákonem, kamery nezapínají nebo je vypínají. Kamery tedy používají k vlastní ochraně, nikoli k dokumentaci případného protiprávního jednání. Preventistka Městské policie HMP ale oponuje tím, že městská policie má nastaveny dvě úrovně kontroly – pod ředitele MP spadá kontrolní oddělení a pod pražského primátora Inspekce městské policie. Za poslední 3 roky byly u kontrolních orgánů MP HMP evidovány pouze dvě stížnosti, na které může být nahlíženo jako na stížnosti na diskriminační jednání strážníků, a obě byly po několikainstančním šetření vyhodnoceny jako neoprávněné. Kromě toho existuje silná vnitřní kontrola mezi strážníky navzájem. Pokud se některý nechová v souladu se zákonem a slibem strážníka MP, je kolegy nahlášen a z městské policie propuštěn, k čemuž dochází i v případech „jen“ symbolických projevů typu extrémistického tetování. Nadto není technicky možné mít kamery zapnuté permanentně, protože systém takovou zátěž neunes. Nicméně pohyb strážníků je nepřetržitě monitorován pomocí GPS v jejich vysílačkách, takže viníka případného útoku lze vystopovat, pokud je útok nahlášen.

³² Viz například: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/gadzo-makej-at-je-na-davky-ustecka-ods-natocila-sporny-videoklip-rasisticky-pry-neni-2919>, https://www.lidovky.cz/domov/rasismus-a-xenofobie-v-kampani-pomohly-nwelatimu-deratizace-haveti-ale-neuspela.A181006_190621_in_domov_sk, <https://echo24.cz/a/SEUuF/ostra-slova-v-kampani-mostecane-mostu-slibuji-postavit-vesnici-pro-luzu>, <https://denikreferendum.cz/clanek/25077-neklidna-xenofobni-sila>, <https://nazory.aktualne.cz/komentare/ods-ma-problem-rasismus-ze-zoo-povinna-omluva/r-640fd5dc5dc911e8bffaac1f6b220ee8/>.

³³ Zdroj: (In IUSTITIA).

Strážníci MP musí absolvovat povinné doškolovací kurzy. Každý strážník je každých 5 let přezkušován komisí MVČR (přezkoušení musí absolvovat 4x). Součástí doškolovacích kurzů je i téma antidiskriminace. V případě osobních problémů strážníků nebo podezření na problém ze strany nadřízených je využíván psycholog, a pokud je zjištěn klinický problém, je strážník poslán na psychiatrické vyšetření a automaticky na přezkoušení.

Co však městské policii HMP překvapivě chybí, je etický kodex strážníka. Na jeho zpracování by se mohli podílet nejen vedoucí pracovníci sboru, ale i řadoví strážníci MP HMP.

Předsudečné pohnutky jako přitěžující okolnosti jsou při souzení předsudečných útoků uznány soudy jen v 15 % případů.³⁴ V případě romských obětí ale často na soud ani nedojde, neboť policie a státní zástupci přistupují k romským obětem (nejen útoků z nenávisti, ale trestné činnosti obecně) liknavě. Nečinnost orgánů činných v trestním řízení je v případě romských poškozených podle organizace In IUSTITIA mnohem častější než v případě poškozených neromů (a neplatí to jen pro předsudečné násilí).

Diskriminace

Celkem 85 % Romů se cítí být ve společnosti diskriminováno. Podle odborníků čelí Romové diskriminačním praktikám nejen na trhu s bydlením a zaměstnáním (tedy převážně ze strany soukromých pronajímatelů a zaměstnavatelů), ale i v přístupu veřejné správy a služeb (úředníků, policistů, zdravotníků a lékařů, ředitelů škol a učitelů atp.).

Pouze 15 % obětí diskriminace diskriminační jednání ohlásí. Důvodem je jednak to, že toto jednání, kterému opakovaně čelí, již vnitřně přijaly jako normu, a jednak to, že nevěří, že by se instituce majority, zvláště pak orgány činné v trestním řízení, takovým ohlášením adekvátně zabývaly a měly snahu je prošetřit, natož pachatele pohnat k odpovědnosti a potrestat. Potenciální oznamovatel od svého oznámení naopak čeká spíše jen potíže a bezvýsledné tahanice. K tomu navíc musíme přičíst absenci kontaktů a finančních prostředků na právní služby a neinformovanost znemožňující orientaci v právní problematice. Obětem diskriminace je tudíž třeba poskytnout podpůrné služby.

SWOT analýza – anticiganismus, diskriminace, předsudečné násilí

S – silné stránky	W – slabé stránky
--------------------------	--------------------------

³⁴ Zdroj: (In IUSTITIA).

<ul style="list-style-type: none"> – Existence právních a sociálních služeb pro oběti předsudečného násilí – Existence podpůrných služeb pro oběti vícečetné diskriminace ze skupiny romské LGBT+ menšiny 	<ul style="list-style-type: none"> – Diskriminace Romů na trhu s bydlením a na pracovním trhu – Nízká míra ohlašování diskriminace a předsudečných útoků ze strany obětí – Nedostatečné posuzování předsudečných útoků jako předsudečných útoků policií, státními zástupci a soudci – Nedostatečná kapacita bezplatných právních a sociálních služeb pro podporu obětí diskriminace a násilí z nenávisti – Absence krizového bydlení pro oběti násilí z nenávisti – Šikana Romů a dalších menšinových skupin (např. LGBT+) ve školních kolektivech – Šikana menšin a osob na okraji společnosti ze strany některých strážníků MP a příslušníků PČR – Absence etického kodexu strážníka MP HMP
<p>O – příležitosti</p>	<p>T – hrozby</p>
<ul style="list-style-type: none"> – Nabídka vzdělávacích programů pro policisty, státní zástupce a soudce na téma předsudečných útoků (násilí z nenávisti) – Nabídka vzdělávacích programů na téma romských kulturních specifik a na téma sociálního vyloučení (pro žáky, pedagogy, úředníky, policisty, strážníky) – Dotační program prevence kriminality SOV obsahuje i opatření na podporu obětí a na prevenci xenofobie, rasismu a jiných nenávistných projevů – Politické vedení HMP 	<ul style="list-style-type: none"> – Předsudečné postoje části příslušníků PČR, strážníků MP, úředníků, zdravotníků a pedagogů ke skupinám osob na okraji společnosti a k etnickým menšinám – Nedůvěra obětí diskriminace a předsudečných útoků v možnost nápravy/vyřešení jejich situace či potrestání viníků – Anticiganismus a xenofobní postoje vyjadřované parlamentními, regionálními i lokálními politiky ve veřejném prostoru takové projevy normalizují

Priority a cíle v oblasti boje proti předsudkům, diskriminaci, anticiganismu a předsudečnému násilí

Priorita 5.1 Odstranit stereotypní pohledy na Romy a další menšiny a předcházet útokům na tyto menšiny

Soulad s cíli vládní Strategie romské integrace pro roky 2021–2030: Specifický cíl B.2 „Bojovat proti předsudkům a stereotypům ve společnosti“ a Specifický cíl B.3 „Zvýšit dostupnost podpory při vymáhání práva“.

Obecný cíl 5.1.1 Děti a mladí dospělí budou vzdělávání v tématech menšin, sociokulturních, etnických, sexuálních a dalších odlišností a respektu k jinakosti					
Specifický cíl 5.1.1.1 Základním školám na území HMP budou prostřednictvím odborů školství zapojených MČ nabízeny vzdělávací programy zaměřené na odbourávání předsudků vůči Romům a jiným menšinám a na podporu tolerance jinakosti včetně odlišné sexuální orientace				Garant: KUC MHMP, DNM	
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	DNM a experti z NNO vytvoří osnovy vzdělávacího programu	2023	KUC MHMP, DNM	vlastní	
ii.	Bude připraven nejvhodnější model systémového ukotvení a s tím souvisejícího pravidelného financování ze strany HMP (dotační řízení / DNM / KUC)	2023	KUC MHMP	vlastní	
iii.	Budou vybráni dodavatelé vzdělávacího programu	2023	KUC MHMP, DNM	HMP	
iv.	Vzdělávací program bude ve spolupráci se SML MHMP a odbory školství MČ nabízen školám	2024– 2030	KUC MHMP, DNM, SML MHMP	HMP	
Specifický cíl 5.1.1.2 Středním školám na území HMP budou nabízeny vzdělávací programy zaměřené na odbourání předsudků vůči Romům a jiným menšinám a na podporu tolerance jinakosti včetně odlišné sexuální orientace				Garant: KUC MHMP, DNM	

Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. DNM a experti z NNO vytvoří osnovy vzdělávacího programu	2023	KUC MHMP, DNM	vlastní	
ii. Bude připraven nejvhodnější model systémového ukotvení a s tím souvisejícího pravidelného financování ze strany HMP (dotační řízení / DNM / KUC)	2023	KUC MHMP	vlastní	
iii. Budou vybráni dodavatelé vzdělávacího programu	2023	KUC MHMP, DNM	HMP	
iv. Vzdělávací program bude ve spolupráci se SML MHMP a odbornými školství MČ nabízen školám	2024–2030	KUC MHMP, DNM, SML MHMP	HMP	
<p><u>Specifický cíl 5.1.1.3</u> Na základních školách na území HMP proběhne jednou ročně ve vybraných ročnících projektový den zaměřený na romskou historii, jazyk, slovesnost a srovnání tradiční a současné kultury (v antropologickém smyslu slova: normy, hodnoty, vzorce myšlení, zvyky, způsoby obživy, stravování, bydlení, příbuzenství, strukturace společenství atd.)</p>				<p>Garant: KUC MHMP, DNM</p>
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Projektový den bude součástí vzdělávacího programu pro školy (viz 5.1.1.1)	2023	KUC MHMP, DNM	HMP	
<p>Obecný cíl 5.1.2 Pracovníci samosprávy a státní správy budou vzděláváni v tématech sociálního vyloučení, kulturních specifik Romů a přístupu k nim, diskriminace, anticiganismu a předsudečného násilí</p>				
<p><u>Specifický cíl 5.1.2.1</u> Úředníci sociálních, bytových a školských odborů zapojených ÚMČ a MHMP projdou vzdělávacím programem (cyklem) zaměřeným na specifika Romů a přístupu k nim, na téma sociálního vyloučení a na téma diskriminačních praktik a předsudečného násilí</p>				<p>Garant: KUC MHMP, DNM, PER MHMP</p>
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění

i.	DNM a experti z NNO vytvoří osnovy vzdělávacího programu	2023	KUC MHMP, DNM	vlastní	
ii.	Bude připraven nejvhodnější model systémového ukotvení a s tím souvisejícího pravidelného financování ze strany HMP (dotační řízení / DNM / KUC)	2023	KUC MHMP	vlastní	
iii.	Budou vybráni dodavatelé vzdělávacího programu	2023	KUC MHMP, DNM	HMP	
iv.	Vzdělávací program bude nabízen úřadům	2024–2030	KUC MHMP, DNM, PER MHMP	HMP	
<u>Specifický cíl 5.1.2.2</u> Strážníci městské policie HMP projdou v doškolovacích kurzech vzdělávacím programem zaměřeným na specifika Romů a přístupu k nim, na téma sociálního vyloučení a na téma diskriminačních praktik a násilí z nenávisti					Garant: KUC MHMP, DNM, MP HMP
Kroky		Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	DNM a experti z NNO vytvoří osnovy vzdělávacího programu	2023	KUC MHMP, DNM	vlastní	
ii.	Bude připraven nejvhodnější model systémového ukotvení a s tím souvisejícího pravidelného financování ze strany HMP (dotační řízení / DNM / KUC)	2023	KUC MHMP	vlastní	
iii.	Budou vybráni dodavatelé vzdělávacího programu	2023	KUC MHMP, DNM	HMP	
iv.	Vzdělávací program bude nabízen v rámci doškolovacích kurzů MP HMP	2024–2030	KUC MHMP, DNM, MP HMP	HMP	
<u>Specifický cíl 5.1.2.3</u> Vznikne etický kodex Městské policie hlavního města Prahy					Garant: MP HMP
Kroky		Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Strážníci budou zapojeni do přípravy etického kodexu MP HMP	2023	preventistka MP HMP	vlastní	

ii.	Návrh etického kodexu MP HMP bude konzultován v poradním sboru KRK	2023	preventistka MP HMP	vlastní	
iii.	Etický kodex bude předložen Radě HMP	2023	ředitel MP HMP	vlastní	
<p><u>Specifický cíl 5.1.2.3</u> Vybrání příslušníci policie ČR působící na území HMP projdou vzdělávacím programem (cyklem) zaměřeným na specifika Romů a přístupu k nim, na téma sociálního vyloučení a na téma diskriminačních praktik a násilí z nenávisti</p>					<p>Garant: KUC MHMP, DNM, důstojník pro menšiny PČR</p>
Kroky		Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	DNM a experti z NNO vytvoří osnovy vzdělávacího programu	2023	KUC MHMP, DNM	vlastní	
ii.	Bude připraven nejvhodnější model systémového ukotvení a s tím souvisejícího pravidelného financování ze strany HMP (dotační řízení / DNM / KUC)	2023	KUC MHMP	vlastní	
iii.	Budou vybráni dodavatelé vzdělávacího programu	2023	KUC MHMP, DNM	HMP	
iv.	Vzdělávací program bude nabízen pražskému Krajskému ředitelství PČR	2024–2030	KUC MHMP, DNM, styčný důstojník pro menšiny PČR	HMP	
<p>Obecný cíl 5.1.3 Pracovníci s dětmi a mládeží budou vzdělávání v tématech menšin, sociokulturních, etnických, sexuálních a dalších odlišností a respektu k jinakosti a v tématech diskriminace a šikany</p>					
<p><u>Specifický cíl 5.1.3.1</u> Pedagogičtí pracovníci (včetně metodiků prevence) zapojených pražských základních a středních škol projdou programem vzdělávání v tématech romských kulturních specifik, respektu k jinakosti, diskriminačních praktik, násilí z nenávisti a šikany</p>					<p>Garant: KUC MHMP, DNM, SML MHMP</p>
Kroky		Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění

i.	DNM a experti z NNO vytvoří osnovy vzdělávacího programu	2023	KUC MHMP, DNM	vlastní	
ii.	Bude připraven nejvhodnější model systémového ukotvení a s tím souvisejícího pravidelného financování ze strany HMP (dotační řízení / DNM / KUC)	2023	KUC MHMP	vlastní	
iii.	Budou vybráni dodavatelé vzdělávacího programu	2023	KUC MHMP, DNM	HMP	
iv.	Vzdělávací program bude ve spolupráci se SML MHMP a odbory školství zapojených MČ nabízen školám	2024–2030	KUC MHMP, DNM, SML MHMP	HMP	
Obecný cíl 5.1.4 Hlavní město Praha spustí kampaň, zaměřenou na vymycování stereotypů, diskriminace, anticiganismu a násilí z nenávisli					
<u>Specifický cíl 5.1.4.1</u> Formát a obsah kampaně bude dojednáno s oddělením prevence odboru sociálních věcí					Garant: KUC MHMP, KRK, romský zástupce ve Výboru ZHMP pro NM, DNM
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Poradní sbor KRK, romský zástupce Výboru ZHMP pro NM a oddělení prevence SOV navrhnou na společných jednáních témata kampaně, její formát a osobnosti, které by mohly být tvářemi kampaně	2023–2025	KRK, SOV MHMP, romský zástupce ve Výboru ZHMP pro NM, DNM	vlastní	
ii.	Budou rozděleny úkoly a kompetence při přípravě kampaně	2023–2025	KUC MHMP, DNM	vlastní	
<u>Specifický cíl 5.1.4.2</u> Bude vytvořena audiovizuální série spotů, plakátů, billboardů a výstav se zapojením pražských politiků napříč politickým spektrem a veřejně známých osobností a zástupců menšin (etnických, sexuálních, jiných) coby tváří					Garant: KUC MHMP, KRK,

kampaně				romský zástupce ve Výboru ZHMP pro NM, DNM
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Bude vypsáno výběrové řízení na pořízení audiovizuálních prvků kampaně a vybrán dodavatel	2025/26	KUC MHMP, DNM	HMP	
ii. Budou osloveny osobnosti s nabídkou na zapojení do kampaně	2025/26	KUC MHMP, DNM, KRK, romský zástupce ve Výboru ZHMP pro NM	HMP	
iii. Budou vytvořeny audiovizuální materiály a kampaň bude spuštěna pod záštitou primátora HMP	2026	KUC MHMP, DNM	HMP	
<u>Specifický cíl 5.1.4.3</u> Budou realizovány besedy, kulaté stoly a veřejná setkání za účasti politiků, odborníků, veřejně známých osobností a osob se zkušenostmi s diskriminací a násilím z nenávisti				Garant: KUC MHMP, KRK, DNM, romský zástupce ve Výboru ZHMP pro NM
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Budou dohodnuty formát a témata setkání a dojednání moderátoři, hosté a prostory	2025	KUC MHMP, KRK, DNM, romský zástupce ve Výboru ZHMP pro NM	HMP	
ii. Budou rozeslány pozvánky, včetně pozvánek pro média	2026	KUC MHMP, DNM	HMP	
iii. Akce budou realizovány za účasti politiků HMP a MČ	2026	KUC MHMP, KRK, DNM	HMP	

Priorita 5.2 Poskytnout podporu obětem násilí z nenávisli, diskriminace a anticiganismu

Soulad s cíli vládní Strategie romské integrace pro roky 2021–2030: Specifický cíl B.3 „Zvýšit dostupnost podpory při vymáhání práva“, Specifický cíl D.1 „Snížit diskriminaci a segregaci v přístupu k bydlení“ a Specifický cíl E.1 „Zajistit monitoring diskriminace v přístupu k zaměstnání a při práci na základě romského původu“.

Obecný cíl 5.2.1 Obětem diskriminace a anticiganismu budou k dispozici bezplatné právní a sociální služby					
Specifický cíl 5.2.1.1 Poradenství pro oběti diskriminace bude rozšířeno o 4 úvazky služby odborného sociálního poradenství zařazené do Krajské sítě sociálních služeb a hrazené z dotace HMP a potřebný počet úvazků OSP zařazených do sítě dočasně a hrazených z jiných zdrojů (ESIF)				Garant: SOV MHMP	
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Při aktualizaci SPRSS bude vyjednáno navýšení služby OSP o 20 úvazků sociálních pracovníků dlouhodobě zařazených do sítě a financovaných z dotace HMP a o potřebný počet úvazků zařazených do sítě dočasně a financovaných z jiných zdrojů (ESIF)	2021	SOV MHMP	HMP ESIF	splněno
ii.	Při dalších aktualizacích bude objem služby v síti upravován s ohledem na potřebnost v terénu a s ohledem na možnosti rozpočtu HMP	2024 2027 2030	SOV MHMP	HMP a ESIF	
iii.	Přínos dočasně zařazených služeb v síti služeb bude po stanovené době poskytování zhodnocen a služby budou při další aktualizaci SPRS případně zařazeny do sítě dlouhodobě a nadále financovány z dotace HMP	2024 2027 2030	SOV MHMP	HMP	
Obecný cíl 5.2.2 Obětem předsudečného násilí budou k dispozici bezplatné právní a sociální služby					

<u>Specifický cíl 5.2.2.1</u> Současná právní a sociální podpora pro oběti předsudečného násilí bude navýšena o 25 %, a to navýšením počtu úvazků OSP v Krajské síti sociálních služeb o 4 úvazky hrazené z dotace HMP a o potřebný počet dočasně zařazených úvazků hrazených z jiných zdrojů (ESIF) ³⁵					Garant: SOV MHMP
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Při aktualizaci SPRSS bude vyjednáno navýšení služby OSP o 20 úvazků sociálních pracovníků dlouhodobě zařazených do sítě a financovaných z dotace HMP a o potřebný počet úvazků zařazených do sítě dočasně a financovaných z jiných zdrojů (ESIF)	2021	SOV MHMP	HMP ESIF	splněno
ii.	Při dalších aktualizacích bude objem služby v síti upravován s ohledem na potřebnost v terénu a s ohledem na možnosti rozpočtu HMP	2024 2027 2030	SOV MHMP	HMP a ESIF	
iii.	Přínos dočasně zařazených služeb v síti služeb bude po stanovené době poskytování zhodnocen a služby budou při další aktualizaci SPRSS případně zařazeny do sítě dlouhodobě a nadále financovány z dotace HMP	2024 2027 2030	SOV MHMP	HMP	
<u>Specifický cíl 5.2.2.2</u> Na území HMP budou k dispozici krizové byty pro oběti násilí z nenávisti					Garant: OBF MHMP
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Bude rozhodnuto o počtu bytů potřebných v daný okamžik	2022	OBF MHMP	vlastní	
ii.	Budou nastavena pravidla a podmínky umístění obětí do bytů	2022	OBF MHMP	vlastní	
iii.	Z bytového fondu HMP budou vyčleněny byty v odpovídajícím	2023– 2030	OBF MHMP	HMP	

³⁵ Poznámka: jedná se o tytéž úvazky jako v cíli 5.2.1.2.

množství				
Obecný cíl 5.2.3 Soudci, státní zástupci, policisté a úředníci přestupkových komisí budou školeni v problematice předsudečného násilí a předsudečných trestných činů a v rovném a podpůrném přístupu k obětem				
<u>Specifický cíl 5.2.3.1</u> Bude proškolen alespoň 10 pražských státních zástupců během tří let				Garant: KUC MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. KUC MHMP ve spolupráci s NNO orientovanými na problematiku předsudečného násilí a jeho právní posuzování vytvoří obsah školení	2023–2024	KUC MHMP	HMP	
ii. Školení budou nabídnuta Ministerstvu spravedlnosti ČR	2023–2024	KUC MHMP	vlastní	
iii. MSP si vybere dodavatele a školení realizuje	2025	MSP	MSP	
<u>Specifický cíl 5.2.3.2</u> Bude proškolen alespoň 15 soudců pražských soudů během tří let				Garant: KUC MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. KUC MHMP ve spolupráci s NNO orientovanými na problematiku předsudečného násilí a jeho právní posuzování vytvoří obsah školení	2023–2024	KUC MHMP	HMP	
ii. Školení budou nabídnuta Ministerstvu spravedlnosti ČR	2023–2024	KUC MHMP	vlastní	
iii. MSP si vybere dodavatele a školení realizuje	2025	MSP	MSP	
<u>Specifický cíl 5.2.3.3</u> Bude proškolen alespoň 25 policistů pražského KŘ PČR ročně				Garant: KUC MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. KUC MHMP ve spolupráci	2023–	KUC MHMP	HMP	

	s NNO orientovanými na problematiku předsudečného násilí a jeho právní posuzování vytvoří obsah školení	2024			
ii.	Ve výběrovém řízení bude vybrán dodavatel	2024	KUC MHMP	HMP	
iii.	Školení budou nabízena KŘ PČR	2025–2030	KUC MHMP	HMP	
<u>Specifický cíl 5.2.3.4</u> Bude proškoleno alespoň 25 úředníků přestupkových komisí zapojených MČ ročně					Garant: KUC MHMP
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	KUC MHMP ve spolupráci s NNO orientovanými na problematiku předsudečného násilí a jeho právní posuzování vytvoří obsah školení	2023–2024	KUC MHMP	HMP	
ii.	Ve výběrovém řízení bude vybrán dodavatel	2024	KUC MHMP	HMP	
iii.	Školení budou nabízena MČ	2025–2030	KUC MHMP	HMP	

6. Oblast etnické emancipace a participace Romů na veřejném životě

Jazyk a identita

Podle sociolingvistického výzkumu situace romštiny na území České republiky (nutno ale podotknout, že starého a ojedinelého) provedeného Katedrou romistiky FFUK v roce 2007 pouhá třetina romských dětí aktivně používá romštinu jako komunikační jazyk, další třetina jí pasivně rozumí a třetina jí až na ojedinelá slova nerozumí vůbec.³⁶

Na romštinu je majoritou dlouhodobě pohlíženo s despektem a v minulosti byly ze strany úřadů podnikány kroky na její potlačení. Mnozí Romové tak se svými potomky ani mezi sebou již minimálně třetí generaci romsky nemluví. Mluví buď česky, nebo (častěji) v romském etnolektu češtiny, což však vytváří na děti psychický tlak, neboť ve výsledku neumí správně česky a zároveň neovládají ani mateřský jazyk. Podobně jako majorita nepovažuje romštinu za svébytný jazyk, tak většinu jejich mluvčích ani nenapadne, že by mohla být používána jinde než v soukromém prostoru rodiny. Užívání romštiny je stigmatizující a Romové se mu ve veřejném prostoru, včetně škol, vyhýbají, aby nenásobili již tak dost velké stigma, které s sebou v české společnosti nese samotná skutečnost, že člověk Romem je nebo je za Roma považován. Spolužáci (a dokonce i učitelé, zvláště ti na nesegregovaných školách) dětí, které romštinu ovládají, o tom mnohdy vůbec nemají potuchy. Romština a její variety (na našem území hlavně slovenská romština a olašská romština) jsou přitom bohatými jazyky se složitou gramatikou. Rehabilitace romštiny v očích majority i v očích rodilých mluvčích a opětovné osvojení kompetencí v jejím užívání by mohly značně posílit hrdost a sebevědomí romských (nejen) dětí a pomoci jim nalézt vlastní identitu, odlišnou od té, kterou jim dosud přisuzovala majoritní společnost. A větší povědomí o romském jazyce mezi příslušníky majority by zároveň mohlo (alespoň malým dílem) přispět k destigmatizaci Romů ve společnosti. Dalším pozitivním efektem pro romské děti by byla kultivace vyjadřovacích schopností a rozvoj kognitivních funkcí obecně.

Jazykové kompetence mluvčích romštiny postupně slábnou. Jednak, jak jsme zmínili již výše, v důsledku desetiletí vytlačování romštiny z mluveného projevu ve veřejném prostoru a jejího autocenzurního potlačování v rodinném prostředí a jednak v důsledku procesu sociálního vylučování značné části jejich mluvčích a mezigenerační replikace kultury chudoby, mezi jejíž znaky patří i užívání jazyka v tzv. omezeném jazykovém kódu (Basile Bernstein). Jedná se o vyjadřování jednoduché, neabstrahující, praktické, funkční („podej“, „přines“, „nedělej“, „sedni“, „jez“, „kam jdeš“, „co chceš“), vázané na specifický kontext, v němž již není třeba verbalizovat zdůvodnění, které

---

³⁶ Zdroj: <http://www.romistika.eu/docs/SociolingVyzkumRomstiny2008.pdf>.

stojí v protikladu k vyjadřování v kódu rozvinutém (typickém pro střední a vyšší socioekonomické vrstvy), kdy jazyk pracuje s abstraktními pojmy, analogiemi, metaforami, vysvětluje, zdůvodňuje, argumentuje a zobecňuje.³⁷

Přítom romština vyjadřování v rozvinutém jazykovém kódu samozřejmě umožňuje a svědectvím toho je i literární produkce v romštině. Ta je však stále velice vzácná, neboť i ti mluvčí romského jazyka, kteří jej dokážou užívat v mluvené formě v jeho plné bohatosti, až na výjimky považují (pomineme-li fakt, že ne každý vypravěč a řečník je spisovatel) literární produkci a obecně jakoukoli psanou formu jazyka za doménu vyhrazenou češtině – nejen, že je nenapadne romsky psát, ale ani neumí převést mluvené slovo v soustavu znaků. Signifikantní je, že kodifikace psané podoby (slovenské) romštiny, v československém prostoru užívané nejčastěji, není dílem romských elit, ale romistů (z řad majority).

V posledních letech však díky některým aktivitám (např. spolku Paramisara, nakladatelství Kher nebo soutěži Romano suno Nové školy o. p. s.) pomalu vzniká základna romských spisovatelů a spisovatelek, kteří již píšou povětšinou v romštině, a jejichž texty jsou až následně překládány do češtiny. Některé romské autorky a někteří autoři dokonce sami nebo ve spolupráci s výše jmenovanými (ale i jinými) organizacemi pořádají autorská čtení, na nichž romský jazyk a potažmo romskou kulturu předávají dalším generacím.

Rozkvět a popularizace psané formy romštiny (ať již budeme mluvit o beletrii, poesii, žurnalistice či jiném žánru) mohou nejen zachránit a kultivovat jazyk jako takový, ale také přispět k dosažení cílů, o nichž jsme mluvili: 1) rehabilitovat romštinu u Romů a přispět k ukotvení jejich identity; 2) změnit pohled na romštinu a skrze to i na Romy u majority. Jazyk, ve kterém jsou vydávány knihy, již nemůže být považován za hatmatilku.

Nicméně, kromě tvorby v písemné formě navrhujeme podporovat i jiné formy uměleckého vyjadřování Romů, přičemž podporou romského umění nemáme na mysli jen tradiční nebo moderní romský folklor, ale také umělecké vyjádření Romů ne coby specifického etnika, ale coby zde žijících tvůrčích bytostí. Kromě prezentace romských tanců a zpěvů coby lidového umění tedy navrhujeme rovněž podporovat a prezentovat Romy, kteří něco umějí (ať už hrát na nástroj, hrát divadlo, malovat nebo tančit), jakož i neromské umělce, kteří ve své tvorbě prezentují romskou kulturu a umění nebo se jimi inspiroují. Taková podpora je jednou cestou k integraci do společnosti.

---

³⁷ Více viz článek *Děti trvale žijící v prostředí sociálně vyloučené lokality. Determinanty vzdělávání v sociokulturním kontextu* Petry Morvayové dostupný na adrese <https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/15599/1/Morvayov%C3%A1.pdf>.

Participace Romů na veřejném životě

Většina Romů se ve veřejném životě téměř vůbec neangažuje. Spolky zakládané Romy jsou orientované výhradně na kulturní aktivity, případně na vzdělávání. Minimálně sociálně vyloučení Romové k volbám buď nechodí, nebo volí za úplatu kohokoli, kdo jim ji nabídne (což však platí i pro ostatní sociálně vyloučené obyvatele), strany až na ojedinělé a více méně jednorázové pokusy nezakládají a romských kandidátů v řadách jiných stran a hnutí je jen velmi málo. Nezájem Romů o politický život a jejich občanská lhostejnost jsou zčásti dány dlouhodobým vytlačáním na okraj české společnosti, která jako by ani nebyla jejich, ale těch druhých (gádžů), kteří jim nejen nenaslouchají, ale ani jim nedávají prostor k vyjádření, a v níž je potřeba prostě jen vydržet a přežít, a zčásti setrváváním v rodově rodinných vazbách a kategoriích, které vymezují protopolitický prostor. V tradiční podobě romského světa nenajdeme rozdělení privátní a veřejné sféry. Jedinec není nikdy sám, ani doslova, ani přeneseně, je vždy součástí kolektivu a kolektivity rodiny, a to jak uvnitř jejích hranic, tak mimo ně. Uvnitř se podrobuje kolektivnímu rozhodování rodiny, ve vnějším světě pak nevystupuje jako samostatný jedinec s individuálními postoji, názory a zájmy, ale jako příslušník a reprezentant rodiny – jednak v tom smyslu, že vždy jedná v její prospěch, a jednak v tom smyslu, že ostatní Romové na něj pohlíží primárně právě jako na příslušníka rodiny a teprve v druhém řádu je vnímán jako jedinec sám o sobě. Tradiční romské společnosti je tedy cizí jak zájem a prospěch jedince, pokud se neshoduje se zájmem a prospěchem rodiny, tak zájem a prospěch rodinu (v proměnách času a místa různě široce vymezenou) přesahující. Toto totalitární postavení rodiny v životě jedince dnes sice slábne, avšak stále přetrvává.

SWOT analýza – etnická emancipace a participace na veřejném životě

S – silné stránky	W – slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> – Existence dostatečného množství romských a proromských nevládních neziskových organizací – Existence oddělení národnostních menšin a cizinců odboru KUC MHMP a zařazení krajské romské koordinátorky v tomto oddělení – Finanční podpora krajské romské koordinátorky z rozpočtu HMP	<ul style="list-style-type: none"> – Nízké kompetence dvou třetin romských dětí v romštině – Předsudečný pohled majority na romštinu jako neplnohodnotný jazyk – Slabá nebo žádná obeznámenost pedagogických pracovníků se sociokulturními specifiky Romů a minimální tematizace Romů coby národnostní menšiny ve výuce – Nedostatečné kapacity a kvalifikace (včetně fundraisingu) romských organizací – Ve většině MČ jsou romští poradci jmenováni formálně nebo jen se

	<p>zanedbatelným úvazkem</p> <ul style="list-style-type: none"> – Neúčast Romů ve veřejném životě a lokálních komunitních aktivitách – Neúčast Romů ve veřejné správě
O – příležitosti	T – hrozby
<ul style="list-style-type: none"> – Dobrá praxe romských poradců a terénních pracovníků v MČ P7 a P14 využitelná i pro další MČ – Možnost změn v grantových programech MHMP – Dobré praxe v oblasti podpory romského jazyka a zvyšování povědomí o romských kulturních specifikách na školách – Důraz na etnicitu v novém ESIF (OPZ+) – Podpora místních komunit ze strany MČ – Zavedená praxe participace občanů MČ na rozhodování o podobě života v MČ 	<ul style="list-style-type: none"> – Podpora emancipačních a kulturních aktivit je v současném grantovém nastavení KUC MHMP poskytována na úkor aktivit vzdělávacích, sportovních, zájmových a volnočasových a v grantových programech jiných odborů romské a proromské organizace neuspívají – Strach a stud zejména romských dětí přihlásit se k romství – Anticiganismus části veřejnosti

Priority a cíle v oblasti etnické emancipace a participace Romů na veřejném životě

Priorita 6.1 Budovat identitu Romů a podporovat jejich skupinové sebevědomí

Soulad s cíli vládní Strategie romské integrace pro roky 2021–2030: Specifický cíl A.2 „Podpora kulturní emancipace Romů“.

Obecný cíl 6.1.1 U romských dětí a mládeže budou podporovány kompetence v užívání romštiny a romština bude představována majoritě jako svébytný standardní jazyk				
<u>Specifický cíl 6.1.1.1</u> Na zapojených základních školách a v knihovnách proběhne každoročně program popularizace romštiny ve varietách relevantních pro české prostředí relevantních (slovenská romština, olašská romština)				Garant: KUC MHMP (KRK), DNM
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. KUC MHMP zařadí program do svého grantového schématu mezi podporované aktivity a nastaví jeho parametry	2023	KUC MHMP, DNM	vlastní	
ii. Bude podpořen jeden či více žadatelů o dotaci	2023	KUC MHMP	vlastní	
iii. Školy a knihovny budou o programu informovány	2023	KUC MHMP (KRK), DNM, realizátor	vlastní	
iv. Program bude realizován	2024	realizátor	HMP – dotace KUC MHMP	
<u>Specifický cíl 6.1.1.2</u> Na zapojených základních školách, v nízkoprahových zařízeních pro děti a mládež a v domech dětí a mládeže bude nabízen jazykový kroužek výuky romštiny				Garant: KUC MHMP (KRK), DNM
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. KUC MHMP kroužek	2022	KUC MHMP,	vlastní	

	explicitně uvede mezi podporovanými aktivitami ve svém grantovém schématu		DNM		
ii.	Bude podpořen jeden či více příjemců dotace	2022	KUC MHMP	vlastní	
iii.	Vzdělávací zařízení a sociální služby budou informovány o nabídce	2022	KUC MHMP (KRK), DNM, realizátor	vlastní	
iv.	Kroužek bude realizován po dobu školního roku	2023	realizátor	HMP – dotace KUC MHMP	
<u>Specifický cíl 6.1.1.3</u> Základní školy, nízkoprahová zařízení pro děti a mládež a domy dětí a mládeže se zapojí do soutěží na podporu romského jazyka a zvyšování kompetencí v jeho užívání					Garant: KUC MHMP (KRK)
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	KUC MHMP explicitně uvede soutěže na podporu romského jazyka mezi podporovanými aktivitami ve svém stávajícím grantovém schématu	2022	KUC MHMP, DNM	vlastní	
ii.	Budou vybráni příjemci dotace	2022–30	KUC MHMP	vlastní	
iii.	Vzdělávací zařízení a sociální služby budou informovány o možnosti zapojení do soutěže	2022–30	KUC MHMP (KRK), DNM, realizátor	vlastní	
iv.	Děti se budou s podporou svých pedagogických a sociálních pracovníků soutěží účastnit	2023–30	realizátor	HMP – dotace KUC MHMP	
Obecný cíl 6.1.2 Bude podporována literární produkce v romském jazyce					
<u>Specifický cíl 6.1.2.1</u> Jednou ročně bude uspořádán výjezdní workshop tvůrčího psaní pro děti a mládež s účastí etablovaných romských i neromských spisovatelů					Garant: KUC MHMP (KRK)
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	KUC MHMP zařadí workshop na podporu romského jazyka do			vlastní	

	svého grantového schématu mezi podporované aktivity	2023			
ii.	Budou vybráni příjemci dotace	2023–30	KUC MHMP	vlastní	
iii.	Vzdělávací zařízení a sociální služby budou informovány o možnosti zapojení do soutěže	2023–30	KUC MHMP (KRK), DNM, realizátor	vlastní	
iv.	Děti se budou s podporou svých pedagogických a sociálních pracovníků soutěží účastnit	2023–30	realizátor	HMP – dotace KUC MHMP	
<u>Specifický cíl 6.1.2.2</u> Každý rok bude podporováno vydávání bilingvních sborníků dospělých a dětských romských spisovatelů					Garant: KUC MHMP (KRK)
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Součástí podpory pořádání soutěží na podporu romského jazyka (6.1.1.3) a literárního workshopu (6.1.2.1) bude i následné vydávání sborníků děl dospělých a dětských spisovatelů	2023–2030	KUC MHMP	HMP – dotace KUC MHMP	
<u>Specifický cíl 6.1.2.3</u> V pražských knihovnách bude každý rok uspořádán alespoň 1 literární festival veřejného autorského čtení dospělých i dětských romských autorů v romském i českém jazyce					Garant: KUC MHMP (KRK)
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Součástí podpory pořádání soutěží na podporu romského jazyka (6.1.1.3) a literárního workshopu (6.1.2.1) bude i pořádání festivalu dospělých a dětských spisovatelů	2023–30	KUC MHMP	HMP – dotace KUC MHMP	
<u>Specifický cíl 6.1.2.4</u> Romský autorský blok bude zařazen i do vybraných tradičních literárních a knižních festivalů (Svět knihy apod.)					Garant: KUC MHMP (KRK), DNM

Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Krajský romský koordinátor dojedná prezentaci romských autorů na stánku DNM	2023	KRK	vlastní	
ii. Stánek DNM bude postaven	2023	DNM	HMP – dotace KUC MHMP	
Obecný cíl 6.1.3 Budou podporovány umělecké aktivity Romů				
<u>Specifický cíl 6.1.3.1</u> Každý rok bude uspořádána alespoň 1 výstava romského výtvarného umění v knihovnách, galeriích, v ulicích a na dalších veřejných místech				Garant: KUC MHMP (KRK), DNM, zástupce Romů ve Výboru ZHMP pro NM
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Krajský romský koordinátor a zástupce Romů ve Výboru ZHMP pro NM dojedná s DNM formát výstav a místa konání	2023	KRK, DNM, zástupce Romů ve Výboru ZHMP pro NM	vlastní	
ii. DNM vyčlení vlastní výstavní prostory a dojedná další veřejné prostory, jako jsou galerie, knihovny, ulice apod.	2023	DNM	vlastní	
iii. Možnost vystavení děl bude prostřednictvím romských a proromských organizací nabízena umělcům	2023– 2030	KRK, zástupce Romů ve Výboru ZHMP pro NM	vlastní	
iv. Výstavy budou realizovány	2023– 2030	DNM	HMP – dotace KUC MHMP	
<u>Specifický cíl 6.1.3.2</u> Každý rok bude uspořádána alespoň 1 hudební a taneční přehlídka pražských romských souborů a skupin				Garant: KUC MHMP

					(KRK)
Kroky		Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Krajský romský koordinátor a zástupce Romů ve Výboru ZHMP pro NM dojedná s DNM formát výstav a místa	2023	KRK, DNM, zástupce Romů ve Výboru ZHMP pro NM	vlastní	
ii.	DNM vyčlení vlastní prostory nebo dojedná pražské kluby	2023	DNM	vlastní	
iii.	Možnost účinkování bude prostřednictvím romských a proromských organizací nabízena umělcům	2023–2030	KRK, zástupce Romů ve Výboru ZHMP pro NM	vlastní	
iv.	Přehlídky budou realizovány	2023–2030	DNM	HMP – dotace KUC MHMP	
<u>Specifický cíl 6.1.3.4</u> Zajistí se, aby každý rok alespoň 1 romské dítě nastoupilo na základní uměleckou školu, na konzervatoř či do obdobného vzdělávacího zařízení					Garant: KUC MHMP (KRK)
Kroky		Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i.	Krajský romský koordinátor ve spolupráci se SML MHMP a prostřednictvím svého poradního sboru osloví základní a střední školy, DDM a NZDM s žádostí o vytipování nadaných dětí	2022	KRK	vlastní	
ii.	Se vzdělávacími zařízeními a ÚPČR bude dojednáno odpuštění školného pro děti z rodin v hmotné nouzi nebo bude zajištěna jeho úhrada formou MOP	2022	KRK	vlastní	
iii.	Školy, NNO a romští poradci v jednotlivých MČ budou motivovat rodiče dětí a doprovázet děti k zápisu	2022–2030	školy, NNO a romští poradci při MČ		

Priorita 6.2 Zapojit Romy plnohodnotně do veřejného života

Soulad s cíli vládní Strategie romské integrace pro roky 2021–2030: *Specifický cíl A.1 „Zvýšit aktivní účast Romů v rozhodovacích procesech na místní, regionální a národní úrovni“.*

Obecný cíl 6.2.1 Děti na segregovaných základních školách budou vedeny k občanským postojům a participaci na veřejném životě				
<u>Specifický cíl 6.2.1.1</u> Na zapojených segregovaných základních školách a dalších školách s vyšším počtem romských žáků budou založeny žákovské parlamenty				Garant: SML MHMP, KRK
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. SML MHMP uspořádá workshop/konferenci na téma školních žákovských parlamentů s účastí ředitelů tzv. segregovaných škol	2023	SML MHMP	vlastní	
ii. Ředitelé pod metodickým vedením SML MHMP parlamenty založí a určí jejich vedoucí z řad pedagogického sboru	2023	ředitelé zapojených škol	rozpočet škol nebo OP JAK	
<u>Specifický cíl 6.2.1.2</u> Žákovské parlamenty na tzv. segregovaných školách a školách s vyšším počtem romských žáků se alespoň 2x ročně sejdou s představiteli samosprávy zapojených MČ a 1x ročně s politickými představiteli HMP				Garant: KRK
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Vedoucí žákovských parlamentů vyjednají se samosprávami formát a obsah setkání parlamentů s politickými představiteli zapojených MČ a HMP	2024	vedoucí žákovských parlamentů	rozpočet škol nebo OP JAK	
ii. Setkání se budou uskutečňovat	2024–2030	vedoucí žákovských parlamentů	rozpočet škol nebo OP JAK	
<u>Specifický cíl 6.2.1.3</u> Žákovské parlamenty na tzv. segregovaných školách a školách s vyšším počtem romských žáků předloží společně 1x ročně vedení radnice příslušné				Garant: KRK

MČ návrhy změn na území MČ týkající se lokálních témat				
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Na setkáních žákovských parlamentů a politiků bude dojednán způsob participace parlamentů na změnách v MČ (forma návrhů, časový rámec, zpětná vazba atd.)	2024–2030	vedoucí žákovských parlamentů	rozpočet škol nebo OP JAK	
ii. Parlamenty své návrhy přednesou na další schůzce a bude stanoven časový rámec realizace vybraných návrhů a budou rozděleny úkoly	2024–2030	vedoucí žákovských parlamentů	rozpočet škol nebo OP JAK	
iii. Plnění úkolů bude průběžně monitorováno a návrhy budou realizovány	2024–2030	vedoucí žákovských parlamentů	rozpočet škol nebo OP JAK	
Obecný cíl 6.2.2 Mladí Romové budou podporováni v rozvoji komunitního leadershipu				
<u>Specifický cíl 6.2.2.1</u> Mladí Romové ve věku 16–26 let z řad romských středoškoláků a z řad vybraných klientů NZDM (či dalších sociálních služeb) budou zařazeni do programu zaměřeného na rozvoj leadershipu na lokální úrovni				Garant: KUC MHMP, KRK
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. KUC MHMP zařadí do svého grantového schématu program Leadership	2023	KUC MHMP	vlastní	
ii. Bude podpořen žadatel o dotaci na program rozvoje romského leadershipu	2023	KUC MHMP	vlastní	
iii. Úspěšný žadatel bude ve spolupráci s krajským romským koordinátorem, jeho poradním sborem a SML MHMP oslovovat střední školy a NZDM s žádostí o výběr účastníků programu	2024–2030	příjemce dotace	vlastní	
iv. Program bude realizován	2024–2030	příjemce dotace	HMP – dotace KUC	

			MHMP	
<p><u>Specifický cíl 6.2.2.2</u> Mladí Romové z programu Leadership se budou účastnit setkávání poradního sboru KRK a vybraných veřejných jednání zastupitelstev HMP a zapojených MČ a budou stálými hosty školských a sociálních výborů zastupitelstev HMP a zapojených MČ</p>				<p>Garant: KRK</p>
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj
	i. KRK bude zvát na setkání poradního sboru i účastníky programu Leadership	2024–2030	KRK	HMP – dotace KUC MHMP
	ii. RT programu Leadership domluví se samosprávami účast na výborech	2024–2030	realizátor programu Leadership	HMP – dotace KUC MHMP
<p><u>Specifický cíl 6.2.2.3</u> Mladí Romové z programu Leadership budou členy relevantních pracovních skupin komunitního plánování v zapojených MČ a případně dalších lokálních platform</p>				<p>Garant: KRK</p>
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj
	i. RT programu Leadership domluví se samosprávami účast na komunitním plánování a v dalších lokálních platformách	2024–2030	realizátor programu Leadership	HMP – dotace KUC MHMP
<p><u>Specifický cíl 6.2.2.4</u> Zapojené městské části poskytnou prostory pro setkávání místních romských obyvatel pod vedením mladých leaderů a dalších místních autorit</p>				<p>Garant: KRK a MČ HMP</p>
	Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj
	i. Mladí leaderi budou přenášet poznatky z poradního sboru KRK, z jednání výborů a zastupitelstev a z komunitního plánování do terénu na lokálních setkáních s romskými obyvateli <i>et vice versa</i>	2024–2030	realizátor programu Leadership	HMP – dotace KUC MHMP
<p><u>Specifický cíl 6.2.2.5</u> V radničních listech zapojených pražských MČ bude alespoň</p>				<p>Garant: KRK a MČ</p>

2x ročně poskytnut prostor mladým romským přispěvatelům				HMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. Krajský romský koordinátor prostřednictvím svého poradního sboru vyjedná s MČ prostor v radničních listech MČ a nabídku rozešle organizacím pracujícím s Romy	2023	KRK	vlastní	
ii. Organizace se již na konkrétních příspěvcích budou domlouvat s vydavateli listů samy	2023–2030	NNO	vlastní	
Obecný cíl 6.2.3 Budou budovány kapacity romských neziskových organizací působících nebo potenciálně působících na území HMP				
<u>Specifický cíl 6.2.3.1</u> Během implementačního období SRI budou uspořádány 2 kurzy věnované založení a vedení NNO				Garant: KUC MHMP, KRK a zástupce Romů ve Výboru ZHMP pro NM
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. KUC MHMP ve spolupráci s DNM a zástupcem Romů ve Výboru ZHMP pro NM dojedná s etablovanými NNO podobu a rozsah kurzu	2023, 2027	KUC MHMP	vlastní	
ii. Z rozpočtu DNM nebo KUC MHMP budou vyčleněny prostředky na lektorné a režii	2023, 2027	DNM, KUC MHMP	HMP	
iii. KRK prostřednictvím svého poradního sboru a zástupce Romů ve Výboru ZHMP pro NM rozešlou nabídku vzdělávání romským NNO	2023, 2027	KRK a zástupce Romů ve Výboru ZHMP pro NM	vlastní	
iv. Vzdělávání se uskuteční	2023, 2027	DNM	HMP – DNM, KUC	

			MHMP	
<u>Specifický cíl 6.2.3.2</u> Během implementačního období SRI budou uspořádány 2 semináře věnované realizaci a vedení vzdělávacích, volnočasových, sportovních, kulturních, preventivních a komunitních aktivit				Garant: KUC MHMP, KRK a zástupce Romů ve Výboru ZHMP pro NM
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. KUC MHMP ve spolupráci s DNM a zástupcem Romů ve Výboru ZHMP pro NM dojedná s etablovanými NNO podobu a rozsah kurzu	2023, 2027	KUC MHMP	vlastní	
ii. Z rozpočtu DNM nebo KUC MHMP budou vyčleněny prostředky na lektorné a režii	2023, 2027	DNM, KUC MHMP	HMP	
iii. KRK prostřednictvím svého poradního sboru a zástupce Romů ve Výboru ZHMP pro NM rozešlou nabídku vzdělávání romským NNO	2023, 2027	KRK a zástupce Romů ve Výboru ZHMP pro NM	vlastní	
iv. Vzdělávání se uskuteční	2023, 2027	DNM	HMP – DNM, KUC MHMP	
<u>Specifický cíl 6.2.3.3</u> Během implementačního období SRI budou uspořádány 2 školení věnovaná registraci, financování a poskytování sociálních a prorodinných služeb				Garant: KUC MHMP, KRK, součinnost SOV MHMP
Kroky	Termín	Odpovědnost	Zdroj	Plnění
i. KUC MHMP dojedná podobu a rozsah školení se SOV MHMP	2023, 2027	KUC MHMP	vlastní	
ii. KRK prostřednictvím svého poradního sboru a zástupce	2023,	KRK a zástupce	vlastní	

	Romů ve Výboru ZHMP pro NM rozešlou nabídku školení romským NNO	2027	Romů ve Výboru ZHMP pro NM		
iii.	Vzdělávání se uskuteční s lektory z řad pracovníků SOV MHMP	2023, 2027	SOV MHMP	vlastní	

Přehled organizací pracujících s Romy v Praze

Organizace	Volný čas, sport, kultura	Vzdělávání	Sociální a prorodinné služby	Zaměstnanost	Bydlení	Prevence, zdraví (vč. psychického) a sociálně nežádoucích jevů	Násilí, diskriminace	Emancipace, participace
ARA ART	Divadlo, galerie, hudba Zapojování dětí do uměleckých aktivit	Podpora vzdělávání talentovaných romských dětí		Podpora romských LGBT+ osob přicházejících do Prahy při hledání zaměstnání	Krizové bydlení pro romské LGBT+ osoby přicházející do Prahy		Poradna pro romskou LGBT+ menšinu Podpora rodin LGBT+ příslušníků v terénu Svépomocné skupiny, včetně rodičovských Advokacie Osvěta Workshopy Konference Psychologická pomoc	Významné romské dny Leadership (budování kapacit romských NNO a aktivistů) Budování kapacit romských organizátorů kulturních akcí Komunitní aktivity Kulturní aktivity na podporu identity
Arbesačky	Volnočasové aktivity pro romské děti							
Armáda spásy ČR			Noclehárny, AD, NDC, TP	Tréninkové zaměstnávání	Noclehárny, azylové domy Tréninkové	Zdravotnické služby		

				VPP Příležitostné zaměstnávání Sociální podnik	bydlení Prevence bezdomevctví Podpora klientů v rámci projektu zabydlování HMP			
Box club Žižkov	Sportovní aktivity – škola boxu							
Buči			Sociální rehabilitace	Tréninkové zaměstnávání VPP Motivační aktivity Rekvalifikace				
Centrum sociálních služeb Praha			TP, AD, OSP, krizová pomoc, noclehárna	Podpora sociální ekonomiky Podpora při hledání zaměstnání jako součást SS	Noclehárna, azylové domy Tréninkové bydlení, Městská nájemní agentura	Primární prevence Zdravotní služby Psychologická pomoc Terapeutické služby	Intervenční centrum pro oběti domácího násilí	
Cesta z krize			Telefonická krizová pomoc			Linka pro rodinu a školu Linka první psychické pomoci		
Cikne Čhave	Volnočasové aktivity pro děti,	Doučování						

	mládež i dospělé							
Český helsinský výbor		Vzdělávání veřejné správy a NNO v oblasti lidských práv	OSP				Poradenství pro oběti diskriminace Monitoring stavu lidských práv v ČR	
Člověk v tísni		Předškolní kluby Doučování Kariérní poradenství Stipendia pro středoškoláky	OSP, TP, předškolní kluby a RC na P5 a P7	Podpora při hledání zaměstnání jako součást SS	Podpora při hledání bydlení jako součást SS Podpora klientů v rámci projektu zabydlování HMP			
Diakonie ČCE		Kurzy pro práci v sociálních službách	SAS, AD		Pobytové služby Chráněné bydlení	Zdravotní, terapeutické a odlehčovací služby		
DOM –Dům otevřených možností		Semináře, kurzy Výcviky	Sociální rehabilitace OSP SAS Domy na půl cesty	Tréninkové zaměstnávání Sociální podnik	Domy na půl cesty	Podpora osob opouštějících ústavní péči Prevence SPJ Psychoterapie		Komunitní setkání
Drop –In			TP, K-centrum			Primární prevence Centrum následné péče Adiktologické		

						centrum a ordinace Centrum metadonové substituce		
Dům dětí a mládeže Praha 3 – Ulita	Volnočasové aktivity	Zájemové vzdělávání Doučování Kariérové poradenství Podpora středoškoláků	NZDM P3 a P4 a streetwork			Prevence SPJ Program prevence kriminality Primární prevence		Komunitní aktivity Propojování CS
Dům tří přání		Podpora předškolního, základního a středního vzdělávání dětí	SAS, sociální rehabilitace, krizová pomoc P5, P6, P10		ZDVOP P6	Zdravé klima v rodině, zdravý vývoj dítěte, rodičovské kompetence Výchovné problémy	Domácí násilí	
Husitské centrum	Hudba, tanec, sport, výtvarné aktivity, vaření, film	Doučování, zájemové vzdělávání Workshopy	NZDM na P3			Prevence společensky nežádoucích jevů		Komunitní aktivity
In IUSTITIA		Vzdělávání veřejné správy, pedagogů, státních zástupců, policistů a soudců v oblasti násilí z nenávisti, v oblasti šikany a diskriminace	OSP			Prevence násilí z nenávisti	Právní podpora pro oběti předsudečných útoků Podpora pro oběti diskriminace Monitoring předsudečného	

							násilí Výzkumy	
InBáze		Vzdělávání pedagogických a sociálních pracovníků						Komunitní centrum Podpora občanské angažovanosti
JAHODA	Volnočasové aktivity pro děti a mládež	Jesle a školka na P14 Doučování Kariérové poradenství	2x NZDM na P14 spojené se streetworkem			Preventivní programy pro děti a mládež Socioterapeutická vrstevnická skupina		Komunitní centrum P14
JULIUS	Tanec, sport Jednorázové akce pro děti	Podpora zájmového vzdělávání			Vybavování domácností nábytkem	Mediační a poradenská činnost		
La Strada Česká republika			OSP, AD, krizová pomoc, telefonická krizová pomoc	Zprostředkování pracovního poradenství	Azylové domy pro oběti obchodu s lidmi a vykořisťování	Zdravotní a preventivní služby Zprostředkování zdravotní, psychologické a psychiatrické péče Právní poradenství, zprostředkování zastupování	Pomoc pro oběti obchodu s lidmi a vykořisťování	
NADĚJE		Vzdělávání sociálních pracovníků	AD, NDC, TP, noclehárny		Azylové domy, noclehárny Tréninkové	Zdravotnické služby, síť spolupracujících		

		a pracovníků v sociálních službách			bydlení Podpora klientů v rámci projektu zabydlování HMP	lékařů		
Neposedá	Volnočasové aktivity v NZDM	Podpora vzdělanosti jako součást aktivit NZDM	NZDM a TP pro mladé (streetwork) TP pro dospělé P14, P20, P21	Zakázky týkající se zaměstnání v TP	Podpora klientů v sociálních bytech v rámci projektu zabydlování HMP	Prevence společensky nežádoucích jevů		
Nová škola	Volnočasové aktivity pro doučované žáky	Doučování Čtenářské kluby Matematické kluby Vzdělávání asistentů pedagoga DVPP						Literární a výtvarná soutěž pro romské děti a dospělé Romano suno Besedy, workshopy, semináře pro žáky ZŠ a SŠ a učitele na téma romských specifik a romského jazyka Autorská čtení romských autorů Sborník romských beletristických děl
Nová Trojka	Příměstské tábory Jednorázové volnočasové	Doučování Vzdělávání	OSP			Primární prevence Pěstounské		

	aktivity	pěstounů Kurzy pro rodiče s dětmi					pobyty	
Nový Prostor			Sociální rehabilitace	Prodej časopisu				
Občanská poradna Praha			OSP					
ONŽ – pomoc a poradenství pro ženy a dívky			OSP				Pomoc ženám ve zdravotních, sociálních, rodinných či psychických obtížích Osvěta pro nastávající nebo čerstvé matky	
Palaestra	Sport (box), výtvarné aktivity	Doučování dětí					Prevence společensky nežádoucích jevů	
Plechárna	Komunitní centrum	Komunitní centrum						Komunitní centrum
Poradna pro občanství/občans ká a lidská práva		Vzdělávání SP a PSP Vzdělávání veřejné správy	OSP SAS	Právní posouzení pracovních smluv	Právní posouzení nájemních smluv		Monitoring dodržování lidských práv Poradenství pro oběti diskriminace	
Prev-Centrum	Deskové hry, sport, výtvarné aktivity, kino atd.	Vzdělávání veřejné správy, sociálních a pedagogických	OSP, NZDM				Primární prevence Sekundární	

		pracovníků Doučování, podpora školní úspěšnosti				prevence Sociálně terapeutický program pro dospívající Adiktologické služby (poradenství, léčba)		
Progressive		Osvěta pro odbornou i laickou veřejnost	TP, K-centrum, OSP	Pracovní resocializace klientů		Primární prevence		
Proxima sociale	Příměstské tábory Volnočasové a zájmové aktivity v NZDM	Podpora vzdělávání v NZDM Vzdělávání pedagogických pracovníků Adaptační kurzy	NZDM na P11, P12, P13 a P16 TP pro děti a mládež (streetwork) na P9, P11, P12, P13 a P15 Azylový byt Krizová pomoc OSP SAS		Azylový byt	Probační program pro mládež Primární prevence Selektivní prevence		
R–Mosty	Kulturní a volnočasové aktivity v NZDM	Vzdělávací programy pro učitele a děti základních škol (inkluzí romských žáků) a pro sociální pracovníky	Ambulantní NZDM na P3 a terénní pojízdný NZDM na P3 a P4, AD, OSP, NDC	JOB klub	Azylové bydlení Férové bydlení Sociální bydlení Podpora klientů v projektu zabydlování HMP	Primární a sekundární prevence Zprostředkování zdravotních a terapeutických služeb	Právní poradenství	Kurzy pro školy na téma sociokulturní specifika Romů Komunitní aktivity v KC na P3

		a referenty úřadů Doučování a kariérové poradenství						
REMEDIIUM Praha		Vzdělávání a výcviky pracovníků v pomáhajících profesích	OSP na P3			Vzdělávání pracovníků v preventivních, aktivizačních a poradenských programech Psychoterapeutické výcviky		
ROMANO DŽANIBEN								Podpora romské literatury Časopis Romano Džaniben Romistické semináře Romská historie
RomanoNet							Monitoring dodržování lidských práv Boj s anticiganismem	Podpora participace Romů na veřejném životě Vzdělávání mladých Romů Strategické dokumenty
ROMEIA	Volnočasové aktivity pro děti	Vzdělávání mladých Romů Stipendia pro romské					Monitoring dodržování lidských práv Boj	Romský časopis Proromský zpravodajský server

		středoškoláky					s anticiganismem a diskriminací	Paměť Romů
Romodrom	Dětský klub při ZŠ Poláčkova P4	Dětský klub při ZŠ Poláčkova P4	OSP Brexit Vězeňský TP			Program prevence recidivy osob propuštěných z VTOS	Monitoring dodržování lidských práv Boj s anticiganismem (v RomanoNet)	Podpora participace Romů na veřejném životě (v RomanoNet)
RomPraha	Podpora romské kultury	Podpora předškolního vzdělávání romských dětí		Bilanční a pracovní diagnostika, koučování Rekvalifikace Podpora při vstupu na trh práce		Prevence společensky nežádoucích jevů Psychologická péče	Monitoring diskriminace	Budování kapacit romských NNO Propagace romské kultury Komunitní centrum
Rubikon	Volnočasové a komunitní aktivity pro dospělé a rodiny		OSP na P8	Pracovní poradenství Rekvalifikace Tréninková místa Zprostředkování zaměstnání (pracovní agentura)		Služby jsou zaměřeny na osoby s trestní minulostí		
SANANIM			OSP, TP, K-centrum	Podpora při hledání zaměstnání	Doléčovací centra	Doléčovací centra, terapeutické komunity Centrum pro osoby v konfliktu se zákonem		

						Drogové sociální služby prevence		
Slovo 21	Festival Khamoro Profesionalizace romských organizátorů kulturních akcí	Odborné stáže pro romské studenty VŠ a VOŠ Podpora romských středoškoláků Doučování žáků ZŠ Mentoring Výuka kritického psaní Vzdělávání pedagogů		Podpora inkluzivního zaměstnávání Rekvalifikace			Monitoring dodržování lidských práv Monitoring anticiganismu a diskriminace	Budování kapacit mladých Romů, lokálních leaderů a romských NNO Zvyšování občanských kompetencí Romů včetně žen Strategické a metodické materiály
SP Černý Most	Komunitní centrum	Předškolní vzdělávání Doučování a podpora školních dětí		Sociální podnik	Komunitní správa bytů Prostupné bydlení Broumarská	Komunitní centrum		
SPOLEČNOU CESTOU		Vzdělávání dospělých (finanční gramotnost, dluhy, výchova dětí) Podpora předškolních a školních dětí	SAS, AD, OSP	Pracovní poradenství a motivace	Azylové bydlení Podpora klientů v rámci projektu zabydlování HMP	Poradenství v oblasti zdravého vývoje dítěte		
Sportovní asociace	Sportovní							

národních menšin	aktivity							
STŘEP – České centrum pro sanaci rodiny		Vzdělávání sociálních a pedagogických pracovníků a pracovníků veřejné správy	SAS			Prevence odebrání dětí, sanace rodin		
Teen Challenge International ČR	Centrum pro děti a mládež na P3	Centrum pro děti a mládež na P3	K-centra			Terapeutické komunity Programy primární a sekundární prevence pro děti a mládež		
YMCA Praha	Kulturní a sportovní aktivity, tábory Křesťanské aktivity	Podpora školní úspěšnosti v NZDM Vzdělávací programy pro rodiče a děti v mateřských (rodinných) centrech	NZDM, rodinná centra			Prevence společensky nežádoucích jevů		

Vybrané zdroje využitelné nevládními neziskovými organizacemi a příspěvkovými organizacemi na podporu Romů a sociálně vyloučených osob

Dotace HMP	SOV	KUC	SML	ZDR
	Program podpory registrovaných sociálních služeb v Krajské síti z rozpočtu HMP	Program podpory národnostních menšin na území HMP (kultura, identita, publikace, částečně vzdělávání a sport)	Program celoměstské podpory vzdělávání na území HMP	Program v oblasti zdravotnictví (včetně podpory zdravotně-sociálních služeb)
			Program využití volného času dětí a mládeže	
	Program v oblasti prevence kriminality		Program otevírání hřišť a prevence sociálního vyloučení	
	Program primární prevence ve školách a školských zařízeních	Program podpory v oblasti kultury a umění na území HMP	Program podpory sportu a tělovýchovy	
	Program adiktologických služeb			
	Program v oblasti rodinné politiky			

Dotace MČ Praha 20	Vzdělávání, volný čas, sport	Prevence, bezpečí	Sociální a prorodinné služby	Kultura, umění	Zaměstnanost	Explicitně menšiny	Jiné
	<p>Podpora sportu a sportovních aktivit na území MČ Praha 20 i mimo něj, které slouží ke sportovnímu vyžití především občanům MČ Praha 20</p> <p>Podpora kolektivního i individuálního sportování</p> <p>Pořádání a účast na turnajích a soutěžích na území MČ Praha 20 i mimo něj</p> <p>Podpora dlouhodobé sportovní činnosti a organizované sportovní výchovy</p> <p>Podpora sportování u handicapovaných spoluobčanů</p>		<p><u>Podpora rozvoje rodiny se zaměřením na:</u></p> <p>Mateřské a rodinné kluby, kluby pro volnočasové aktivity rodin s dětmi, poradny pro mezilidské vztahy, odborné sociální a psychologické poradenství, sociální rehabilitace, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi</p> <p>Podpora společných aktivit rodin z různého sociokulturního prostředí</p> <p>Podpora společných aktivit „znevýhodněných“ rodin (zdravotně, sociálně) s „běžnými“ rodinami a jejich integrace v rámci komunity</p>	<p>Podpora širokého spektra nabídky kulturních příležitostí (existující funkční aktivity i začínající subjekty), jež slouží ke kulturnímu vyžití především občanům MČ Praha 20</p> <p>Podpora nových činností/akcí a aktivit žadatelů o dotaci</p> <p>Podpora tradičních kulturních akcí pořádaných na území MČ Praha 20</p>		<p>Podpora spolkové činnosti na území MČ Praha 20</p> <p>Podpora národnostních menšin a integrace cizinců do komunitního života MČ Praha 20</p> <p>Podpora integrace cizinců a organizací národnostních menšin na území MČ Praha 20 s cílem usnadnit začleňování cizinců do společnosti, rozvíjet činnost národnostních menšin, podporovat jejich kulturní a společenský</p>	

	<p>Podpora aktivního trávení volného času pohybem a zejména aktivity sportovního charakteru oslovující seniory a široké spektrum obyvatel</p>		<p>Podpora společných aktivit mladých rodin, neúplných rodin, mladých lidí, kteří přicházejí z ústavní výchovy a chtějí založit rodinu</p> <p>Pomoc rodinám s dětmi v náhradní rodičovské péči</p> <p>Podpora společných mezigeneračních aktivit – např. pomoc osamělých seniorů neúplným rodinám, pomoc mladých rodin osamělým seniorům, apod.</p> <p><u>Podpora spojení rodiny a školy se zaměřením na:</u></p> <p>Pedagogicko-psychologické poradny, speciálně-pedagogická centra, např. logopedie, kluby pro volnočasové aktivity dětí a mládeže pro děti ze sociálně</p>			<p>Život v MČ Praha 20</p>	
--	---	--	---	--	--	----------------------------	--

			<p>slabých rodin</p> <p>Pomoc při řešení problematiky sociálněpatologických jevů vyskytujících se mezi dětmi a mládeží v rodině i ve škole</p> <p><u>Podpora cílové skupiny – děti a mládež se zaměřením na:</u></p> <p>Podpora tréninkového bydlení</p> <p>Podpora nízkoprahových center pro děti a mládež</p> <p>Podpora dostupnosti volnočasových aktivit dětí a mládeže pro děti ze znevýhodněných rodin</p> <p><u>Podpora cílové skupiny – osoby ohrožené sociálním vyloučením se</u></p>			
--	--	--	--	--	--	--

			<p><u>zaměřením na:</u></p> <p>Podpora tréninkového bydlení</p> <p>Podpora bydlení v Domech na půl cesty</p> <p>Podpora chráněného bydlení</p> <p>Terénní programy</p> <p>Sociální rehabilitace</p> <p>Aktivity zaměřené na pomoc lidem v krizových situacích</p> <p>Služby pro oběti domácího násilí</p> <p><u>Podpora sociálních služeb pro občany MČ Praha 20 (na území MČ Praha 20 i mimo něj):</u></p>			
--	--	--	---	--	--	--

			<p>Pečovatelské a terénní služby včetně osobní asistence poskytované starým a zdravotně postiženým občanům v jejich domácnostech</p> <p>Činnost organizací poskytujících sociální nebo zdravotní zázemí v pobytovém zařízení</p> <p>Podpora chráněného bydlení</p> <p>Programy integrace zdravotně postižených a seniorů</p> <p>Realizace rekondičních pobytů zdravotně postižených osob</p> <p>Podpora při zakládání nových sociálních služeb</p> <p><u>Podpora zdravotních služeb pro občany MČ Praha 20 (na území MČ Praha 20 i mimo</u></p>				
--	--	--	---	--	--	--	--

			<p><u>něj):</u></p> <p>Podpora terénní zdravotní péče</p> <p>Podpora činností/akcí pro zdravotně postižené občany MČ Praha 20</p> <p>Podpora následné péče a hospicové péče</p> <p>Podpora integračních činností/akcí handicapovaných</p> <p>Podpora zdravotního poradenství a prevence</p> <p>Podpora provozování denních stacionářů pro lidi se zdravotním postižením</p> <p>Podpora při zakládání nových zdravotních služeb</p>				
--	--	--	--	--	--	--	--

MČ Praha 18	Vzdělávání, volný čas, sport	Prevence, bezpečí	Sociální a prarodinné služby	Kultura, umění	Zaměstnanost	Explicitně menšiny	Jiné
	Podpora pro subjekty pořádající jednorázové akce a soutěže v oblasti sportu		Podpora sociálního bydlení	Podpora celoroční činnosti organizací a jednotlivců v oblasti kultury a volného času			
	Podpora celoroční činnosti organizací a jednotlivců v oblasti sportu		Podpora aktivizačních služeb pro děti a mládež	Podpora pro subjekty pořádající jednorázové akce v oblasti kultury a volného času			
			Podpora aktivizačních služeb pro seniory				
			Podpora zdraví handicapovaných občanů				
MČ Praha 14	Vzdělávání, volný čas, sport	Prevence, bezpečí	Sociální a prarodinné služby	Kultura, umění	Zaměstnanost	Explicitně menšiny	Jiné
MČ Praha 10	Vzdělávání, volný čas, sport	Prevence, bezpečí	Sociální a prarodinné služby	Kultura, umění	Zaměstnanost	Explicitně menšiny	Jiné

(v SRI není žádná aktivita, kterou by nebylo možné z dotačního programu MČ podpořit)	čas, sport		a prarodinné služby			menšiny	
	Organizovaná sportovní činnost dětí a mládeže (celoroční)	<p><u>Preventivní programy:</u></p> <p>Příjemce může v těchto případech dotaci použít jen na tyto oblasti:</p> <p>Sociální a resocializační programy zaměřené na začleňování osob po návratu z výkonu trestu do běžného života (změnu životního stylu)</p> <p>Programy pro osoby ohrožené sociálním vyloučením, např. z důvodu ztráty bydlení (zejména služby spojené s podporou při „zabydlování“), závislosti na návykových látkách a dalších rizikových jevů</p>	<p><u>Sociální programy na podporu rodiny (4letá dotace):</u></p> <p>Rodičovská centra</p> <p>Aktivizační služby zaměřené na sanaci rodiny</p>	Provoz kulturních zařízení			<p>Zdravotně sociální program</p> <p>Terénní týmy se zaměřením na osoby s duševním onemocněním</p>

		<p>Podpora terénních programů pro osoby bez přístřeší</p> <p>Podpora terénních programů pro děti a mládež</p> <p>Programy pro pomoc obětem kriminality</p> <p>Informování o možnostech ochrany před nejčastějšími typy trestné činnosti s ohledem na jejich výskyt na území MČ Praha 10</p> <p>Informování o možnostech řešení vzniklých sociálních situací a způsobech pomoci</p> <p>Poradenské služby</p>					
--	--	---	--	--	--	--	--

<p>Pravidelná organizovaná volnočasová činnost pro děti, mládež a seniory (celoroční)</p>	<p>Terénní programy pro uživatele OPL</p>	<p>Preventivní programy pro děti, mládež a dospělé (4letá dotace)</p> <p>Terénní programy pro osoby bez domova</p> <p>Terénní programy pro děti a mládež</p>	<p>Jednorázové i pravidelné kulturní akce</p>			
<p>Jednorázové sportovní a volnočasové akce pro širokou veřejnost</p>	<p><u>Poradenské adiktologické služby</u></p> <p>Služby zaměřené na práci s rodinnými příslušníky uživatelů návykových látek (rodinné poradenství, rodinná terapie)</p> <p>Podpora služeb substitučních center</p> <p>Služby ambulantní péče pro uživatele návykových látek,</p>	<p><u>Sociální programy na podporu rodiny</u></p> <p>Příjemce může v těchto případech použít dotaci pouze na podporu sociálních a návazných služeb určených pro cílovou skupinu rodiče a děti, a to zejména v těchto oblastech:</p> <p>Usnadňování a posilování rodičovství, podporování rodiny v péči o děti</p> <p>Sociálně aktivizační služby zaměřené na</p>				

		alkoholu a patologické hráče Ambulantní a rezidenční doléčovací služby pro uživatele nelegálních návykových látek či alkoholu a patologických hráčů.	sanaci rodiny Rodičovská centra Poskytování návazných aktivit pro rodiny s dětmi Dětské skupiny Ostatní druhy aktivit určené k podpoře rodiny				
MČ Praha 9	Vzdělávání, volný čas, sport	Prevence, bezpečí	Sociální a prarodinné služby	Kultura, umění	Zaměstnanost	Explicitně menšiny	Jiné
	ano			ano			

Dotace resortů	MPSV	MŠMT	MZD	MMR	ÚVČR	MK	MVČR
	Podpora sociálních služeb (prostřednictvím dotačního řízení HMP)	Podpora nestátních neziskových organizací v oblasti práce s dětmi a mládeží		Program podpory bydlení	<p><u>Programy v oblasti lidských práv:</u></p> <p>Podpora veřejně prospěšných aktivit spolků zdravotně postižených</p> <p>Prevence sociálního vyloučení a komunitní práce</p> <p>Podpora terénní práce</p> <p>Podpora koordinátorů pro romské záležitosti</p> <p>Podpora implementace Evropské charty regionálních či menšinových jazyků</p> <p>Podpora veřejně prospěšných aktivit</p>	Podpora integrace příslušníků romské menšiny	Program prevence kriminality

					<p>nestátních neziskových organizací v oblasti rovnosti žen a mužů</p> <p>Podpora kapacit celostátních mezioborových sítí nestátních neziskových organizací</p>		
	Podpora rodiny	Rozvoj materiálně-technické základny mimoškolních aktivit dětí a mládeže			<p>Programy protidrogové politiky</p> <p>Služby, jejichž cílovou skupinou jsou uživatelé návykových látek a patologičtí hráči a jejich rodinní příslušníci</p>	Podpora kulturních aktivit příslušníků národnostních menšin	
		Podpora soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání				<p><u>Dotace pro nestátní neziskové organizace:</u></p> <p>Metodická podpora poradenství v oblasti bydlení</p>	

						Udržitelný rozvoj regionů, měst a obcí	
		Podpora školního stravování dětí mateřských škol					
		Podpora financování přímé pedagogické činnosti učitelů do nároku PHmax v mateřských školách, na základních a středních školách a na konzervatořích					
		System podpory profesního rozvoje učitelů a ředitelů					
		Podpora vzdělávacích aktivit národnostních menšin					
		Podpora vzdělávání cizinců ve školách					

--	--	--	--	--	--	--	--

Evropské dotace	OPZ (OPZ+)	OPVVV (OP JAK)	IROP	OP PMP	OP PPR
	Podpora zaměstnanosti	Rovný přístup ke kvalitnímu předškolnímu, primárnímu a sekundárnímu vzdělávání	Sociální integrace – zajištění zázemí pro poskytování sociálních služeb, terénní sociální služby, modernizace sociálních bytů, komunitní centra	Potravinová deprivace dětí a její snižování prostřednictvím bezplatného školního stravování	Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě
	Podpora rovných příležitostí žen a mužů	Vzdělávání k sociální integraci dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	Sociální podnikání – podpora podniků zaměstnávajících lidi znevýhodněné na trhu práce díky pořízení výrobních technologií	Potravinová a materiální deprivace osob a domácností bez domova a dalších osob ve vážné sociální nouzi	Vzdělání a vzdělanost a podpora zaměstnanosti
	Podpora adaptability zaměstnanců a zaměstnavatelů	Zvýšení kvality předškolního vzdělávání včetně usnadnění přechodu dětí na ZŠ	Vzdělávání – modernizace nebo výstavba mateřských škol, modernizace učeben jazyků, přírodních věd nebo IT na základních a středních školách		
	Podpora dalšího vzdělávání	Zlepšení kvality vzdělávání a výsledků v klíčových kompetencích			
	Podpora sociálního začleňování a boje s chudobou	Rozvoj strategického řízení a hodnocení kvality vzdělávání			

	Podpora mezinárodní spolupráce a sociálních inovací v oblasti zaměstnanosti, sociálního začleňování a veřejné správy	Zkvalitnění přípravy budoucích a začínajících pedagogických pracovníků			
		Zvyšování kvality vzdělávání a odborné přípravy včetně posílení jejich relevance pro trh práce			
Fondy EHP	Prevence přenosných a nepřenosných onemocnění v sociálně vyloučených lokalitách se zaměřením na romskou populaci	Podpora projektů mobility, odborného vzdělávání, posílení inkluze znevýhodněných skupin	Lidská práva, začleňování Romů a domácí a genderově podmíněné násilí	Podpora důstojné práce	Posílení občanské společnosti a aktivního občanství a posílení postavení zranitelných skupin

Seznam zkratek

AP	Asistent pedagoga
CSSP	Centrum sociálních služeb Praha
ČŠI	Česká školní inspekce
DDM	Dům dětí a mládeže
DNM	Dům národnostních menšin
DPP	Dohoda o provedení práce
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
FFUK	Filozofická fakulta Univerzity Karlovy
GAC	Ivan Gabal – Analysis & Consulting
GŘÚP	Generální ředitelství Úřadu práce ČR
HMP	Hlavní město Praha
HOM (MHMP)	Odbor hospodaření s majetkem (Magistrátu hlavního města Prahy)
ICT	Informační a výpočtová technologie
IROP	Integrovaný regionální operační program
KoP	Kontaktní pracoviště (Úřadu práce ČR)
KRK	Krajský romský koordinátor
KrP	Krajské pracoviště (Úřadu práce ČR)
KŘ (PČR)	Krajské ředitelství (Policie ČR)
KUC (MHMP)	Odbor kultury a cestovního ruchu (Magistrátu hlavního města Prahy)
LGBTQIA	Lesby, gayové, bisexuálové, transgender/transsexuální osoby, queer, intersexuální a asexuální osoby
MAP	Místní akční plán rozvoje vzdělávání
MČ	Městské části / městská část
MHMP	Magistrát hlavního města Prahy
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MNA	Městská nájemní agentura
MOP	Mimořádná okamžitá pomoc

MP	Městská policie
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSP	Ministerstvo spravedlnosti
MŠ	Mateřská škola / mateřské školy
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MVČR	Ministerstvo vnitra
MZDR	Ministerstvo zdravotnictví
NM	Národnostní menšiny
NNO	Nevládní nezisková organizace
NPI	Národní pedagogický institut
NZDM	Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež
OBF (MHMP)	Odbor bytového fondu (Magistrátu hlavního města Prahy)
OHS	Okresní hygienická stanice
ONIV	Ostatní neinvestiční výdaje (škol)
OP PMP	Operační program Potravinová a materiální pomoc
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OP JAK	Operační program Jan Ámos Komenský
OPL	Omamné a psychotropní látky
OPZ+	Operační program Zaměstnanost +
OSP	Odborné sociální poradenství
OSPOD	Orgán sociálně právní ochrany dítěte
PC	Osobní počítač
PČR	Policie České republiky
PER (MHMP)	Odbor personální (Magistrátu hlavního města Prahy)
PPP	Pedagogicko-psychologická poradna
PPRCH	Primární prevence rizikového chování
RT	Realizační tým
RHMP	Rada hlavního měst Prahy

RMČ	Rada městské části
SAS	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi
SE9	Sekretariát radního hlavního města Prahy pro bydlení
SML (MHMP)	Odbor školství, mládeže a sportu (Magistrátu hlavního města Prahy)
SOV (MHMP)	Odbor sociálních věcí (Magistrátu hlavního města Prahy)
SOVZ	Sociálně odpovědné zadávání veřejných zakázek
SPC	Speciálně pedagogické centrum
SPRSS	Krajský Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb
SRI	Strategie romské integrace
SŠ	Střední škola / střední školy
SVČ	Středisko volného času
SVP	Speciální vzdělávací potřeby
ŠIKK	Školská inkluzivní koncepce kraje Hlavního města Prahy
ŠPP	Školní poradenské pracoviště
ŠPZ	Školské poradenské zařízení
TP	Terénní programy
TSP	Terénní sociální pracovník
ÚMČ	Úřad městské části
ÚPČR	Úřad práce ČR
ÚVČR	Úřad vlády ČR
VEZ (MHMP)	Odbor veřejných zakázek (Magistrátu hlavního města Prahy)
VISK	Vzdělávací institut Středočeského kraje
VPP	Veřejně prospěšné práce
VZ	Veřejné zakázky
WFW	Women for Women
ZDR (MHMP)	Odbor zdravotnictví (Magistrátu hlavního města Prahy)
ZHMP	Zastupitelstvo hlavního města Prahy
ZŠ	Základní škola / základní školy

ZUŠ

Základní umělecká škola

ZZ

Zákonní zástupci